

”HUORA EN OLE KAIKILLE”

Diskurssianalyysi seksityötä käsittelevistä blogikirjoituksista

Maiju Lehtonen

Sarianne Taipalus

Terveyskasvatuksen pro gradu –tutkielma

Kevät 2014

Terveystieteiden laitos

Jyväskylän yliopisto

TIIVISTELMÄ

Maiju Lehtonen & Sarianne Taipalus (2014). ”Huora en ole kaikille” Diskurssianalyysi seksityötä käsittelevistä blogikirjoituksista. Terveystieteiden laitos, Jyväskylän yliopisto, terveyskasvatuksen pro gradu –tutkielma, 83 s., 2 liitettä.

Tämän pro gradu –tutkielman tarkoituksena oli tutkia, miten itsenäisesti toimivat ja vapaaehtoisesti seksiä myyvät seksityöntekijät puhuvat seksityön ja siviilielämän välisestä tasapainoilusta. Lisäksi tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, miten löydettävissä olevia seksityön ja siviilielämän yhdistämiseen liittyviä teemoja kuvataan. Tutkimuksen tavoitteena oli tutkia, millaisia merkityksiä seksityötä tekevät naiset liittävät seksityöhön ja miten he tekevät seksityötä ymmärrettäväksi blogikirjoituskontekstissa.

Tutkimusaineistona oli suomalaisten, osa-aikaisesti seksiä myyvien naisten (n=7) julkaisemat seksityötä käsittelevät blogikirjoitukset. Aineiston koko oli sanatarkasti kirjoitettuna tekstinä yhteensä 194 sivua. Aineiston teemoittelun jälkeen diskurssianalyysillä analysoitavaksi valittiin seksityön ja siviilielämän välinen tasapainoilu. Diskurssianalyysillä analysoitavan aineiston koko oli 13 sivua.

Aineiston perusteella muodostettiin 11 diskurssia, joilla seksityöntekijät toivat esille seksityön ja siviilielämän välistä tasapainoilua. Diskurssit olivat seksityörooli, näyttelemineen, roolien sekoittuminen, nimettömyys, unessa toimimineen, asiakaspalvelu, siviilielämän piilottamineen, ammattimaisuuden erottamineen, seksityön vaikuttamattomuus, itsensä kehumineen ja tavallisuudesta poikkeamineen. Diskurssit olivat erotettavissa toisistaan, mutta ne myös kytkeytyivät läheisesti toisiinsa ja niiden keskinäiset suhteet olivat häilyviä. Diskurssien sisällä keskeisessä roolissa näyttäytyivät ristiriitaiset puhetavat ja voimakkaat variaatiot.

Seksityö on ristiriitainen ilmiö ja myös seksityöntekijät itse tuottavat seksityöstä ristiriitaista kuvaa. Muodostetut diskurssit kietoutuvat seksityöroolin ympärille ja limittyvät voimakkaasti toisiinsa. Ristiriitaiset puhetavat osoittavat, että seksityö kytkeytyy vahvasti minuuteen, eikä yksiselitteistä kuvaa seksityöstä ole olemassa seksityöntekijöiden puheessa. Vaikka seksityöstä puhutaan erilaisten selviytymiskeinojen kautta, ei seksityö näyttäydy tämän tutkimuksen aineistona olleissa blogikirjoituksissa ainoastaan negatiivisessa valossa, vaan siitä puhutaan erilaisista näkökulmista. Tämän tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää tarkastellessa seksityön moninaisuutta ennen kaikkea omaehtoisesti seksityötä tekevien naisten näkökulmista. Lisäksi tutkimustuloksien kautta voidaan lisätä tietoa vaietusta ilmiöstä ja tunnistaa, miten erilaisilla puhetavoilla voidaan rakentaa seksityön sosiaalista todellisuutta seksityöntekijöiden itsensä tuottamana.

Avainsanat: seksityö, diskurssianalyysi, blogit

ABSTRACT

Maiju Lehtonen & Sarianne Taipalus (2014). "I'm not a hooker to everyone" The discourse analysis of sex work blog writings. Department of Health Sciences, University of Jyväskylä, Master's thesis of health education, 83 pages, 2 appendixes.

The purpose of this master's thesis was to investigate, how independently and free willingly working sex workers talk about balance between sex work and their personal life. The purpose was also to figure out how these sex workers describe the themes concerning the combination of sex work and personal life. The aim was to investigate, what meanings sex workers relate to sex work and how do they make sex work comprehensible in their blog writings.

The used data included blog writings written by Finnish, part-time female sex workers (n=7). The size of the data was 194 pages. The relevant part of data, 13 pages, was selected from the totality.

11 different discourses were formulated from this data, in the purpose of revealing the way sex workers talked about balance between sex work and personal life. The formulated discourses were sex work role, acting, role-mixing, anonymity, dreamlike acting, serving the clients, hiding personal life, pointing out the professionalism, the non-effectiveness, self-praising and differing from normality. The discourses were separate, but they also link closely to each other and their interrelationships were vague. In the discourses, the contradictory ways of talking and strong variations were in an essential role.

Sex work is a contradictory phenomenon. Also sex workers themselves produce conflicting picture of sex work. Formulated discourses are intertwined around sex work role and discourses are strongly overlapping each other. Contradictory ways of talking shows that sex work is strongly linked in self image and there is no simple, one-sided picture of sex work in the writings of workers. Despite sex workers talk about their work through different kinds of coping strategies, sex work is not illustrated only as a negative way. The results of this study can be used when considering the diversity of sex work from the view point of women who work as a sex worker voluntarily. Through the results of this study the knowledge of hidden phenomenon may be increased. Also, by considering the different ways of talking it is possible to identify how sex workers build up the social reality of sex work.

Keywords: sex work, discourse analysis, blogs

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 PROSTITUUTIOSTA SEKSITYÖHÖN	3
2.1 Prostituutiota vai seksityötä?	3
2.2 Prostituoitu vai seksityöntekijä?	5
3 SEKSITYÖ SUOMESSA	7
3.1 Seksityön tutkimus Suomessa	7
3.2 Seksityö lakikysymyksenä	9
3.3 Seksityötä omilla ehdoilla	9
4 PÄÄTYMINEN SEKSITYÖHÖN	13
5 HUORASTIGMA	17
6 SEKSITYÖ JA HYVINVOINTI	19
6.1 Fyysiset terveysongelmat	20
6.2 Väkivalta ja turvallisuus	21
6.3 Psykkiset terveysongelmat	22
7 SELVIITYMISSTRATEGIAT SEKSITYÖSSÄ	24
7.1 Tunteiden hallinta osana seksityötä	25
7.2 Etäisyyden ja kontrollin säilyttäminen	26
7.3 Rakennettu seksityörooli	27
8 SEKSITYÖN KAHDET KASVOT	29
8.1 Seksityön varjopuolet	29
8.2 Seksityöhön liittyvät positiiviset piirteet	31
9 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	32
10 TUTKIMUSAINEISTO JA TUTKIMUSMENETELMÄT	33
10.1 Tutkimusaineiston kuvaus	33
10.2 Blogien tutkiminen	34
10.3 Diskurssianalyysi	35
10.4 Analyysin eteneminen	36
11 TULOKSET	38
11.1 Seksityöroolin diskurssi	38
11.2 Näyttelemisen diskurssi	40
11.3 Roolien sekoittumisen diskurssi	41
11.4 Tavallisuudesta poikkeamisen diskurssi	44

11.5 Nimettömyyden diskurssi	45
11.6 Unessa toimimisen diskurssi.....	47
11.7 Asiakaspalvelun diskurssi.....	48
11.8 Siviilielämän piilottamisen diskurssi.....	49
11.9 Ammattimaisuuden erottamisen diskurssi.....	50
11.10 Seksityön vaikuttamattomuuden diskurssi	52
11.11 Itsensä kehumisen diskurssi.....	53
11.12 Yhteenveto seksityön ja siviilielämän välisen tasapainoilun diskursseista	55
12 POHDINTA.....	58
12.3 Seksityötä ristiriitojen aallokossa.....	58
11.4 Johtopäätökset.....	66
12.1 Tutkimuksen luotettavuus.....	66
12.2 Tutkimuksen eettisyys	70
12.5 Jatkotutkimusaiheita.....	72
LÄHTEET	74
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Seksityötä pidetään edelleen tabuna, eikä siitä yleensä puhuta subjektiivisena kokemuksena (Skaffari 2010, 287). Seksityö ja seksityötä tekevät naiset on pitkään esitetty traagisessa tai uhkaavassa valossa (Orchard ym. 2013). Kaikkien seksityöntekijöiden ja ihmiskaupan uhrien niputtaminen yhteen ja heihin kohdistettu uhriuttaminen on tehokas keino luoda uhkakuvia seksityöstä (Sirkiä 2003). Seksityöntekijöiden näkeminen uhreina houkuttelee tarkastelemaan seksityötä kapea-alaisesti, mikä riistää seksityöntekijöiltä oikeuden tulla nähdyksi tasa-arvoisina naisina muiden joukossa (Bjønness 2012). Seksityöntekijöihin kohdistuvan stigmatisoinnin takia seksityöntekijät nähdään stereotyyppisinä massaongelman edustajina, ei yksilöllisinä ihmisinä (Sirkiä 2003).

Kapea-alainen lähestymistapa seksityöhön ei anna tietoa siitä, miten seksityöntekijät itse näkevät itsensä ja millaista työtä he tekevät (Orchard ym. 2013). Jos todella halutaan löytää ratkaisuja seksityöntekijöiden mahdollisiin ongelmiin ja ymmärtää seksityötä ilmiönä, on nähtävä uhrileimojen taakse ja kohdattava ihmiset, erilaiset elämäntilanteet, valinnat ja ongelmat yksilöllisesti. Seksityöntekijöiden stigmatisoinnin seurauksena ongelmien ratkaisun avain eli ihmisarvoinen seksityöntekijä kuitenkin usein unohtuu (Sirkiä 2003). Terveystieteen edistämisen näkökulmasta ajateltuna seksityöntekijöiden ihmisarvon tunnistaminen ja tunnustaminen ovatkin keskeisiä elementtejä.

Vaikka seksityö on stigmatisoitua ja voi sen vuoksi olla naisen elämää rajoittavaa, siihen voidaan suhtautua myös pelkästään työnä, jossa seksuaalisuutta käytetään hyödyksi. Saarikoski (2012, 149) toteaa, että seksityössä seksuaalisuus on erotettavissa yksilön persoonallisuudesta ja seksuaaliset toiminnot voidaan nähdä kauppatavarana. Seksi voidaan siis nähdä kaupankäynnin välineenä ja muun muassa Sanders (2005) onkin tuonut esille kysymyksen, missä määrin seksin myyminen lopulta eroaa muista palvelualoista, joissa naisten seksuaalisuutta ja seksuaalista vetovoimaa hyödynnetään. Sloan ja Wahab (2000, 467) puolestaan viittaavat Phetersoniin (1989) ja Jennessiin (1990) pohtiessaan, onko sillä eroa, hyödyntääkö nainen työssään käsiään, kuten konekirjoitustyössä vai vaginaansa kuten seksityössä. Tällainen tapa nähdä seksityö ei välttämättä ole kovin yleinen.

Itsenäinen seksipalveluiden myyminen kotona on yhä kasvava ilmiö ja merkittävä seksityön muoto länsimaisessa maailmassa. Kotona tapahtuvaan seksityöhön ei kuitenkaan kiinnitetä

riittävästi huomiota (Hubbard & Prior 2013), vaan monet tutkimukset keskittyvät edelleen kadulla tapahtuvan seksin myymiseen liittyviin ilmiöihin (Abel 2011; Liitsola ym. 2013, 8), sillä se on seksin myymisen näkyvin muoto (Sanders ym. 2009b). Näin pidetään yllä myyntiä kadulla tapahtuvan seksityön dominoivasta roolista seksityömarkkinoilla (Sanders ym. 2009a; Hubbard & Prior 2013). Samalla huomio keskittyy kapea-alaisesti katutyön riskeihin, ja seksityön moninaiset variaatiot sekä sen ilmenemisen laajasti yhteiskunnassa unohdetaan (Sanders ym. 2009a). Kadulla tehtävä työ on kuitenkin pienin seksityön sektori eikä kadulla työskentelevien seksityöntekijöiden työskentelyolosuhteita tai kokemuksia voida soveltaa koskemaan kaikkia seksityöntekijöitä (Abel 2011). Koska kotona tapahtuva seksityö on yhä yleisempi seksityön muoto, sen huomioiminen tutkimuskentässä on tarpeellista ja tärkeää.

Tämän tutkimuksen aineiston ovat tuottaneet itsenäisesti ja vapaaehtoisesti seksiä myyvät naiset ja tutkimuksen ulkopuolelle on rajattu seksityö, johon liittyy ihmiskauppa tai paritus. Seksityön tutkiminen blogikirjoituksia hyödyntäen tarjoaa mahdollisuuden tarkastella seksityöntekijöiden työstään tuottamia merkityksiä. Hookwayn (2008) ja Sneen (2010) mukaan blogit tuovat esille asioita, joista blogikirjoittajat haluavat kertoa, eikä aineistoa tuoteta sen mukaan, mitä tutkija haluaa tietää. Autenttisia blogitekstejä käyttämällä päästään siis kirjoittajien tuottaman sosiaalisen todellisuuden äärelle. Diskursiivinen lähestymistapa tutkia seksityötä on hyödyllinen, koska se ei pyri esittämään yleistäviä väitteitä siitä, mitä seksityö on tai minkälaisia seksityöntekijät ovat. Sen sijaan sen avulla pystytään esittämään moninaisia vastakkaisiakin näkemyksiä, jotka toisintavat ja toisaalta myös haastavat olemassa olevia vallitsevia käsityksiä seksistä ja seksityöstä (Weatheral & Priestley 2001).

Tämä pro gradu –tutkielma pyrkii tuomaan esille seksityöntekijöiden työtään koskevia puhetapoja ja samalla osaltaan rikkomaan tabuja seksityön ympärillä. Puhetavat paljastavat, miten seksityöntekijät itse tekevät työtään ymmärrettäväksi ja miten he kuvaavat työn herättämiä tunteita. Tutkimuksen aineistona ovat suomalaisten seksityöntekijöiden seksityötä käsittelevät blogikirjoitukset ja aineisto analysoidaan diskurssianalyysin avulla. Kiinnostuksen kohteena ovat olleet seksityöntekijöiden kuvaukset seksityön ja siviilielämän välisestä tasapainoilusta.

2 PROSTITUUTIOSTA SEKSITYÖHÖN

Seksin myymistä koskevassa tutkimuskentässä on viimeisten vuosikymmenten aikana eriytynyt tutkimussuunta, jossa seksin myymisestä puhutaan seksityönä eikä prostituutiona (Kontula 2009). Seksityö ja prostituutio eivät välttämättä ole mutta voivat olla toistensa synonyymejä. Yhtä lailla seksiä myyvää naista voidaan nimittää seksityöntekijäksi tai prostituoiduksi. Käsitteet riippuvat tutkijasta ja tutkijan tekemistä valinnoista. Käsitteiden käyttö ei ole täysin vakiintunutta ja siksi seksityötä käsitteleviä tutkimuksia lukiessa tulee olla tietoinen, mitä tutkija on tarkoittanut käyttämillään käsitteillä.

2.1 Prostituutiota vai seksityötä?

Prostituutiolle on löydettävissä useita määritelmiä. Sana ”prostituutio” tuli yleiseen käyttöön 1700-luvun lopulla (Giddens 2006, 446). Prostituutio on määritelty toiminnaksi, jossa seksuaalisia palveluita vaihdetaan rahakorvaukseen tai muihin taloudellisiin etuuksiin. Taloudellinen hyötyminen on keskeinen osa prostituution määritelmää (Giddens 2006, 446; Murphy 2007; Skaffari 2010, 41). Toisaalta Williamson ja Baker (2009, 28) tuovat esille, että prostituutiossa yhteinen tekijä on seksuaalisten palvelujen ja taloudellisen kompensaaion välinen kaupankäynti, mutta se ei kuitenkaan kuvaa seksin myyntiä riittävän laajasti. Taloudelliseen vaihdantaan pohjautuva määritelmä on liian kapea kuvailu henkilöistä, joiden elämään seksin myynti sisältyy.

Vaikka seksin myyminen on yhteinen piirre prostituutiossa, kuitenkin prostituutiota harjoittavien henkilöiden elämäntilanteet ja todellisuudet ovat hyvin erilaisia. Giddens (2006, 446) toteaa, että olennainen ajatus prostituutiossa on se, että seksin myyjä ja asiakas ovat toisilleen tuntemattomia, eikä asiakassuhde täytä henkilökohtaisen tuttavuussuhteen merkkejä. Toisaalta voidaan myös kysyä, missä määrin vakituisista asiakassuhteista on löydettävissä tuttavuussuhteen elementtejä.

Kontulan (2008, 43) mukaan prostituutiossa on nähtävissä selkeä sukupuolisidonnaisuus, sillä valtaosa prostituoiduista on naisia ja valtaosa asiakkaista on miehiä. Weatheralin ja Priestleyn (2001) tutkimuksessa naisiasiakkaiden vähyyttä selitettiin sillä, etteivät naiset halua seksiteollisuuden tarjoamaa persoonatonta seksiä. Alan voimakasta sukupuolittuneisuutta selitettiin lisäksi myös miesten voimakkaalla seksuaalisuudella ja seksityö voitiin nähdä ennen kaikkea

miessukupuolen sukupuolisten halujen ja tarpeiden tyydyttämisen välineenä. Tällaiset perustelut kuitenkin ylläpitävät stereotyyppistä näkemystä siitä, että naisten seksuaalisuus on passiivista ja perustuu ennen kaikkea emotionaalisiin tarpeisiin ja sitoutumiseen.

On tärkeää erottaa prostituutio ihmiskaupasta. Butcherin (2003) mukaan prostituutio-käsite kuvaa seksin myymistä eikä tähän käsitteeseen aina sisälly näkökulmaa seksin myymisen vapaaehtoisuudesta tai pakottamisesta. Prostituution käsite on siis tässä mielessä neutraali. Jos ihmiskauppa ja prostituutio nähdään toistensa synonyymeinä, saattavat niihin liittyvät erilaiset lieveilmiöt jäädä huomioimatta. Jos prostituutiota tarkastellaan ainoastaan ihmiskauppa- ja uhrinäkökulmasta, saattaa jäädä huomioimatta, että monet naiset tekevät itse päätöksen seksin myymisestä (Butcher 2003). Prostituutioon voi liittyä ihmiskauppaa. Tässä työssä seksityötä käsitellään ilmiönä, johon ei liity ihmiskaupan tai rikollisuuden elementtejä vaan tutkimus keskittyy omaehtoiseen, itsenäisesti harjoitettavaan seksin myymiseen.

Seksityö on monitahoinen ilmiö, ja ilmiöstä puhuttaessa on käytössä erilaisia termejä, jotka saattavat yleisessä käytössä saada samanlaisia merkityssisältöjä. Jopa alalla työskentelevät ja ilmiön tutkijat ja asiantuntijat puhuvat vaihtelevilla ilmauksilla seksin myymisestä. Olisi kuitenkin tärkeää ymmärtää eri termien väliset vivahde-erot sekä näkökulmat termien takana. On lisäksi huomattava, että samankin termin sisältä on löydettävissä erilaisia painotuseroja ja termit voivat sisältää erilaisia arvolatauksia tai näkökulmia.. Esimerkiksi Wahab (2004, 140) rinnastaa tutkimuksessaan prostituution seksityöhön, jossa seksuaalisia palveluita vaihdetaan materiaalisiin hyödykkeisiin, kun taas Wardlow (2004) tuo esille näkemyksiä, joiden mukaan seksin myyminen nähdään mieluummin seksityönä kuin prostituutiona. Farleyn (2004) mukaan ei voida puhua seksityöstä, sillä seksin myymisen rinnastaminen työhön piilottaa seksin myymiseen liittyvät haitat. Kontula (2008) käyttää prostituution käsitettä tarkentaessaan seksityön muodon nimenomaan prostituutioon ja Tuomaala (2013) näkee prostituution kattokäsitteenä silloin, kun prostituutioon liittyy hyväksikäytön tai rikollisuuden konteksti. Käsitteentän tekee erityisen haastavaksi se, että prostituution ja seksityön käsitteitä voidaan käyttää toistensa synonyymeinä, mutta toisaalta ne voivat myös saada toisistaan poikkeavia merkityksiä. Skaffarin (2010, 42) mukaan käsitteiden määrittely on poikkeuksellisen vaikeaa silloin, kun puhutaan seksin myymisestä väliaikaisena tai ei-päätoimisena toimintana.

Seksityö-termi voidaan nähdä kulttuurisesti neutraalimpana ilmaisuna kuin prostituutio. Lisäksi seksityö-termi voi olla poliittinen kannanotto, jonka avulla seksityö rinnastetaan mihin

tahansa työhön. Kolmannen näkemyksen mukaan seksityö on ennen kaikkea tulonhankinta-keino. Neljäs näkemys puolestaan tuo esille seksityö-termin liittyvät rakenteelliset ja sukupuolistuneet kysymykset, joihin liittyvät erityisesti kehittyvissä maissa naisten perinteiset velvollisuudet huolehtia perheestä (Wardlow 2004).

Bjønnessin (2012) mukaan seksityö ei välttämättä ole seksiä myyvien naisten käyttämä ilmaisu, vaan he näkevät työnsä yksiselitteisesti rahan tekemisenä. Tuomaalan (2013) mukaan seksityö-termi kuitenkin kuvaa omaehtoista seksin myymistä paremmin kuin prostituution käsite. Tässä työssä seksin myymisestä puhutaan termillä seksityö. Seksityötä ei käytetä yläkäsitteenä kaikille kaupallisen seksin muodoille, vaan sillä tarkoitetaan seksin vaihtamista rahaan tai muihin hyödykkeisiin. Seksityö-termin käyttö on perusteltua, kun halutaan käyttää kulttuurisesti neutraalia ilmaisua. Tässä työssä ei kuitenkaan pyritä ottamaan kantaa seksityöhön liittyviin poliittisiin kysymyksiin.

2.2 Prostituoitu vai seksityöntekijä?

Yhtä lailla, kun voidaan tehdä ero prostituution ja seksityön välillä, voidaan myös seksiä myyvistä henkilöstä puhua eri termein. Arkikielessä käytetään edelleen yleisesti termiä prostituoitu. Esimerkiksi mediassa, Internetin keskustelupalstoilla ja blogikirjoituksissa näyttäisi olevan yleistä käyttää termiä prostituoitu.

Kontulan (2008, 34, 91, 275) mukaan prostituoitu on henkilö, joka harjoittaa seksiä vaihtosuhteessa. Prostituoitu-käsite sisältää kuitenkin halventavan sivumerkityksen eikä se kuvasta henkilön toimijuutta eikä kokemusta riittävästi. Myös Skaffari (2010, 40) näkee prostituoitun käsitteen ongelmallisena, koska se sisältää ajatuksen toimijasta objektina. Wardlow (2004) tuo esille, että seksityöntekijä-käsite ei ole yhtä leimaava kuin prostituoitu-käsite, sillä se ei määrittele toimijan identiteettiä yhtä kokonaisvaltaisesti. Monet seksityöntekijätäkään eivät näe itseään prostituoituina (Järvinen 1990, 197; Kontula 2008, 200; Bjønness 2012; Van de Walle ym. 2012), sillä he eivät tunnista itsessään prostituutioon yleisesti liitettyä uhrituomista eikä riskikäyttäytymistä (Kontula 2008, 200). Skaffarin (2010, 40) mukaan oleellista onkin naisten oma käsitys itsestä toimijana. Suomalaiset itsenäisesti toimivat, seksiä myyvät henkilöt käyttävät itsestään pääsääntöisesti mieluummin käsitettä seksityöntekijä (Tuomaala 2013).

Seksityöntekijän käsite voidaan ymmärtää monilla eri tavoilla. Hubbard ja Whowell (2008) käyttävät seksityöntekijän käsitettä yläkäsitteenä, joka sisältää kaikki kaupallisen seksin toimintamuodot, kuten striptease-tanssijat, pornografiatyöntekijät sekä prostituoidut. Myös Orchardin ym. (2012) mukaan seksityöntekijän käsitettä voidaan käyttää puhuttaessa laajalti erilaisista seksialan muodoista, joissa seksuaalisia palveluita vaihdetaan rahaan, materiaalsiin hyödykkeisiin tai palveluksiin.

Lähtekirjallisuudessa käytetään sekä seksityöntekijä- että prostituoitu-nimitystä vaihtelevasti ja molemmat käsitteet näyttävät olevan vakiintuneita. Kuitenkin uusimmissa tutkimuksissa seksityö- ja seksityöntekijä-termien käyttö näyttäisi olevan vallitsevaa. Tässä tutkimuksessa käytetään nimitystä seksityöntekijä, kun puhutaan seksuaalisten palveluiden vaihtamisesta rahaan tai muihin hyödykkeisiin. Seksityöntekijä-käsite kuvaa naisten omaa toimijuutta, itsenäisyyttä ja välttää naisten leimaamista uhriksi. Kuitenkaan nimityksen käytön avulla ei pyritä millään muotoa luomaan kuvaa yhtenäisestä ja homogeenisestä seksityöntekijöiden ja seksityön muotojen joukosta.

3 SEKSITYÖ SUOMESSA

Seksityö on monipuolinen ja jatkuvasti muuttuva ilmiö. Esimerkiksi Internet on mahdollistanut monia uusia seksityön toimintamuotoja ja tarjoaa lukuisia erilaisia väyliä markkinoida seksipalveluita ja solmia asiakaskontakteja. Muun muassa Hubbard ja Prior (2013) toteavat, että länsimaissa seksin myynti kotona on koko ajan kasvava ilmiö ja kadulla tapahtuva seksin myyminen on puolestaan koko ajan vähenemässä. Seksityöhön näyttäisi liittyvän monia lakikysymyksiä ja yhteiskunnallisia normeja, jotka pyrkivät kontrolloimaan muuttuvaa ilmiötä yhteiskunnallisella tasolla.

Seksityöilmiön luonteesta johtuen on vaikea arvioida, kuinka laajasta ilmiöstä on kyse ja miten seksityön eri muodot jakautuvat suomalaisella seksityökentällä. Kontulan (2008, 38) mukaan Suomessa suurin seksityöntekijöiden ryhmä on todennäköisesti satunnaisesti seksityötä harjoittavat naiset. Kuitenkin hän muistuttaa, ettei aiheesta ole määrällistä tietoa. Seksityöntekijöiden lukumäärää on vaikea arvioida ja määrien vaihtelut ovat nopeita (Kontula 2005, 17).

3.1 Seksityön tutkimus Suomessa

Suomessa seksityötä koskeva tutkimus on vielä varsin vähäistä. Vaikka ilmiö on noussut aiempaa laajempaan tietoisuuteen, seksityöhön liittyvät ennakkokäsitykset ja moraalikysymykset vaikeuttavat aiheen käsittelyä. Seksityö on myös aihe, jota on vaikea tutkia ja josta on vaikea keskustella neutraalina ilmiönä.

Jo 1980-luvulla seksityötä on Suomessa tutkittu, mutta vasta 1990-luvulla seksityötutkimus sai enemmän jalansijaa ja seksityötä alettiin tutkia eri näkökulmista. 1980-luvulla Rauhala (1984) ja Pönkä (1984) ovat pureutuneet seksin myymiseen, sen taustoihin ja seksityöhön liittyviin ongelmiin. Rauhala (1984) on pyrkinyt luomaan kuvaa seksin myyjien taustasta ja työstä huoltopoliisin kuulusteluasiakirjojen perusteella. Pönkä (1984) puolestaan on tutkinut seksikaupan ja sukupuolitautilien esiintyvyyden välistä yhteyttä.

1990-luvun tutkimuskentän on avannut Järvinen (1990) väitöskirjallaan ”Prostitution i Helsingfors – en studie i kvinnokontroll”, jossa seksin myyntiä Helsingissä 1945–1986 tarkasteltiin niin myyjien kuin asiakkaidenkin näkökulmasta. Häkkisen (1995) väitöskirja puolestaan on pureutunut Helsingissä tapahtuneeseen seksin myymiseen historiallisena ilmiönä. Turusen

(1996) toimittamassa raportissa on kartoitettu seksikauppaa ilmiönä, sosiaali- ja terveystalve- luiden valmiutta kohdata seksityöntekijä sekä käsitelty seksikauppaan liittyviä erityiskysy- myksiä. Laukkanen (1998) on tuonut oman lisänsä seksityötutkimuksen kenttään tutkimalla seksipalveluita myyviä suomalaisia miehiä.

Meriläinen ja Säteri (1999) ovat koonneet seksikaupasta erilaisia näkökulmia ja mielipiteitä, jotka osaltaan tekevät seksikauppaa näkyväksi ja samalla tuovat esille ilmiön ristiriitaisuuden. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisussa Keeler ja Jyrkinen (1999) ovat puolestaan koonneet näkemyksiä keskittyen seksikaupan asiakkaisiin ja asiakkuuteen.

2000-luvulla seksityötutkimus Suomessa on laajentunut, vaikka se edelleen on marginaalinen tutkimusaihe, kun katsotaan monipuolistunutta tieteen kenttää. On huomattavaa, että vaikka tutkimustieto on vähäistä, pro gradu –tasoisia tutkielmia ja opinnäytetöitä on 2000-luvulla tehty enenevässä määrin. Skaffari ja Urponen (2004) ovat toteuttaneet yhteispohjoismaista naiskaupan vastaista hanketta varten esiselvityksen, jossa on tarkasteltu Lapissa tapahtuvan seksin myymisen muotoja ja organisoitumista. Vuonna 2005 puolestaan on ilmestynyt Kontu- lan (2005) raportti seksin myynnistä 2000-luvun Suomessa. Raporttia voidaan pitää merkittä- vänä julkaisuna, sillä se pyrkii luomaan kokonaiskuvan suomalaisesta seksityön kentästä. Muutamia vuosia raportin ilmestymisen jälkeen Kontula (2008) pohti väitöskirjassaan, miksi jotkut naiset myyvät seksiä vapaasta tahdostaan tai ainakin ilman näkyvää pakkoa.

Rajat ylittävän seksikaupan voidaan katsoa olevan pääteema suomalaisessa seksityön tutki- muskentässä 2000-luvulla. Muun muassa Marttila (2009) on tehnyt Sosiaali- ja terveysminis- teriölle selvityksen rajat ylittävästä seksikaupasta. Selvityksessä pureuduttiin ilmiöön liitty- viin poliittisiin kysymyksiin sekä ilmiön selitysmallien taustalla vaikuttaviin monimuotoisiin tasa-arvokäsityksiin. Skaffari (2010) puolestaan on tutkinut väitöskirjassaan pohjoisen itä- prostituutiota. Väitöskirjassaan Skaffari tarkasteli murmanskilailaisten naisten kokemuksia sek- sin myymisestä ja pohti, onko seksin myymisessä kyse naiskaupasta vai naisten omasta valin- nasta tehdä seksityötä.

Vaikka seksityötutkimusta Suomessa on tehty, muun muassa Liitsola ym. (2013, 8) ovat to- denneet, että Suomessa seksityötä tekevien terveydestä ja hyvinvoinnista on olemassa vain vähän tutkimustietoa ja kansainvälisestäkin tietoa on melko vähän saatavilla. Vähäinen tutki- mustieto kertoo tarpeesta tutkia seksityötä yhä enenevässä määrin.

3.2 Seksityö lakikysymyksenä

Riippumatta laillisuuskysymyksistä seksityöntekijät ovat usein pakotettuja toimimaan lain-suojan ulkopuolella sosiaalisen stigman ja syrjinnän vuoksi (Ross ym. 2012). Monissa maissa seksin myyminen kuitenkin on joko laitonta tai sen laillisuus on rajoitettua (World Health Organization 2005b). Suomessa rikoslain (19.12.1889/39) 20. luvun 8 § ja 8 a § perusteella seksuaalipalveluiden ostaminen alaikäiseltä tai ihmiskaupan uhrilta on rangaistavaa. Järjestys-laki (27.6.2003/612 2.luku, 7§.) puolestaan kieltää seksuaalipalvelujen ostamisen ja maksul-lisen tarjoamisen yleisellä paikalla. Rikoslain (19.12.1889/39) 20. luvun 9 § 3.kohdan mukaan itsensä markkinointi ja yhteystietojen välitys korvausta vastaan tapahtuvan sukupuoliyhteyden tai siihen rinnastettavan seksuaalisen teon tarjoamiseksi on rangaistavaa.

Seksin myyminen ja ostaminen ovat Suomessa laillista toimintaa. Sirkiä (2003) kuitenkin muistuttaa, että seksin myymisen organisointi on lain mukaan paritusta eikä käytännössä sek-sin myyjällä usein olekaan mahdollisuutta järjestää omaa työskentelyään laillisesti. Seksin myyjät voivat kuitenkin helposti kiertää lakia esimerkiksi käyttämällä markkinoinnissa kier-toilmauksia tai hyödyntämällä ulkomaalaisomisteisia Internet-sivustoja. Kontula (2005, 31) toteaa, että lehdissä ja Internetissä julkaistavissa ilmoituksissa on rivien välistä luettavissa ilmoituksen todellinen luonne eli maksullisten seksuaalipalveluiden tarjoaminen. Seksiä myyvät henkilöt tai heidän parittajansa ilmoittelevat silti Internetissä myös ilmoituksilla, jois-sa suoraan mainitaan seksin myyminen. Tällaiset suorat ilmoituskanavat eivät kuitenkaan ole suomalaisomisteisia Internet-sivustoja, vaikka sivut olisivatkin suomenkielisiä ja palveluita tarjottaisiin Suomessa (Kontula 2005, 31).

3.3 Seksityötä omilla ehdoilla

Suomessa seksin myyminen näyttäytyy pääosin keskiluokkaisena ilmiönä, sillä seksiä myy-dään itsenäisesti Internetin välityksellä, sillä ansaitaan hyvin, työntekijät ovat asiakkaisiin nähden hyvässä neuvotteluasemassa ja työntekijät liittävät työhönsä ammatillisia arvoja myös silloin, kun kyse on satunnaisesta sivutulosta (Kontula 2008, 37). Myös Murphy ja Venkatesh (2006) puhuvat seksityöntekijöiden keskiluokasta, jolla tarkoitetaan seksityöntekijöiden hie-rarkiassa joukkoa, joka tekee seksityötä omasta valinnastaan ja ansaitsee työstään melko hy-vin. Seksin myyminen tapahtuu Suomessa yleensä myyjän ehdoilla (Kontula 2007; Kontula 2008, 225), ja seksityöntekijät voivat valikoida asiakkaansa (Kontula 2007). Suomessa seksi-

työn keskiluokkaisuus on erityisen vahvassa asemassa, vaikka myös muita seksityön muotoja esiintyy. Keskiluokkaistuvan seksityön kasvu on nähtävissä paitsi Suomessa, myös muissa länsimaissa (Kontula 2008, 37).

Internet mahdollistaa uudenlaisen tavan markkinoida itseään, mikä palvelee erityisesti keskiluokkaisia seksityöntekijöitä (Bernstein 2007; Hubbard & Prior 2013). Usein asiakaskontaktit luodaan Internetin seuranhakupalstoilla suorien tai epäsuorien ilmoitusten avulla (Kontula 2008, 46). Suomessa nykypäivänä suurin osa seksin myymisestä toteutuu asiakkaan tai myyjän kotona tai asiakkaan vuokraamassa hotellihuoneessa (Kontula 2005, 34), ja palveluista sovitaan tarkemmin puhelimen tai sähköpostin välityksellä (Kontula 2008, 46). Kotona tapahtuvaan seksityöhön voidaan katsoa liittyvän myyjän ja ostajan välinen epävirallinen ja tilapäinen sopimus, joka solmitaan vastikkeellista seksiä varten (Sanders ym. 2009a). Myyjän kotona tapahtuva seksipalveluiden myyminen on yhä yleistynyt seksityön muoto, mutta kotona työskentelevät seksityöntekijät ovat silti edelleen piilossa oleva ihmisryhmä (Hubbard & Prior 2013).

Seksiä voidaan myydä ammattimaisesti ja harrastelijamaisesti (Skaffari 2010, 41). Silfverberg ja Kauppinen (1992, 24–25) ovat jaotelleet seksityön muodot myyjän ammattimaisuuden mukaan amatööreihin, sivutoimisiin ja päätoimisiin. Amatöörimaisesti seksiä myyvät naiset ovat usein joka elämän alueella syrjäytyneitä ja heidän asemansa sosiaalisessa ympäristössä on alistettu. Sivutoimiset seksityöntekijät saavat päätoimeentulonsa muualta ja seksityö on lisätulojen lähde, kun taas päätoimisille seksityöntekijöille seksin myynti muodostaa pääosan toimeentulosta. Kontulan (2008, 278) mukaan edellä esitelty luokittelu ei kuitenkaan ole enää tarkoituksen mukainen. Vaikka luokittelun kolme seksityön muotoa on edelleen olemassa, niiden keskinäinen suhde ei ole säilynyt samana. Kontula (2008, 41) on muodostanut Silfverbergin ja Kauppisen (1992, 24–25) jaottelun pohjalta nelikenttämallin, joka kuvaa ammattimaisuuden astetta ja seksityöntekijän Suomessa oleskelun kestoa (kuva 1). Nelikenttämallin avulla voidaan muodostaa karkea käsitys Suomessa harjoitettavasta seksin myymisestä.

<p>1. Suomessa asuvat ammattilaiset</p> <ul style="list-style-type: none"> • suomalaisia ja pysyvän oleskeluluvan saaneita ulkomaalaisia • naisia • keskim. 1–2 asiakasta päivässä • hinnat n. 100 eurosta ylöspäin • pk, intiimihieronta, escort, SM jne. • itsenäisiä • osa maksaa veroja oman toiminimen kautta 	<p>2. Suomessa käyvät ammattilaiset</p> <ul style="list-style-type: none"> • pääosin virolaisia ja venäläisiä • viiptyvät kerrallaan muutamia viikkoja • naisia • keskim. 3–5 asiakasta päivässä • hinnat 80 eurosta ylöspäin • pk, strip • Pietarin alueelta tulevat venäläiset ja osa virolaisista parittajan kanssa • eivät Suomessa verovelvollisia
<p>3. Suomessa asuvat satunnaiset</p> <ul style="list-style-type: none"> • suomalaisia • naisia ja miehiä • asiakkaita satunnaisesti • vaihtelevat hinnat • pk, intiimihieronta • itsenäisiä • eivät yleensä maksa veroja 	<p>4. Suomessa käyvät satunnaiset</p> <ul style="list-style-type: none"> • pääosin virolaisia ja venäläisiä • viiptyvät kerrallaan muutamia viikkoja • naisia, jokunen mies • työjaksolla keskim. 3–5 asiakasta päivässä • hinnat 80 eurosta ylöspäin • pk, strip • Pietarin alueelta tulevat venäläiset ja osa virolaisista parittajan kanssa • eivät Suomessa verovelvollisia

KUVA 1. Suomen prostituutiokenttä vuonna 2005 ammattimaisuuden ja oleskelun keston mukaan (Kontula 2008, 41)

Tyypillinen suomalainen osa-aikaseksityöntekijä mielletään opiskelijaksi, yksinhuoltajaksi tai väliaikaisesti toimeentulovaikeuksista kärsiväksi naimattomaksi naiseksi (Kontula 2005, 17; Kontula 2008, 39). Myös Puidokiene (2013, 207) on todennut, että seksin myyminen voidaan nähdä väliaikaisena työnä. Suomessa asuvat satunnaisesti seksityötä harjoittavat naiset eivät saa pääasiallisia tulojaan seksin myymisestä, vaan heillä on yleensä jokin toinen ammatti tai he elävät sosiaalisilla tulonsiirroilla esimerkiksi opintotuella, toimeentulotuella tai työttömyyspäivärahalla (Kontula 2008, 42; Skaffari 2010, 41). Satunnaisesti seksiä myyvistä naisista on löydettävissä sosiaalisesti heikossa asemassa olevia naisia, joilla voi olla päihde- ja mielenterveysongelmia, mutta toisaalta satunnaisesti seksiä myyvät naiset voivat myös olla naisia, jotka ansaitsevat suuria määriä rahaa escort-seuralaisina (Kontula 2005, 16). Vaikka osalla seksityöntekijöistä on taloudellisia tai sosiaalisia ongelmia, ei kuitenkaan voida sanoa, että

kaikki seksiä myyvät naiset olisivat heikossa sosiaalisessa asemassa tai kärsisivät taloudellista ahdinkoa.

Seksityössä on voimassa tiettyjä toimintasääntöjä, joita noudatetaan yleisesti seksityökentällä. Kontula (2005, 27) on koonnut kaupallisen seksialan yleisiä toimintakäytäntöjä, joita noudattavat ammattimaiset seksityöntekijät sekä suuri osa osa-aikaisista seksityöntekijöistä. Esimerkiksi myynnissä olevista palveluista ja niiden hinnoista sovitaan ja maksu palveluista suoritetaan yleensä etukäteen. Lisäksi sekä ostajaa että myyjää sitoo alan toimintakäytäntöjen mukaan vaitiolovelvollisuus.

Kun puhutaan seksin myymisestä, on huomioitava, että kadulla ja sisätiloissa tapahtuvan seksin myymisen olosuhteet ovat erilaisia (Sanders 2005; Abel 2011; Koken 2012). Bernsteinin (2007a) mukaan myös itse työ voi olla monipuolista eikä aina tarkasti tiettyihin palveluihin rajattua. Samanlaisissa työskentelyolosuhteissa tai samanlaista työtä tekeviä naisia ei voida nähdä yhtenäisenä massana, vaan seksityöntekijät muodostavat heterogeenisen ryhmän.

4 PÄÄTYMINEN SEKSITYÖHÖN

Seksityön harjoittamiselle voidaan löytää monia taustatekijöitä. Ne voivat myös kytkeytyä toisiinsa ja motiivit työn tekemiselle voivat vaihdella. Pääasialliset taustatekijät seksityön harjoittamiselle ovat raha (Butcher 2003; Sanders 2005; Kontula 2005, 21; Kontula 2008, 223; Roberts ym. 2010; Van de Walle ym.2012), jännitys (Kontula 2005, 21; Kontula 2008, 225; Van de Walle 2012) sekä työn itsenäisyys (Kontula 2005, 21; Sanders 2005; Bernstein 2007a). Seksityöhön ei myöskään päädytä tietyn sosiaalisen taustan tai elämäntilanteen perusteella, vaan seksityö voi olla vaihtoehto erilaisten syiden nojalla. Kontula (2005, 21) tuo esille, että seksityöhön ryhtymisen taustalla voi olla myös halu kyseenalaistaa vallitsevia sukupuolirooleja ja moraalikoodeja.

Taulukossa 1 on kuvattu Scamblerin (2007) luokittelu seksityöntekijöiden uratyypeistä. Luokittelu tuo esille seksityöntekijöiden moninaiset lähtökohdat ja työskentelyyn liittyvät piirteet. Taulukosta käy ilmi, että raha on usein motiivina seksityön tekemiselle, mutta toisaalta ei voida automaattisesti ajatella, että taloudellinen pakko on seksityöhön päättymisen taustalla. Seksityön tekemiseen voivat vaikuttaa taloudellisten kysymysten lisäksi ympäristö, olosuhteet sekä halu tehdä seksityötä.

TAULUKKO 1. Seksityöurien luokittelu (Scambler 2007).

Ura	Tyypiesimerkki
Pakotettu	siepattu, ihmiskaupan uhri
Päätyjä	perhe/vertaiset alalla
Selviytyjä	huumeidenkäyttäjää, yksinhuoltaja, rahavaikeuksista kärsivä
Työntekijä	seksityö pääasiallinen työ
Hyötyjä	taloudellisen tilanteen tilapäinen parantaminen
Huoleton	vapaamuotoinen, ei taloudellista tarvetta seksityölle

Seksityöhön päädytään hyvin erilaisista taustoista. Osalla opinnot ovat saattaneet jäädä kesken, mutta monilla on takanaan jokin tutkinto, jopa korkeakoulu- tai yliopistotutkinto (Sanders 2005; Kontula 2005, 20; O'Doherty 2011; Koken 2012, Van de Walle ym. 2012). Seksi-

työntekijöiden siviilisäätö vaihtelee eivätkä he siis ole millään muotoa homogeeninen joukko. Usein seksin myyminen kuitenkin ajoittuu elämänvaiheisiin, joissa ei ole pysyvää parisuhdetta (Kontula 2005, 21).

Seksityössä pakko ja vapaaehtoisuus voivat limittyä toisiinsa ja niiden keskinäinen suhde voi olla vaihteleva (Kontula 2008, 185,187; Skaffari 2010, 181). Seksityön harjoittamisen aloittaminen on usein sekä pakko että valinta. Vaikka seksityöhön ryhtyminen olisi naisen oma valinta, se ei kuitenkaan välttämättä ole täysin vapaa. Kyse voi periaatteessa olla omasta valinnasta mutta toisaalta myös ajautumisesta seksityön pariin (Skaffari 2010, 36, 181). Sirkiä (2003) toteaa, että näkemys, jonka mukaan seksityö ei ole hyväksyttävää edes silloin, kun henkilö itse haluaa toimia seksityöntekijänä, on ongelmallinen. Tällöin kiistetään seksityöntekijöiden ihmisarvo, koska kyseenalaistetaan ihmisen oikeus omiin valintoihin (Sirkiä 2003).

Vaikka autonomiaa ja vapautta valita seksityö korostettaisiin, käytännössä taustalla voi olla suuri rahan tarve ja rajallinen määrä vaihtoehtoja (Weatheral & Priestley 2001). Ajatusta vapaasta valinnasta määrittelee pitkälti se, kuinka paljon seksityöntekijä voi vaikuttaa omiin työskentelyolosuhteisiinsa (Kontula 2008, 181). Itsenäisesti työskentelevillä seksityöntekijöillä on suurempi mahdollisuus kontrolloida omia työolosuhteitaan (Koken 2012; Ross ym. 2012; Hubbard & Prior 2013). Itsenäisesti työskentelevillä seksityöntekijöillä vapaa valinta seksityön tekemisestä voikin siten näytellä suurempaa roolia kuin tilanteessa, jossa seksityön tekemiseen liittyy seksityöntekijän lisäksi muita tahoja, kuten parittajat.

Cwikel ym. (2003) toteavat, että menneisyyden trauma voi lisätä riskiä seksityön aloittamiselle. Seksityöhön ryhtymisen taustalla voi vaikuttaa jokin normistosta poikkeava kokemus. Taustatekijöitä voivat olla aikaisempi marginaalikokemus (Kontula 2008, 226; Puidokiene 2013, 199, 318), voimakas hallinnan tarve, tieto tai kokemus vaihtoehtoisista elämäntavoista, normista poikkeava seksuaalisuus, alentunut mahdollisuus työmarkkinoille, akuutti rahantarve tai yhteys seksialan verkostoihin (Kontula 2008, 226). Taustalla voi olla myös läheisten ihmissuhteiden puuttuminen lapsuudessa tai myöhemmässä elämänvaiheessa (Puidokiene 2013, 190, 197, 250, 316-318). Osalla seksityöntekijöistä saattaa olla taustalla myös seksuaalisen hyväksikäytön kokemuksia (Cwikel ym.2003; Svedin & Priebe 2007; Orchard ym.2013; Puidokiene 2013, 200-201). Seksityön taustalla voi olla myös sukupuolielämän suhteellisen varhainen aloittaminen (Svedin & Priebe 2007; Van de Walle ym. 2012) ja useat seksikumppanit (Svedin & Priebe 2007). Kuitenkaan seksityö ei ole kokemuksellisesti yhtenevää, vaan koke-

mukset seksityöstä ja työhön liittyvistä vaaroista ja ilmiöistä vaihtelevat paljon (O'Doherty 2011; Van de Walle ym. 2012). Mainitut taustatekijät eivät kosketa kaikkia seksityöntekijöitä. Vain osalla seksityöhön päätyneistä naisista on taustalla aikaisempi marginaalikokemus, traumatisoivia seksuaalisia kokemuksia tai sosiaalisia ongelmia. Orchardin ym. (2012; 2013) mukaan mahdollinen menneisyyden trauma ei myöskään itsessään selitä päätymistä seksityöhön, vaan siihen liittyy monia tekijöitä.

Julkisessa keskustelussa seksityöntekijä leimataan usein ihmiskaupan, hyväksikäytön tai in-
sestin uhriksi, joka ei ymmärrä omaa parastaan (Sirkiä 2003). Uhriuttava ajattelutapa ja seksin myymisen syiden paikantaminen traumaattisiin kokemuksiin vaikuttaa olevan näennäisesti helppo ratkaisu pohdittaessa seksin myymisen syitä. Seksityöntekijöiden joukko on moninainen, eikä selviä syy-seuraussuhteita voida aina aukottomasti osoittaa.

Taloudellinen pakko voi olla syy seksityöhön (Skaffari 2010, 222), mutta seksin myyminen saatetaan nähdä myös helppona keinona ansaita rahaa (Skaffari 2010, 222; Van de Walle ym. 2012). Seksityö voi myös merkitä naisille keinoa lisätoimeentulojen hankkimiseen (Skaffari 2010,186). Raha toimiikin usein tärkeimpänä kannustimena seksityön aloittamiselle. Kyse ei välttämättä ole absoluuttisesti köyhyydestä vaan köyhyyden kokemus voi olla myös subjektiivinen ja sitä kautta suhteellinen (Kontula 2008, 223). Seksin myyminen voidaan nähdä vaihtoehtona erityisesti matalapalkkaisille ja raskaille palvelusektorin työtehtäville (Bernstein 2007b, 48; Kontula 2008, 289). Erityisesti nuorten naisten kohdalla seksityö voidaan nähdä keinona vältellä pienipalkkaisia, huonoehtoisia, raskaita työtehtäviä joissa työskennellään tiukan työnjohdon kontrollin alaisena (Kontula 2008, 223). Esimerkiksi kaupassa työskentely voidaan kokea epämiellyttävänä ja huonosti palkattuna. Vastakohtaisesti seksin myyminen saatetaan kokea parempana vaihtoehtona, koska se vie vähemmän aikaa ja vaivaa ja voi olla helpommin yhdistettävissä opiskeluun (Van de Walle ym.2012). Seksityö saattaakin olla käytännöllinen ratkaisu rajoitettujen vaihtoehtojen edessä (Butcher 2003). Seksityö voi myös tuoda lisätuloja virallisen palkan oheen tai sillä voidaan rahoittaa äkillisiä menoja (Kontula 2008, 223; Van de Walle ym. 2012). Taloudellisen tilanteen parantaminen saattaakin olla määräävä tekijä seksityön harjoittamiselle (Kontula & Haavio-Mannila 1997, 543; Koken 2012; Puidokiene 2013, 210), sillä seksityö voi olla keino ansaita rahaa nopeasti (Puidokiene 2013, 207, 210). Lisäksi vakioasiakkaat mahdollistavat seksin myymisestä saatavan säännöllisen tulon (Murphy 2010).

Länsimaissa keskiluokkaiset seksityöntekijät ovat hyvässä asemassa verrattuna naisiin, jotka joutuvat ryhtymään seksityöhön olosuhteiden pakosta (Bernstein 2007). Suomessa seksityössä on suhteessa hyvät työehdot, joten vaikka työ on raskasta, sen varjopuolet eivät välttämättä näyttäydy yhtä merkittävänä kuin sen edut. Jos omat ansiot ja työtehtävät ovat kilpailukykyisiä yhteiskunnan mittakaavassa, seksityö ei välttämättä tarjoa riittävän hyvää hyötysuhdetta. Jos ovet virallisille työmarkkinoille eivät aukea tai jos omaehtoisesti haluaa jättäytyä pois työmarkkinoilta, seksityö voidaan nähdä vaihtoehtona (Kontula 2008, 223). Se, mikä lopulta johtaa seksityön aloittamiseen, ei kuitenkaan ole yksiselitteistä.

Vaikka rahalla on suuri merkitys seksityöhön ryhtymiselle, työhön aloittamiseen voi liittyä myös muita tekijöitä. Kontulan (2008, 225) mukaan seksityöhön hakeutuu usein ihmisiä, joille jännitys, uudet kokemukset ja seikkailunhalu ovat tärkeitä. Seksityössä työntekijä pystyy määrittelemään omat seikkailullisuuden rajansa ja asiakkaan kanssa solmitun sopimussuhteen kautta työntekijä säilyttää kontrollon mahdollisuuden itsellään. Van de Walle ym. (2012) toteavat, että niillä seksityöntekijöillä, joilla jännitys on tärkein syy, ei välttämättä ole rahallista pakkoa myydä seksiä. Kontula (2008, 175,178) tuo esille seksityöhön liittyvän levottomuuden, jännityksen ja seikkailullisuuden, jotka hän liittyy erityiseen käsitteeseen huoravietti. Vaikka seksityöntekijä olisi aiemmin tehnyt päätöksen lopettaa työskenteleminen alalla, seksityöntekijä saattaa perustella paluuta seksityön pariin huoravietin avulla.

5 HUORASTIGMA

Giddensin (2006, 443) mukaan jo 1800-luvulla seksiä myyvät naiset nähtiin muista naisista poikkeavaksi ryhmäksi. Seksityöntekijöihin liitetään usein eräänlainen stigma. Goffmanin (1986, 9) mukaan stigma tarkoittaa yksilöön liitettyä leimaa, jonka perusteella yksilö ei ole sosiaalisesti hyväksytty. Seksityöntekijät ovat yhteisöissä usein voimakkaasti stigmatisoituja ja he joutuvat syyllistämisen, leimaamisen, paheksumisen ja yhteisön ulkopuolelle sulkemisen kohteeksi (Rekart 2005; Giddens 2006, 443; Abel 2011). Seksityöntekijät voidaankin nähdä halveksittuna, marginalisoituna ja vieraana ihmisryhmänä, johon on helppo liittää erilaisia vihan ja pelon tunteita (Sirkiä 2003). Monissa yhteisöissä seksityöntekijät nähdään moraalittomina ja rangaistuksen ansaitsevinä henkilöinä (World Health Organization 2005b), joilla ei ole arvoa ja joita syytetään perinteisen ydinperheen rikkomisesta (Rekart 2005).

Ajatus seksityöstä sijoitetaan kauas itsestä ja halutaan nähdä toisaalla olevana ilmiönä (Saarikoski 2012, 89). Seksityöntekijä nähdään yleensä toisenlaisena naisena ja vastakohtana ideaalille seksuaalisuudelle. Suomalaisessa kulttuurissa huorastigmaa ei enää automaattisesti liitetä kaikkiin seksuaalisesti aktiivisiin naisiin, sillä seksuaalimoraalinormit eivät ole enää yhtä tiukkoja kuin aikaisemmin. Seksin harjoittamista ei pidetä leimaavana mutta seksin harjoittaminen rahallista korvausta vastaan on edelleen kunniantonta ja aiheuttaa huorastigman (Konttula 2008, 90–91). Seksin vastikkeellisuus ja ajatus seksistä ilman rakkautta on tuomittavaa kulttuurissa, jossa parisuhteen oletetaan perustuvan rakkaudelle (Saarikoski 2012, 89). Huoraksi leimattu nainen nähdään vähempiarvoisena ihmisenä kuin muut, sillä huoraleimaan liitetään ajatus häpeällisyydestä ja huonomaineisuudesta (Saarikoski 2012, 90, 99). Myös Hesekielin kirjassa (23.luku) Raamatussa tuodaan esille huoraksi leimatun naisen vääristynyt seksuaalisuus, kunniantomuus sekä hänen rankaisemisensa oikeutus. Huoran leiman liittäminen seksityöntekijöihin voidaan katsoa olevan eräänlainen kontrollin keino, jolla seksityö pyritään pitämään marginaalisena ja toisaalla olevana ilmiönä. Raamatusta peräisin oleva kristillinen perinne suhtautumisessa seksityöhön näyttäisi vaikuttavan vielä nykyäänkin ja sen avulla voidaan perustella seksityön tuomittavuutta, vaikka yhteiskunnallinen järjestys muuten on siirtynyt vapaampaan suuntaan.

Puidokien (2013, 63) mukaan keskittyminen seksityöhön työnä luo mielikuvan, jossa naisen seksuaalisuutta käytetään taloudellisen hyödyn ja nautinnon saavuttamiseen. Samalla seksityöhön liittyvien negatiivisten elementtien häivyttäminen vahvistaa ennakkoluuloja ja voi-

mistaa stigmaa seksityöntekijöitä kohtaan. Phillips (2011) kuitenkin pohtii, minkä vuoksi on oikeutettua käyttää kehoa maksua vastaan ruumiillisessa työssä, kuten siivoamisessa, mutta samaan aikaan ei ole yhtä oikeutettua veloittaa seksuaalisista palveluista, jossa myös käytetään kehoa. Lisäksi hän pohtii sitä, lisääkö tällainen ajattelutapa seksityöhön liitettyä stigmatisointia.

Seksityökulttuuri hyväksyy seksuaalisesti halukkaana naisen valtakulttuuria paremmin. Vaikka seksityöntekijä tuntisi itsensä valtakulttuurista poikkeavaksi, kaupallisen seksin myyminen saattaa tuoda seksityöntekijälle tunteen hyväksytyksi tulemisesta. Toisaalta seksityöntekijä saatetaan kuitenkin nähdä yksiulotteisesti työnsä kautta eikä hänen persoonallisuuteensa katsota kuuluvan muuta kuin seksin myyminen (Kontula 2008, 66, 164–165). Seksin myymiseen liittyy vahva leima, joka syrjäyttää naisen muut sosiaaliset roolit (Järvinen 1990, 46). Seksityöntekijän näkeminen ainoastaan työn kautta voi vahvistaa mielikuvaa, että seksityöntekijät ovat olosuhteiden uhreja ja entisestään voimistaa seksityöntekijöihin kohdistuvaa stigmaa.

Huorastigman pelko voi vaikuttaa taustalla, kun harkitaan seksityön aloittamista. Kontulan mukaan (2008, 82, 87, 90–91, 220) huorastigma toisaalta korottaa kynnystä ryhtyä seksityöhön, mutta toisaalta se myös leimaa seksityöntekijän ja sitä kautta voi vaikeuttaa naisen yritystä palata kunniallisena pidetyn naisen rooliin. Jos seksityöntekijällä on taustalla aiempi kokemus toiseuden tunteesta ja leimautumisesta, pelko huorastigmasta voi olla vähäisempi kuin aikaisempia marginaalikokemuksia kokemattomilla seksityöntekijöillä. Tämä voi myös johtaa siihen, että kynnys aloittaa seksityö on matalampi kuin niillä ihmisillä, joilla aiempaa marginaalikokemusta ei ole (Kontula 2008, 82, 87, 90–91, 220). Puidokien (2013, 207) mukaan seksityöntekijät tunnistavat työhön kohdistuvan stigman, mutta eivät näe toimintaansa moraalittomana, häpeällisenä tai vääränä.

Stigma voi olla vakava riski seksityöntekijöille (Indoors-project 2013). Seksityöntekijöillä on huoli työn leimaavuudesta ja leimautumisen vaikutuksista myöhempään elämään. Seksityöhön liittyvän stigman kanssa pyritään elämään eri keinoja hyödyntäen. Keinoja ovat leiman välttäminen salaamalla työ kaikilta ulkopuolisilta, niin läheisiltä kuin muilta seksityöntekijöiltäkin, työstä kertominen valikoidusti tai työstä avoimesti kertominen (Koken 2012). Stigmatisointi voi esimerkiksi johtaa matalaan itsetuntoon ja yhteisön hyljeksintään (Rekart 2005) ja stigman ja mielenterveyden välillä on todettu yhteys (Abel 2011). Kokemukset stigmasta ja kyky elää stigman kanssa vaikuttavat seksityöntekijöiden terveyteen.

6 SEKSITYÖ JA HYVINVOINTI

Suomessa tehdyssä seksityöntekijöiden terveyttä kartoittaneessa tutkimuksessa kävi ilmi, että seksityöntekijöiden koettu terveydentila ja tyytyväisyys elämään olivat hyvällä tasolla (Liitsola ym. 2013, 13–14). Tutkimustulos osoittaa, ettei seksityöhön automaattisesti liity suuria terveysongelmia tai tyytymättömyyttä omaan tilanteeseen, mutta ongelmien olemassaoloa ei myöskään voida kieltää. Samalla tavalla kuin kaikilla ihmisillä, mahdollisten terveysongelmien syntymiseen vaikuttavat yksilölliset piirteet ja terveyskäyttäytyminen. Seksityöntekijöiden kohdalla tulisi huomioida terveysongelmat laajasti (Cwikel ym. 2003). Esimerkiksi keskittyminen ainoastaan sukupuolitautilien ehkäisyyn voi vääristää kuvaa terveysongelmien esiintymisestä ja seksityöntekijöiden terveystarpeista eikä se tuo riittävän monipuolisesti esille seksityöntekijöiden terveysongelmia.

Ei voida puhua puhtaasti kehollisista ja ei-kehollisista terveysaiheista, koska keho ja mieli liittyvät niin läheisesti toisiinsa. On myös kyseenalaista, tulisiko edes tehdä kahtiajakoa kehoon ja mieleen liittyviin tehtäviin tai toimintoihin (Phillips 2011). Pelko seksityöhön liittyvästä stigmasta voi saada seksityöntekijät salaamaan oleellista tietoa terveydestään ja siten seksityöntekijät voivat vaarantaa oman terveytensä (Koken 2012; Liitsola ym. 2013, 16). Toisaalta myöskään seksityöntekijöitä työssään kohtaavat ammattilaiset eivät välttämättä ota seksityötä ja siihen mahdollisesti liittyviä ongelmia esille, koska voivat nähdä omat toimintamahdollisuutensa ja ammatilliset resurssinsa rajallisina (Bjønness 2012). Seksityöntekijän terveys on kokonaisuus, johon liittyy fyysisten sairauksien ja niiden ennaltaehkäisyyn lisäksi myös muita tekijöitä. Seksityöntekijöiden terveystarpeiden näkeminen ainoastaan seksityön kontekstissa on kapea-alaista. Seksityöstä on löydettävissä useita eri puolia, ja siihen voidaan suhtautua erilaisista näkökulmista.

Moraalinen stigma ja lakikysymykset ovat suurimpia esteitä seksityöntekijöiden ammattiin liittyvän terveyden ja turvallisuuden parantamiseksi. Jos seksin ostaminen tai myyminen on laitonta, voi työhön liittyvien terveyspalveluiden tai työturvallisuuden tuottaminen olla vaikeaa. Toisaalta on myös kokemuksia, joiden mukaan seksuaalipalveluiden ostamisen kieltävistä laeista huolimatta on mahdollista tuottaa tarkoituksenmukaisia sosiaali- ja terveyspalveluita seksityöntekijöille (Ross ym. 2012).

6.1 Fyysiset terveysongelmat

Rekart (2005) on koonnut fyysisiä haittoja, jotka liittyvät seksityöhön. Yleisimpiä terveydellisiä haittoja ovat sukupuolitaudit. Erityisesti riski saada HIV on seksityöntekijöillä muuta väestöä korkeampi (World Health Organization 2005b; Rekart 2005). Suomessa työskentelevillä seksityöntekijöillä HIV ei näyttäydy suurena ongelmana, sillä sen esiintyvyys on pieni (Liitsola ym. 2013, 18). Cwikel ym. (2003) ovat todenneet, että seksityöntekijöiden terveysongelmista puhuttaessa ei tulisi keskittyä kapeakatseisesti pelkästään sukupuolitautilien ehkäisyyn ja hoitoon. Fyysisistä terveysongelmista seksityöntekijöillä esiintyy myös esimerkiksi genitaalisia traumoja ja muita gynekologisia ongelmia (Cwikel ym. 2003; Rekart 2005), lantionseudun tulehduksia sekä virtsarakon toimintahäiriöitä (Cwikel ym. 2003). Muita fyysisen terveyden haittoja voivat olla tuki- ja liikuntaelinvammat (Cwikel ym. 2003; Rekart 2005), rintakipu, päävammat ja näköongelmat (Cwikel ym. 2003) sekä hengitystieinfektiot ja lateksiallergia (Rekart 2005).

Seksityöntekijät ovat yleisesti tietoisia todennäköisistä fyysisistä terveysriskeistä, jotka liittyvät seksin myymiseen (Sanders 2004; Harris ym. 2011). Terveysriskejä ei kuitenkaan nähdä kaikkein vaarallisimpana riskinä verrattuna muihin seksityöntekijöiden päivittäin kohtaamiin riskeihin. Seksityöntekijät näkevät fyysiset terveysriskit yksinkertaisina ja hallittavissa olevina seksityön vaaroina, joita he pystyvät kontrolloimaan. Tärkeimmät fyysiset terveysriskit seksityöntekijöiden mukaan ovat suojaamattomaan seksiin pakotetuksi joutuminen ja kondomin rikkoutuminen. Näihin riskeihin seksityöntekijät liittävät sukupuolitaudin tarttumisen vaaran. Terveysriskit nähdään kuitenkin pienenä huolenaiheena, koska seksityöntekijät kokevat pystyvänsä kontrolloimaan riskejä asianmukaisilla suojavälineillä ja terveystarkastuksilla (Sanders 2004). Fyysisten terveysriskien huomioiminen osana seksityötä näyttäytyy yhtenä työn ammatillisuuden piirteenä.

Suomalaisilla seksityöntekijöillä on hyvät mahdollisuudet seksuaaliterveydestä huolehtimiseen, sillä kondomin käyttö on vakiintunut käytäntö ja suomalaiset seksityöntekijät ovat hyvässä asemassa suhteessa asiakkaisiin (Kontula 2007). Seksityön toimintakäytäntöihin kuuluu, että kondomia käytetään aina (Sanders 2004; Kontula 2005, 27). Myös Liitsola ym. (2013, 17) totesivat Suomessa tehdyssä tutkimuksessaan, että kondomia käytetään asiakastilanteissa lähes aina. Rekartin (2005) mukaan kondomin käyttö kuitenkin vaihtelee ja vakituisien asiakkaiden kanssa kondomia ei aina käytetä. Ei tietenkään voida sanoa, että kondomia

käytettäisiin jokaisessa asiakastapaamisessa, mutta sen käyttö on yleinen käytäntö ja sen avulla seksityöntekijä suojaa paitsi itsensä, myös asiakkaansa. Sanders (2004) toteaa, että terveysriskit seksityöntekijöiden keskuudessa ovat tiedostettuja, mutta niitä tärkeämmiksi riskeiksi nousevat väkivallan kohtaamisen mahdollisuus ja seksityön aiheuttamat tunne-elämään liittyvät ongelmat.

6.2 Väkivalta ja turvallisuus

Seksityöntekijät käyvät jatkuvaa kamppailua yksityisyyden suojaamisen, rahan ansaitsemisen ja fyysisen turvallisuuden välillä (Sanders 2004). Seksityöntekijät kokevat väkivallan uhan todellisena uhkana, ja Kontulan (2005, 38) mukaan oman turvallisuuden puolesta pelkääminen erityisesti uusia asiakkaita hankittaessa on varsin yleistä. Väkivalta voi olla esimerkiksi fyysistä, sanallista tai seksuaalista hyväksikäyttöä. Muita väkivallan muotoja voivat olla pakottaminen sukupuoliyhteyteen, henkisen trauman aiheuttaminen ja ryöstäminen (Rekart 2005). Suomessa seksityöntekijöiden yleisimmin kokema väkivallan muoto on henkinen väkivalta (Liitsola ym. 2013, 14–15). Kaikki seksityöntekijät eivät koe väkivaltaa tai seksuaalista pakottamista työssään, mutta pelko ja tietoisuus väkivallasta ovat kuitenkin läsnä (Sanders 2004; Sanders 2005; Sanders & Campbell 2007). O’Doherty (2011) muistuttaa, että vaikka väkivaltaa esiintyy kaikissa seksityön muodoissa, seksityötä on mahdollista harjoittaa myös turvallisesti.

Väkivalta asiakkaiden taholta nähdään uhkana, joka on vähemmän ennustettavissa ja sen vuoksi koetaan suuremmaksi riskiksi kuin muut fyysiset terveysriskit. Fyysisen vaaran riski on riippuvainen ympäristöstä. Sisällä työskentelevien seksityöntekijöiden nähdään työskentelevän turvallisemmassa ympäristössä kuin kadulla työskentelevien seksityöntekijöiden. Sisällä työskentelevillä seksityöntekijöillä on enemmän aikaa arvioida asiakkaan turvallisuus (Sanders 2004; Sanders & Campbell 2007). Vaikka väkivallan uhka saatetaan liittää voimakkaammin kadulla tehtävään seksityöhön kuin sisätiloissa tapahtuvaan, myös yksin sisätiloissa työskentelemisessä on omat vaaransa, sillä avun saanti voi olla vaikeaa (Murphy & Venkatesh 2006; Hubbard & Prior 2013). Yksin työskentelevät seksityöntekijät voivat kokea, että yhteistyö muiden seksityöntekijöiden kanssa tuottaisi turvallisuudentunnetta (Hubbard & Prior 2013). Toisaalta O’Doherty (2011) tuo kuitenkin esille, että seksipalveluita itsenäisesti tarjoavat naiset kokevat vähemmän turvallisuuteen liittyviä uhkia kuin muut sisätiloissa työskentelevät seksityöntekijät.

6.3 Psyykkiset terveysongelmat

Sandersin (2004) mukaan seksityöntekijät kokevat korjattavissa olevien fyysisten vammojen lisäksi työhön liittyvän myös muita vaaroja, jotka voivat aiheuttaa vakavia ongelmia heidän henkilökohtaiseen elämäänsä. Ei voida sanoa, että seksityö aina aiheuttaisi ongelmia, mutta siihen saattaa liittyä ilmiöitä, jotka vaikeuttavat seksityöntekijöiden elämänhallintaa (Kontula 2005, 37). Seksityöntekijän oma kokemus työn kontrolloitavuudesta ja elämän hallittavuudesta on tärkeää, koska Tonesin ja Greenin (2004, 92) mukaan kontrollin tunne on yhteydessä itsetuntoon ja itsetunto puolestaan on tärkeä psyykkisen terveyden osatekijä.

Seksityöntekijöillä voi esiintyä monenlaisia psyykkisiä terveysongelmia. Yleisimpiä ongelmia ovat erilaiset mielialahäiriöt (Rössler ym. 2010), kuten masennus, stressi (Cwikel ym.2003; Rekart 2005; World Health Organization 2005b; Svedin & Priebe 2007), ahdistus (Cwikel ym. 2003; Rössler ym.2010; Harris ym. 2011), henkinen uupumus (Vanwesenbeeck 2005) sekä päihteiden väärinkäyttö (Kontula 2005,44; Rekart 2005; Van de Walle ym. 2012). Lisäksi seksityöntekijät saattavat kärsiä heikosta itsetunnosta (World Health Organization 2005b) ja heillä saattaa olla enemmän tunne-elämän ongelmia kuin muilla ja lisääntynyt riski psykososiaalisiin ongelmiin. Ei kuitenkaan voida sanoa, aiheutuvatko psykososiaaliset ongelmat seksin myymisestä, vai ajaudutaanko seksiä myymään psykososiaalisten ongelmien takia (Svedin & Priebe 2007). Esimerkiksi Orchardin ym. (2013) mukaan seksityöntekijät eivät aina näe itseään psyykkisesti vahingoittuneina naisina. Jos seksityöntekijä kuitenkin kokee työssään voimattomuuden tunteita, hänellä on riski tulla työssään hyväksikäytetyksi (Puidokiene 2013, 319).

Vanwesenbeeck (2005) toteaa, että seksityöntekijöiden henkinen uupumus on yhteydessä työn autonomian puutteeseen, väkivallan kokemuksiin työssä, vähäiseen sosiaaliseen tukeen, rooliristiriitaan sekä seksityöntekijän kokemiin sosiaalisen ympäristön negatiivisiin reaktioihin. Sen sijaan työstä saatu korvaus ja työtuntien määrä tai asiakkaiden lukumäärä eivät näyttäisi olevan yhteydessä henkiseen uupumukseen. Toisaalta seksityöntekijän oma positiivinen suhtautuminen työhönsä edesauttaa työssä viihtymistä ja omanarvontunteen vahvistumista. Kotona työskenteleminen voi vaikuttaa positiivisesti seksityöntekijöiden emotionaaliseen hyvinvointiin, mutta toisaalta kotona työskentely on yksinäistä työtä, mikä voi vaikuttaa negatiivisesti. Toisaalta seksityöntekijät itse ovat kuvanneet, että yksinäisyyteen liittyvät seikat koskettavat kaikkia yksin kotona työskenteleviä ammattiryhmästä riippumatta (Hubbard & Prior

2013). Yksin kotona työskentelevien seksityöntekijöiden kohdalla työn yksinäisyyteen liittyvät negatiiviset puolet tulevat esille voimakkaammin kuin muilla ammattiryhmillä, koska seksityöntekijät eivät voi stigman vuoksi purkaa työn aiheuttamia tuntemuksia tavanomaisissa sosiaalisissa yhteyksissä.

Seksityössä toimiminen aiheuttaa häpeän tunteita (Skaffari 2010; Van de Walle ym. 2012). Häpeän tunteeseen liittyy kiinnijäämisen pelko sekä pelko työn paljastumisesta lähipiirille. Häpeän tunteet voivat jatkua työn lopettamisesta huolimatta ja sitä kautta vaikuttaa myös seksityöntekijän tuleviin ihmissuhteisiin. Esimerkiksi suojaamaton seksi ja epätoivottu raskaus eivät ole yhtä suuria huolenaiheita kuin kiinnijäämisen pelko (Van de Walle ym. 2012). Paljastuminen lähipiirille saattaa tarkoittaa suhteiden päättymistä, perheiden hajoamista, stigmatisointia ja suurta emotionaalista stressiä (Sanders 2004). Huomionarvoista kuitenkin on, että lähipiirin suhtautuminen seksityöhön voi olla odotettua positiivisempaa, jos henkilö kertoo työskentelevänsä seksityöntekijänä (Kontula 2008, 92). Häpeä ja kiinnijäämisen pelko näyttävät kytkeytyvän vahvasti seksityön tekemiseen ja niiden voidaan katsoa olevan yhteydessä psyykkiseen hyvinvointiin

7 SELVIITYMISSTRATEGIAT SEKSITYÖSSÄ

Vaikka fyysiset terveysongelmat ja väkivallan uhka ovat todellisia ongelmia monille seksityöntekijöille, seksin myynnistä johtuvat emotionaaliset riskit ovat suurin haitta. Emotionaalisista riskeistä ja seurauksista selviytymiseen seksityöntekijät kokevat tarvitsevansa enemmän strategioita ja suunnittelua (Sanders 2004). Seksityöntekijöillä voi olla lisääntynyt riski mielenterveyden ongelmiin (Svedin & Priebe 2007) ja sen takia selviytymisstrategiat ovat tärkeitä. Selviytymisstrategioilla onkin tärkeä merkitys yksilön henkisen ja fyysisen terveyden ylläpitämisessä, erityisesti jos yksilöllä on lisääntynyt riski sairastumiseen (Wenzel, Glanz & Lerman 2002). Seksin myymiseen liittyy potentiaalinen riski epäonnistua tunnehallintastrategioissa (Sanders 2004). Tunnehallintastrategioiden ylläpitäminen vaatii jatkuvaa prosessointia eikä tunteiden prosessointi pääty seksityön lopettamiseen, vaan seksityöntekijä voi joutua työstämään työhön liittyviä tunteita elämässään myöhemminkin.

Ilman selviytymisstrategioita yksilö on stressaavissa tilanteissa altis ahdistuksen ja pelon tunteille sekä masennukselle. Selviytymisstrategioilla tarkoitetaan käyttäytymisen suunnitelmaa, ei suoranaisesti käyttämistä, joka lopullisesti johtaa stressin kanssa selviytymiseen (Antonovsky 1985, 94, 113). Seksityöntekijöillä onkin käytössään erilaisia selviytymisstrategioita (Rekart 2005). Seksityöntekijät voivat esimerkiksi pyrkiä erottamaan seksin työnä ja seksin vapaa-ajalla antamalla sille toisistaan poikkeavia merkityksiä (Sanders 2004). Järvisen (1990, 207) mukaan yksi seksiä myyvien naisten selviytymisstrategia on pyrkiä normalisoimaan maksulliset seksisuhteet vertaamalla niitä satunnaisiin seksisuhteisiin. Toisaalta yksi seksityön negatiivisilta vaikutuksilta suojaava selviytymiskeino on nähdä itsensä eri tilanteissa selkeästi erilaisten roolien kautta, esimerkiksi vapaa-ajan rooli eroaa työroolista, ja toisaalta työrooli asiakkaiden seurassa eroaa työroolista muiden seksityöntekijöiden seurassa (Orchard ym. 2013). Erottaessaan seksin työnä ja vapaa-ajan toimintana sekä käyttäessään seksityössä rakennettua roolia seksityöntekijä mahdollistaa selkeän eronteon henkilökohtaisen elämän ja työn välillä. Vanwesenbeeckin (2011, 9) mukaan erilaisten etäännyttämiskeinojen ilmeneminen voi vaihdella seksityöntekijöiden kesken. Sanders (2005) toteaa, että seksityöntekijät eivät halua paljastaa asiakkailleen oikeaa identiteettiään, sillä he pelkäävät asiakkaiden selvittävän henkilökohtaisia tietoja tai asioita, joita seksityöntekijä ei halua asiakkaiden tietoon.

7.1 Tunteiden hallinta osana seksityötä

Seksityö voidaan nähdä työnä, joka vaatii tunnetyöskentelyä, jossa yksilö tasapainottelee valheellisen käyttäytymisen ja omien todellisten tunteiden välillä (Vanwesenbeeck 2011, 9). Hochschildin (1979) mukaan yksilö voi kokea ristiriitaa sen välillä, mitä tuntee ja mitä haluaisi tuntea. Ristiriitaa voi pyrkiä eliminoimaan tunnetyöskentelyllä. Tunnetyöskentely voi olla kognitiivista, kehollista tai ilmaisullista. Kognitiivisessa tunnetyöskentelyssä yksilö voi pyrkiä muuttamaan mielikuvia tai ajatuksia käymällä tietoisesti läpi mielikuviin liittyviä tunteita. Kehollisessa tunnetyöskentelyssä yksilö pyrkii hallitsemaan somaattisia tai fyysisiä tunteiden herättämiä reaktioita, esimerkiksi tasaamalla hengitystä. Ilmaisullisessa tunnetyöskentelyssä yksilö pyrkii muuttamaan eleitä muuttaakseen sisäisiä tunteita, esimerkiksi yrittämällä hymyillä. Tunnetyöskentely nousee tietoisuuteen useimmiten silloin, kun yksilön sen hetkiset tunteet eivät sovi tilanteeseen (Hochschild 1979). Seksityö voidaan nähdä työmuotona, jossa tunnetyöskentely nousee esille joko tiedostettuna tai tiedostamattomana toimintana.

Emotionaaliset riskit asetetaan korkeammalle tasolle kuin terveys- ja väkivaltariskit, koska tunnehallintastrategioita pitää käyttää niin töissä kuin yksityiselämässäkin (Sanders 2004). Tunnehallintastrategioiden ja kahden erillisen elämän ylläpitäminen on raskasta (Rössler ym. 2010). Yleensä seksityöntekijät pystyvät erottelemaan työelämän ja henkilökohtaisen elämän roolit ja suhtautumaan työhönsä ammatillisesti, mutta kaikki seksityöntekijät eivät osaa käyttää strategioita ja korvaavat ne esimerkiksi päihteidenkäytöllä selvitäkseen työstä (Abel 2011). Ne, jotka eivät käytä tunnehallintastrategioita tai eivät onnistu omaksumaan niitä, ovat identiteettinsä ja tunteidensa kanssa suojattomampia (Sanders 2004). Vaikka tunnehallintastrategioiden ylläpitäminen on kuormittavaa, strategioiden puuttuminen voi aiheuttaa vielä suuremman riskin seksityöntekijän hyvinvoinnille.

Emotionaaliset riskit eivät ole sidottuja aikaan tai paikkaan, vaan ne ovat läsnä koko ajan: kotona ja yksityiselämässä. Tunnehallintastrategioita pitää käyttää myös myöhemmin elämässä, vaikka ei seksityötä enää tekisikään. Emotionaaliset seuraukset vaativat jatkuvaa psykologista prosessointia sosiaalisissa suhteissa. Tästä syystä seksityöntekijät kokevat emotionaalisen riskin tärkeimpänä (Sanders 2004). Seksityön lopettaminen ei siis välttämättä lopeta siihen liittyvää henkistä kuormitusta, jos nainen joutuu salailemaan entistä työtään seksityöntekijänä.

7.2 Etäisyyden ja kontrollin säilyttäminen

Seksityöhön liittyy emotionaalinen riski, koska negatiiviset tunteet, jotka liittyvät kehon esineellistämiseen ja keholliseen kontaktiin vieraan kanssa, vaikuttavat seksityöntekijöiden identiteettiin ja suhteisiin. Kehon esineellistämisen kokemukset vaikuttavat myös vapaa-ajalla tapahtuvaan fyysiseen kanssakäymiseen (Sanders 2004). Yksi tapa suojella henkilökohtaisia suhteita onkin erotella merkitykset seksille vapaa-ajalla ja seksille töissä (Sanders 2004; Rekart 2005; Sanders 2005; Abel 2011; Van de Walle ym. 2012). Asiakkaan erillisyyttä vahvistavat toisistaan poikkeavat toimintatavat työhön liittyvässä seksissä ja seksin harrastamisessa vapaa-ajalla sekä huolellinen henkinen ja materiaallinen valmistautuminen asiakaskohtaamiseen (Rekart 2005). Seksille asiakkaiden kanssa on olemassa omat toimintatapansa ja niiden avulla seksi asiakkaiden kanssa saa erilaisen merkityksen kuin vapaa-ajalla harrastettu seksi (Weatheral & Priestley 2001). Esimerkiksi tiettyjen ruumiinosien ja seksuaalisten aktien rajaaminen seksityön ulkopuolelle ja varaaminen oman seksuaalisen nautinnon tuottamiseen ja romanttisen suhteeseen toimivat osaltaan selviytymisstrategioina (Sanders 2004; Sanders 2005; Abel 2011). Lisäksi seksuaalipalveluiden rajaaminen emätinyhdyntämisen ulkopuolelle sekä positiivisen ja ammatillisen työasenteen ylläpitäminen sekä tietämys omasta ammatti-identiteetistä vahvistavat asiakkaan ja seksityöntekijän erillisyyttä (Rekart 2005). Seksityöntekijä muodostaa siis omat rajansa, joiden raameissa työtä tekee ja tällä tavoin pyrkii vahvistamaan erillisyyttä itsensä ja työnsä välillä.

Asiakas pyritään erottamaan itsestä henkisellä ja fyysisellä tasolla, esimerkiksi emätinhuuhtelun, kondominkäytön (Rekart 2005) tai huumeiden käytön avulla (Rekart 2005; Harris ym. 2011; Orchard ym. 2013). Tosin päihteiden väärinkäyttöön turvautuu kuitenkin pääsääntöisesti vain kadulla työskentelevät seksityöntekijät (Abel 2011). Ammatillisuutta tukevat myös hyvä genitaalihygieniasta huolehtiminen, säännöllinen sukupuolitauteista käyminen, antibioottien käyttäminen ennen ja jälkeen seksin, liukuvoiteiden käyttäminen ja kondomien päällekkäiskäyttäminen (Rekart 2005). Kondomi toimii paitsi terveyssuojana sukupuolitauteja ja raskautta vastaan, myös eräänlaisena psykologisena esteenä ja suojamuurina asiakkaaseen, erottaen suoran ihokosketuksen yhdynnässä (Sanders 2002; Sanders 2005; Abel 2011). Kondomi suojaa kaikkein intiimeimpiä tunteita ja sen rikkoutuminen yhdynnän aikana aiheuttaa monissa naisissa inhon tunteita (Sanders 2002; Sanders 2005; Sanders & Campbell 2007).

Seksi asiakkaan kanssa saatetaan kokea epämiellyttäväksi. Tällaisissa tapauksissa keinoja suoriutua seksistä asiakkaan kanssa voivat olla omien tunteiden kieltäminen, pyrkimys ajatella muita asioita seksin aikana (Van de Walle ym. 2012) ja itsensä henkinen erottaminen tilanteesta (Orchard ym. 2013). Myös kontrollin säilyttäminen seksuaalisen aktin aikana on osa etäisyyden ja ammatillisuuden ylläpitämistä (Kontula 2007). Itsensä henkinen kovettaminen ja suojamuurin ylläpito toimivat selviytymisstrategioina (Orchard ym. 2013). Kaikki asiakas-tilanteet eivät välttämättä vaadi seksityöntekijältä henkistä irrottautumista tilanteessa, mutta voidaan ehkä ajatella, että erityisesti epämiellyttävien asiakkaiden kanssa työskennellessä henkinen irrottautuminen voi toimia selviytymiskeinona. Phillipsin (2011) mukaan itsensä henkinen erottaminen kehosta on kuitenkin vaikeaa ja käyttäytymismallin ylläpitäminen pitempiaikaisesti on raskasta.

Kokemukset seksityöstä voivat vaikeuttaa eri tavoin yksityiselämän seksisuhteita (Orchard ym. 2013). Kokemukset seksityöstä voivat siis antaa seksille uudenlaisia merkityksiä, jotka heijastuvat myös seksityöntekijän työn ulkopuoliseen seksiin. Sandersin (2004) mukaan osa seksityöntekijöistä hallitsee tunne-elämän riskejä käyttämällä seksiä ainoastaan rahanhankinnan työkaluna ja kieltäytymällä yksityiselämän seksuaalisuhteista. Seksityö voi siis vaikuttaa seksityöntekijän oman seksuaalisuuden ilmentämiseen rajoittavasti.

7.3 Rakennettu seksityörooli

Seksityöntekijät saattavat rakentaa itselleen erityisen roolin seksityötä varten. Tämä rooli toimii suojamekanismina, mutta on myös keino edistää asiakkaiden tyytyväisyyttä. Seksityörooli erotetaan muista rooleista, kuten äitiydestä, ystävytydestä ja kansalaisuudesta. Rakennettu seksityörooli on kaksitahoinen: ensinnäkin roolin rakentaminen on eräänlainen tunteiden hallintastrategia, jonka tarkoitus on luoda psykologista suojaa seksityön aiheuttamia negatiivisia tunteita vastaan (Sanders 2005). Erilliset roolit työ- ja yksityiselämässä antavat seksityöntekijälle mahdollisuuden etäännyttää itsensä työstä ja sitä kautta suojautuminen työn emotionaalisia riskejä vastaan on mahdollista. Itsensä erottaminen työroolista toimii tehokkaana tunnehallintastrategiana, eikä välttämättä ole sinänsä haitallista (Abel 2011). Toinen, jopa merkittävämpi asia on seksityöroolin luominen osana bisnesstrategiaa. Seksityöntekijät käyttävät omaa seksuaalisuuttaan osana ammatillisen roolin rakentamisessa. Seksityöroolin avulla voidaan tuottaa miesasiakkaille ihannekuva stereotyyppisestä halukkaasta naisesta. Seksityössä keho on keskeisessä osassa ja kehon avulla seksityöntekijä pystyy myös luomaan mielikuvan

miehen aktiivisesta seksuaalisesta toiminnasta. Lisäksi bisnesstrategiaan voi liittyä empaattisuus ja huolenpito asiakkaasta (Sanders 2005). Rakennettu seksityörooli näyttäytyy siis sekä oman itsen suojaamiskeinona että keinona kasvattaa työstä saatavaa taloudellista hyötyä.

Seksityörooli rakentuu sekä yksilön, ympäristön että miesasiakkaiden toiveiden pohjalta (Sanders 2005). Osa rakennettua roolia voi olla salanimi (Sanders 2005; Harris ym. 2011), keksitty asiakkaan mieltymykset huomioiva elämäntarina ja käyttäytyminen. Roolin tulee olla joka kerta sama, jotta siitä rakentuu jatkuva ja uskottava. Näin asiakas saadaan käyttämään palveluita yhä uudelleen. Joskus seksityöntekijälle saattaa kuitenkin tapahtua unohduksia tai sekaannuksia, eikä tarina seksityöntekijästä säily yhteneväisenä. Erityisesti pitkäaikaisten asiakkaiden kohdalla rakennettun roolin ylläpitäminen saattaa olla vaikeaa. Seksityöntekijä saattaa vahingossa paljastaa jotain henkilökohtaisesta elämästään, mikä voi aiheuttaa särön rakennettuun seksityörooliin (Sanders 2005). Keksityn elämäntarinan käyttäminen ja sen muistaminen voivat tuoda lisää haasteita seksityön käytännön toimintaan mutta keksityn elämäntarinan käyttäminen auttaa seksityöntekijää suojaamaan henkilökohtaista elämäänsä asiakkailta. Abel (2011) toteaa, että monilla työrooli eroaa täysin yksityiselämän roolista, ja seksityöntekijän työrooli voi olla täysin päinvastainen yksityiselämän roolin kanssa.

Seksityöntekijät saattavat käyttää erityisiä rutiineja, joiden avulla siirrytään henkisesti roolista toiseen työn ja muun elämän välillä. Seksityöntekijät saattavat esimerkiksi rajata työhön liittämänsä tavarat ja esineet pois henkilökohtaisesta käytöstä ja rajata kodistaan alueen työlle (Abel 2011). Toimimiseen asiakkaan kanssa liittyy näyttelemistä, ja salanimi toimii eräänlaisena portaana rakennettuun rooliin. Salanimen käyttäminen ja työtä varten rakennettuun rooliin astuminen ovat selviytymiskeinoja, jotka erottavat työelämän yksityiselämästä. Ne toimivat työkaluina suojaautumisessa negatiivisilta seksinmyyntityön seurauksilta. Omaksutun roolin käyttämisen avulla seksityö rinnastetaan ikään kuin näyttelemiseen. Kyky rakentaa työrooli riippuu yksilön henkilökohtaisista elämäkokemuksista, seksityöhön liittyvistä kokemuksista ja työskentelyolosuhteista (Sanders 2005). Kaksoiselämän ylläpitäminen ja eläminen seksityöhön liittyvän stigman kanssa vaativat seksityöntekijältä asioiden jatkuvaa henkistä työstämistä ja niiden perustelemista itselle (Abel 2011).

8 SEKSITYÖN KAHDET KASVOT

Kun seksityöstä keskustellaan, voi olla vaikeaa muodostaa neutraalia mielipidettä, sillä monet keskustelunavaukset ovat arvolutautuneita tai esittävät seksityön kapeakatseisesti yhdestä näkökulmasta. Seksityö on monitahoinen ilmiö. Sirkiän (2003) mukaan seksityöstä ei tulisi puhua ideologisenä kysymyksenä eikä siihen tulisi kytkeä stereotyyppisiä uhri-, häpeä- ja rikollisleimoja. Seksityöstä onkin löydettävissä vähintään kaksi puolta, sekä seksityön negatiiviset puolet että positiiviset piirteet.

8.1 Seksityön varjopuolet

Seksin myymisen huonoina puolina voidaan nähdä työn vaatimat suureksi koetut henkilökohtaiset uhraukset, työn vaatima aika ja energia sekä oman identiteetin kadottaminen (Murphy & Venkatesh 2006) ja paljastumisen pelko (Sanders 2004). Seksin myyminen myös muokkaa seksityöntekijän naiseutta (Skaffari 2010, 251) ja työn herättämät hallitsemattomat, voimakkaat, negatiiviset tunteet saattavat olla haitallisia itsetunnolle ja käsitykselle omasta toimijuudesta (Sanders 2004). Erityisesti, jos seksityöntekijä näkee itsensä vain ostettavissa olevana objektina, seksityöntekijä voi menettää omanarvontunteensa (Puidokiene 2013, 319). Myös taloudellinen riippuvuus työstä, sukupuolitautilien riski, ongelmat henkilökohtaisissa intiimeissä suhteissa ja asiakkaiden esittämät vaatimukset sekä seksuaaliset ongelmat ja tyytymättömyys työoloihin voidaan nähdä työn negatiivisina puolina (Rössler ym. 2010).

Seksityön varjopuolet voivat kytkeytyä asiakkaisiin ja asiakastapaamisiin. Asiakas voi kieltäytyä maksamasta seksipalveluista (Hubbard & Prior 2013), painostaa suojaamattomaan seksiin tai käyttäytyä aggressiivisesti. Lisäksi asiakas voi alkaa seuraamaan tai vainoamaan seksityöntekijää (Harris ym. 2011; Hubbard & Prior 2013). Seksityö voi näyttäytyä sen ennalta arvaamattoman luonteen vuoksi riskikäyttäytymisenä, sillä riskikäyttäytyminen voidaan määrittellä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (2014) mukaan erilaisille vaaroille altistavaksi, usein elämishakuiseksi ja impulsiiviseksi käyttäytymiseksi. Jos seksin myymiseen liittyy pakottamista tai jos se on ainoa vaihtoehto ansaita rahaa, kokemukset ovat usein epämiellyttäviä ja stressaavia (Van de Walle ym. 2012). Autonomian puute työssä, seksuaalisen väkivallan kokemukset sekä ympäristön negatiiviset reaktiot voivat lisäksi synnyttää kyynisyyden tunnetta. Kyynisyys asiakkaita kohtaan voi toimia eräänlaisena selviytymisstrategiana, joskin seksityöntekijän oman mielen hyvinvoinnin kannalta siitä voi olla enemmän haittaa kuin hyö-

tyä (Vanwesenbeeck 2005). Negatiivisia elementtejä sisältävien asiakastapaamisten jälkeen seksityöntekijä voi tuntea olonsa likaiseksi ja häpeälliseksi (Van de Walle ym. 2012). Seksi-työn negatiivisina piirteinä voidaan kuvata työn synnyttämiä voimakkaita häpeän ja syyllisyyden tunteita (Rössler ym. 2010).

Seksityö on leimaavaa, ja seksityöntekijät mielletään muista naisista poikkeavaksi ja yhteiskunnan moraalialueeksi ryhmäksi, mikä johtaa siihen, että seksityöntekijät eivät voi kertoa työstään yleensä edes läheisilleen (Sanders 2004; Sanders 2005; Kontula 2005, 42; Kontula 2008, 74–75; Koken 2012). Paljastumisen riskiin liittyen seksityöntekijät haluavat pitää työnsä salassa ja heillä on jatkuva huoli siitä, etteivät he tule paljastuneeksi. He kantavat huolta siitä, että tapaavat asiakkaan sattumalta arkielämän tilanteissa. Kotona työskennellessään seksityöntekijät pelkäävät jättävänsä työstään paljastavia todisteita kotiinsa ja siten pelkäävät paljastuvansa läheisilleen. Työhön liittyvien seikkojen piilottaminen yksityiselämästä ja samanaikaisesti yksityiselämän suojeleminen töissä vaativat jatkuvasti enemmän voimavaroja ja energiaa kuin muiden työhön liittyvien vaarojen hallitseminen (Sanders 2004; Sanders 2005).

Pelko läheisten suhtautumisesta johtaa siihen, etteivät seksityöntekijät voi purkaa asiakastyössä kohtaamiaan haastavia tilanteita keskustelemalla. Salailu saattaa johtaa kaksoiselämään, johon liittyy valehtelua ja kahden vastakkaisen elämän kulissien ylläpitoa huorastigman pelossa, mikä on henkisesti kuormittavaa (Sanders 2004; Sanders 2005; Kontula 2005, 42; Kontula 2008, 74–75). Pelko läheisten hylkäämisestä sekä sosiaalisesta eristämisestä työn paljastumisen myötä johtaa salaamiseen, joka itsessään aiheuttaa yksinäisyyttä ja sosiaalista eristytymistä. Näin syntyy eristytymisen kierre (Koken 2012). Yksi syy, minkä takia emotionaaliset riskit ovat niin vakavia, on se, että paljastumisen riski on naisten kontrollin ulottumattomissa (Sanders 2004). Naiset käyttävät paljon energiaa työn salassa pitämiseen, mutta lopulta työn mahdollinen paljastuminen on seksityöntekijän oman hallinnan ulkopuolella.

Jos huomio on keskitetty pelkästään seksityön huonoihin puoliin, seksityöntekijät nähdään pelkästään uhreina, eikä heidän omia kokemuksia ja pyrkimyksiä elämänhallintaan oteta riittävästi huomioon (Kontula 2007). Jos seksityöntekijät nähdään pelkästään uhreina, heiltä riistetään sananvalta omien ongelmiansa määrittelyyn, luokitteluun tai ratkaisuun. Uhrina näkeminen on eräänlaista vallankäyttöä, joka helposti naamioidaan seksityöntekijöiden auttamiseksi (Sirkiä 2003). Erityisesti, kun puhutaan itsenäisesti toimivista seksityöntekijöistä, uhri-sanana käyttö on harhaanjohtavaa eikä se kuvaa seksityöntekijän omaehtoista toimijuutta.

8.2 Seksityöhön liittyvät positiiviset piirteet

Seksityöntekijät voivat haluta korostaa työhön liittyviä positiivisia puolia kuten itsenäisyyttä ja mahdollisuutta kontrollin tunteeseen. Positiivisten puolien korostaminen voi auttaa selviytymään työstä ja siihen liittyvistä riskeistä (Harris ym. 2011). Seksin myymisessä työn positiivisina puolina voidaan nähdä siitä saatu toimeentulo (Murphy & Venkatesh 2006; Rössler ym. 2010), joustavuus (Murphy & Venkatesh 2006; Hubbard & Prior 2013), itsenäisyys ja omaehtoisuus (Rössler ym. 2010; Hubbard & Prior 2013). Kotona työskenteleminen luo kontrollin tunteen omasta työympäristöstä, mikä puolestaan lisää seksityöntekijöiden itseluottamusta, turvallisuutta ja työtyytyväisyyttä (Hubbard & Prior 2013). Itsenäisyyteen liittyy mahdollisuus markkinoida itsenäisesti omia palveluita, valita omat asiakkaat, asettaa palveluiden hinta sekä pitää kaikki työstä saadut tulot itsellä, ilman muita osapuolia (Koken 2012). Lisäksi seksin myynti saattaa lisätä itseluottamusta sekä voimavaroja (Rössler ym. 2010; Hubbard & Prior 2013), erityisesti kotona itsenäisesti työskentelevien seksityöntekijöiden kohdalla. Tästä syystä kotona työskenteleminen on yksi terveellisin seksityön muoto (Hubbard & Prior 2013). Seksityöstä on löydettävissä monia hyviä puolia, jotka edistävät työssä viihtymistä. Työympäristöllä näyttäisi olevan merkittävä vaikutus seksityöntekijän hyvinvoinnille.

Seksityöntekijän voimavaroja kasvattavat muun muassa korkea ammatillisuus ja työssä saatava tuki (Vanwesenbeeck 2005). Voimavarojen vahvistuminen sisältää omien kykyjen tunnistamisen sekä vahvistumisen ja se parantaa itsetuntoa sekä vähentää haavoittuvuutta. Voimavarojen vahvistumisen ja hyvän elämänlaadun välillä onkin löydettävissä positiivinen yhteys (Rekart 2005). Positiiviset kokemukset voivat kantaa myös muille elämänalueille ja sitä kautta parantaa seksityöntekijän elämänhallintaa. Seksityössä on mahdollisuus kokea vallan tunteita (Kontula 2008, 225; Puidokiene 2013, 319), kasvattaa itseluottamusta ja tuntea itsensä kauniiksi (Kontula 2008, 225). Seksityöntekijät voivat nähdä asiakkaiden auttamisen tärkeäksi (Rössler ym.2010) ja voivat kuvata seksityötä eräänlaisena sosiaalityönä, jolla pidetään yllä yhteiskuntajärjestystä (Weatheral & Priestley 2001). Lisäksi seksi asiakkaan kanssa saatetaan kokea miellyttäväksi ja siitä saatu korvaus riittäväksi (Van de Walle ym. 2012). Seksityö voi synnyttää positiivisia kokemuksia ja seksityöntekijä voi olla tyytyväinen työhönsä. Seksityöhön liittyvät positiiviset piirteet jäävät usein piiloon ja sitä kautta julkisen keskustelun ulkopuolelle.

9 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, millaisia merkityksiä seksityötä tekevät naiset liittävät seksityöhön ja miten he tekevät seksityötä ymmärrettäväksi blogikirjoituskontekstissa. Tarkoituksena oli selvittää, miten itsenäisesti toimivat seksityöntekijät puhuvat blogeissaan seksityön ja siviilielämän välisestä tasapainoilusta.

Tutkimuskysymykset:

1. Millainen kuva seksityön ja siviilielämän välisestä tasapainoilusta rakentuu seksityöntekijöiden blogikirjoituksissa?
2. Miten seksityöntekijät rakentavat seksityön ja siviilielämän välistä tasapainoilua?

10 TUTKIMUSAINEISTO JA TUTKIMUSMENETELMÄT

Tämä tutkimus on luonteeltaan laadullinen tutkimus ja lähestymistapana on diskurssianalyysi. Diskurssianalyysin avulla tutkitaan Internetissä julkaistuja blogeja, jotka käsittelevät seksityötä. Aineisto on kerätty Internetistä vuoden 2013 aikana, mutta blogien päivittäminen on saatanut päättyä ennemmin. Tutkijat eivät ole vaikuttaneet blogien sisältöihin tai niiden päivittämiseen. Tässä tutkimuksessa aineisto on tutkittu diskurssianalyysin avulla.

10.1 Tutkimusaineiston kuvaus

Diskurssianalytytikot ovat lisääntyvässä määrin siirtyneet pois haastattelujen analysoinnista ja tutkimusten painopiste on siirtynyt aineistoihin, jotka ovat vähemmän alttiita tutkijan vaikutuksille (Potter 2004b). Tämän tutkimuksen aineisto on luonnollinen aineisto. Luonnollisina aineistoina voidaan pitää aineistoja, jotka ovat olleet olemassa tai syntyneet tutkijasta riippumatta, kuten valmiit videotallenteet tai tekstit (Juhila & Suoninen 2002; Potter 2004a). Tästä syystä tutkijan omat asenteet tai ennako-oletukset eivät pääse vaikuttamaan aineiston syntyyn (Potter 2004a; Potter 2004b) ja näin saadaan minimoitua tutkijan vaikutus (Eskola & Suoranta 2008, 197; Potter 2004b).

Luonnollisten aineistojen käyttö diskurssianalyysissä on suosittua, sillä luonnollisten aineistojen kautta aineiston sävyt ja merkitykset tulevat esille rikkaampana kuin ei-luonnollisia aineistoja käytettäessä (Juhila & Suoninen 2002). Tämän tutkimuksen aineistona käytetyt blogit ovat syntyneet ennen tutkimuksen aloittamista ja suurimman osan kohdalla blogimerkintöjen päivittäminen on myös päättynyt. Aineisto on siis syntynyt täysin tutkimuksesta tai tutkijoista riippumatta. Hookwayn (2008) ja Sneen (2010) mukaan blogien avulla tutkija voi päästä käsiksi yksilöllisiin päiväkirjoihin, jotka ovat syntyneet blogikirjoittajan omasta aloitteesta, eivät tutkijan pyynnöstä. Vaikka blogit ovat luonnollista aineistoa, ne ovat kuitenkin kirjoitettu oletetulle kohdeyleisölle, mikä erottaa blogit perinteisistä päiväkirjoista.

Tutkimuksen aineisto koostuu seitsemästä seksin myymistä käsittelevästä blogista. Blogit löydettiin www.blogilista.fi –Internet-sivuston kautta. Blogilista-sivusto on Internet-sivusto, josta voidaan etsiä blogeja avainsanojen tai aihepiirien perusteella. Blogien kirjoittajat ovat itse määritelleet blogeihinsa liitettävät avainsanat. Tutkimuksen aineistona käytettyjä blogeja etsittiin avainsanoilla ”prostituoitu”, ”prostituutio”, ”seksityö” ja ”seksityöntekijä”. Ha-

kusanoilla ”seksityö” ja ”seksityöntekijä” ei löytynyt yhtään blogia. Hakusanalla ”prostituoitu” löytyi 22.8.2013 yhteensä 12 blogia. Hakusanalla ”prostituutio” löytyi 22.8.2013 yhteensä 18 blogia, joista suurin osa oli samoja kuin edellisellä hakusanalla.

Blogien valitsemiseen tulee olla sovittuna kriteerit, joita ohjaavat tutkimusintressit (Snee 2010). Ensimmäinen blogien valinnan rajausta tehtiin valitsemalla ne blogit, joissa kirjoittaja kertoo olevansa naispuolinen, suomalainen, vapaaehtoisesti seksiä myyvä seksityöntekijä. Kaikista löytyneistä blogeista valittiin ne blogit, joita oli päivitetty vuoden 2010 jälkeen, joissa oli enemmän kuin 5 merkintää ja joiden sisältö keskittyi ensisijaisesti seksin myymiseen myyjän näkökulmasta. Prostituoitu-avainsanalla aineistoksi valikoitui kuusi kriteerit täyttävää blogia ja prostituutio-avainsanaa käyttämällä aineistoon lisättiin yksi blogi. Pääsy osaan blogeista tapahtuu sisältövaroitus sivuston kautta, joka kertoo blogin saattavan sisältää vain aikuisille tarkoitettua materiaalia. Aineiston valinnassa pidäydettiin pelkästään blogiteksteissä, eikä tutkimusaineistoon sisällytetty kuvia, linkki-, kuva- tai äänimateriaalia eikä lukijoiden kommentteja, joita blogit sisälsivät. Pitäytyminen pelkästään kirjoitetussa blogimateriaalissa on tarkoituksenmukaista, jos tutkimus ei kohdistu blogiin mediana vaan blogikirjoitusten sisältöön (Snee 2010).

Koska jo olemassa olevaa blogin sisältöä voidaan muokata jälkikäteen, on tutkimuksen kannalta tärkeää tallentaa tutkimusaineisto silloin, kun aineisto hankitaan (Snee 2010). Tässä tutkimuksessa blogikirjoitukset muutettiin aikajärjestyksessä Word-muotoisiksi tiedostoiksi blogeittain, ja tiedostot tallennettiin tietokoneelle. Aineiston koko on fonttikoolla 12, rivivälillä 1 yhteensä 194 sivua, mikä käsittää seitsemän blogia (liite 1).

10.2 Blogien tutkiminen

Internetistä on muodostunut kiinnostava tutkimuskohde. Internetin sisällöillä on tiettyjä ominaispiirteitä, kuten hetkellisyys ja sisällön nopea muuttuminen. Toisin kuin muut painetut mediat, Internet-sivustot voivat päivittyä ja uudistua nopeassa tahdissa ja uusi tieto kumoo vanhan. Yksi Internet-tutkimuksen suuntaus on diskursiivinen tai retorinen analyysi, joka keskittyy Internet-sivujen sisältöön, erityisesti teksteihin tai kuviin, ei niinkään sivustojen rakenteellisiin elementteihin (Schneider & Foot 2004). Tässä tutkimuksessa hyödynnetään Schneiderin ja Footin (2004) edellä kuvattua diskursiivista suuntausta ja keskitytään Internet-sivuille blogikirjoitusten muodossa tuotettuun tekstiin.

Blogikirjoittaminen on suhteellisen tuore Internetissä tapahtuvan vuorovaikutuksen muoto (Hookway 2008; Snee 2010). Blogit ovat eräänlaisia Internet-päiväkirjoja. Ne sisältävät päivättyjä merkintöjä, jotka näkyvät käänteisessä aikajärjestyksessä uusimmasta vanhimpaan ja joihin on mahdollista liittää linkkejä muille Internet-sivuille. Lisäksi blogeissa usein sallitaan lukijoiden kommentit (Hookway 2008; Snee 2010).

Blogeissa tuodaan usein jotakin henkilökohtaiseen elämään liittyvää julkiselle alueelle. Blogit voidaan nähdä areenana, jossa blogikirjoittajalla on eräänlainen virtuaalinen naamio. Naamio mahdollistaa sen, että kirjoittaja voi paljastaa totuudenmukaisia asioita elämästään paljastumatta kuitenkaan itse. Näkyvyyden ja näkymättömyyden välinen jännite antaa bloggaamiselle tunnustuksellisen luonteen, jonka avulla epäsuotuisia ja jopa rumia asioita itsestä voidaan tuoda esille (Hookway 2008; Snee 2010). Tämän tutkimuksen aineisto koostuu blogikirjoituksista, jotka käsittelevät yleisen sosiaalisen hyväksynnän piiriin kuulumatonta teemaa, seksityötä (Giddens 2006, 443; Abel 2011). Blogikirjoittajat kertovat blogeissaan avoimesti työstään ja siihen liittyvistä kokemuksista. He tuovat julkiselle alueelle henkilökohtaisuuteen ja yksityisyyteen liittyviä asioita säilyttäen kuitenkin anonyymiteettinsä.

10.3 Diskurssianalyysi

Diskurssianalyysi ei ole yksittäinen metodi vaan väljä teoreettinen viitekehys (Potter & Weatherell 1987, 169, 175) eikä yleispäteviä ohjeita diskurssianalyysin tekemiseen ole tarjolla. (Potter & Weatherell 1987, 168; Eskola & Suoranta 2008, 197). Diskurssianalyysi vaatii paneutumista aineistoon ja usein myös lukuisia epäonnistuneita analyysin aloitusyrityksiä (Potter & Weatherell 1987, 168). Diskurssianalyysissä tulkinnat syntyvät tiiviissä keskustelussa aineiston kanssa, perehtymällä aineistoon yhä uudelleen. Näin saadut tulkinnat ja havainnot on mahdollista perustella vain riittävällä analyysin etenemisen raportoinnilla (Eskola & Suoranta 2008, 195).

Diskurssianalyysissä on erilaisia metodisia painotuksia. Yhtenä ulottuvuusparina voidaan nähdä merkitysten ja merkitysten rakentamisen tapojen välinen suhde. Merkityksiä korostavassa lähtökohdassa tutkimuksen kysymykset ovat ”mitä”-muotoisia, ja kiinnostus on ennen kaikkea sisällöissä, siinä millaisia merkityksiä ihmiset tuottavat puheissaan tai kirjoituksissaan. Merkitysten tuottamisen tapoja painottava lähtökohta kysyy ”miten”-kysymyksiä, ja siten millaisia kielellisiä keinoja käyttämällä ihmiset tuottavat merkityksiä. Merkitykset ja

niiden tuottamisen tavat ovat aina toisiinsa yhteydessä. Kyse on tutkimusvalinnoista ja siitä, mitä analyysillä halutaan nostaa aineistosta esiin (Jokinen & Juhila 2002). Analyysin fokus tuleekin olla siinä, millaisia merkityksiä tutkittava ilmiö saa ja miten merkitykset saavat uusia muotoja tai puuttuvat kokonaan. Kaikkia kieleen liittyviä piirteitä ei ole tarkoituksenmukaista analysoida samassa tutkimuksessa, vaan tutkimuskysymykset ohjaavat aineistosta tehtäviä poimintoja (Mäntynen & Pietikäinen 2009, 165–167).

Diskurssianalyysin avulla tutkitaan, miten ymmärrystä tuotetaan sanojen avulla, miten tarina on kerrottu sekä mitä identiteettejä, toimintoja, suhteita ja jaettuja merkityksiä kielen avulla luodaan (Potter 2004a; Starks & Brown Trinidad 2007). Diskurssianalyysi on enemmän induktiivista kuin hypoteettis-deduktiivista analyysia (Potter 2004b). Tässäkin tutkimuksessa aineiston analyysi on muokkautunut ensisijaisesti aineistosta käsin, vaikka teoriatieto on vahvistanut tiettyjä aineistosta tehtyjä havaintoja. Diskurssianalyysissa ollaan kiinnostuneita siitä, miten yksilöt tuottavat kielellään yksilöllisiä, sosiaalisia tai poliittisia ilmiöitä (Starks & Brown Trinidad 2007). Sen avulla tutkitaan, miten sosiaalista todellisuutta rakennetaan sosiaalisissa käytännöissä (Potter & Weatherell 1987, 33; Suoninen 2002, 19; Potter 2004a; Potter 2004b; Starks & Brown Trinidad 2007) ja sen kiinnostuksen kohteena voivat olla myös kulttuuriset merkitykset, jotka rakentuvat käyttöyhteyksissään (Jokinen & Juhila 2002 54, 56). Diskurssianalyysin tuloksena syntyy kielenkäytön kuvaus (Starks & Brown Trinidad 2007). Diskurssianalyysi ei siis pyri selittämään syitä tietyn ilmiön takana vaan tapoja, joilla kuvataan ilmiötä (Potter & Weatherell 1987,157; Suoninen 2002, 18; Antaki ym. 2003; Potter 2004a; Potter 2004b).

10.4 Analyysin eteneminen

Tutkimusaineiston valitseminen diskurssianalyysiin on kuvattu kaaviossa (liite 2). Aineiston analyysia varten blogit numeroitiin satunnaisessa järjestyksessä 1-7, koska analyysissa ei haluttu erityisemmin korostaa tekstikatkelmien tai muodostuvien diskurssien yhdistettävyyttä tiettyyn blogiin. Aineisto luettiin kertaalleen läpi, jonka jälkeen aineistoa alettiin lukea uudelleen esittämällä aineistolle mitä-kysymyksiä. Aineistoa käsiteltiin blogeittain, ja tällä tavoin aineistosta saatiin esille erilaisia teemoja. Sen jälkeen teemat irrotettiin blogikonteksistaan ja aineisto teemoiltiin kokonaisuudessaan. Samalla saatiin alustava käsitys siitä, millaisia merkityskokonaisuuksia aineistosta voisi mahdollisesti olla löydettävissä. Teemoissa säilytettiin johdettavuus blogeihin. Aineistosta löydettiin yhteensä 12 teemaa. Teemat olivat tasapainoilu

seksityöroolin ja siviilielämän välillä, työn salaaminen, sukupuolitaudit, omat rajat, työhön liittyvät rutiinit, turvallisuus, työn positiiviset puolet, mielenterveyteen liittyvät seikat, leimautuminen, marginaalikokemus seksityön taustalla, motiivit työhön sekä yleisiä ajatuksia työstä.

Diskurssianalyysissä voidaan erottaa varsinainen analysoitava aineisto isommasta tutkimusaineistosta. Tutkimusintressi ohjaa oleellisten aineistokatkelmien valintaa laajemmasta aineistosta (Juhila & Suoninen 2002). Aineistosta valittiin diskurssianalyysia varten yksi teema, joka oli tasapainoilu seksityöroolin ja siviilielämän välillä. Abelin (2011) mukaan on tärkeää ymmärtää, miten seksityöntekijät ylläpitävät erilaisia rooleja ja kuinka he hallitsevat tunteita, kun heidän julkinen roolinsa on niin voimakkaasti stigmatisoitu. Seksityöroolin ja siviilielämän välinen tasapainoilu valikoitui diskurssianalyysin aineistoksi, koska se tarjosi väylän ymmärtää keinoja, joilla seksityöntekijä pyrkii hallitsemaan ristiriitaista arkeaan. Lisäksi aiempien tutkimusten, muun muassa Sanders (2002; 2004; 2005) sekä Abel (2011) perusteella seksityöroolin rakentaminen näyttäytyi aiheena, joka mahdollistaa seksityöilmiön tarkastelun seksityöntekijän näkökulmasta. Työroolin rakentaminen seksityötä varten on selviytymiskeino, jolla pyritään suojautumaan seksityön negatiivisilta vaikutuksilta ja jolla pyritään erottamaan henkilökohtainen elämä seksityöstä (Sanders 2005).

Tässä vaiheessa alkoi varsinainen analyysityö ja valittuun teemaan kuuluvalla aineistolle esitettiin tutkimuskysymykset ja aineisto luettiin useita kertoja kysymyksiin peilaten. Tutkijat lukivat aineiston itsenäisesti, jonka jälkeen tutkijat keskustelivat tekemistään havainnoista ja näkemyksistä. Diskurssianalyysin aineiston koko oli fontilla 12, rivivälillä 1 yhteensä 13 sivua, joka sisälsi 64 tekstikatkelmaa. Johdettavuus mahdollisti aineiston uudelleen tarkastelun ja tekstikatkelmien asiayhteyden tarkistamisen mahdollisissa epäselvissä tilanteissa. Alleviivausten ja muistiinpanojen avulla aineistoa tarkasteltiin lähemmin pyrkimyksenä selvittää tarkemmin, mitä ja miten aineistossa puhutaan. Tämän jälkeen tekstikatelmat käytiin yksitellen läpi ja tutkijoiden tekemät tulkinnat aineiston diskursiivisista elementeistä yhdistettiin. Tässä tutkimuksessa tekstikatkelmalla tarkoitetaan lausumaa tai ajatuskokonaisuutta, joka on merkitysisällöltään irrotettavissa muusta tekstistä (vrt. Jokinen & Juhila 2002). Valitun teeman sisällöistä muodostettiin 11 merkityskokonaisuutta eli diskurssia. Tässä tutkimuksessa diskurssin määritelmä on yhteneväinen Suonisen (2002) diskurssimääritelmän kanssa. Suoninen (2002) määrittelee diskurssin verrattain eheäksi merkityssuhteiden kokonaisuudeksi tai merkitysulottuvuudeksi, joka rakentaa todellisuutta tietyllä tavalla.

11 TULOKSET

Blogien kirjoitustapa ilmentää päiväkirjanomaista tyyliä. Blogikirjoitusten pituudet vaihtelevat paitsi blogeittain, myös blogien sisällä. Osassa teksteissä kirjoitusasu on tapahtumia raportoiva ja asiakaskuvauksiin keskittyvä, kun taas joissakin teksteissä on löydettävissä enemmän yleisesti seksityötä pohtivaa sävyä. Osassa blogeista käytetään hyvin rikasta ja kuvailevaa kieltä. Blogitekstejä ei ole suunnattu vain tietynlaiselle tai alaa tuntevalle lukijakunnalle, vaan tekstisisällöt avautuvat monenlaisille lukijoille.

Työ- ja siviilielämän välistä tasapainoilua käsitteleviä tekstejä löytyi kaikista seitsemästä blogista. Blogeista muodostettiin 11 erilaista diskurssia. Kaikki muodostetut diskurssit eivät esiinny aineistossa yhtä vahvasti, mikä ilmentää ilmiön ja sen kuvaamistapojen moninaisuutta. Diskurssit muodostuivat yhtenäisten puhetapojen ympärille erillisiksi kokonaisuuksiksi, vaikka diskursseista on löydettävissä samankaltaisuuksia. Jokainen diskurssi tarkastelee tutkittavaa ilmiötä omasta näkökulmastaan ja toisaalta diskursseissa kuvattuihin ilmiöihin on löydettävissä peilauspintaa aikaisemmasta tutkimuskentästä.

Diskurssien sisältä on löydettävissä hallitsevia ja marginaalisia puhetapoja ja puhettavat voivat olla keskenään ristiriitaisia. Myös diskurssit voivat olla keskenään ristiriidassa ja tärkeää tuloksia tarkastellessa on ristiriitaisuuksien lisäksi huomioida piiloon jäävät asiakokonaisuudet. Merkitystä ei ole vain sillä, mistä puhutaan, vaan myös sillä, mistä ei puhuta. Seuraavassa kuvataan muodostuneita diskursseja. Diskurssien yhteyteen on liitetty autenttisia tekstikatkelmia havainnollistamaan kunkin diskurssin ominaispiirteitä. Puhetapoja tarkastellessa on pyritty kiinnittämään huomiota siihen, miten kirjoittaja asemoi itsensä suhteessa tuotettuun tekstiin, millaisia kielikuvia kirjoittaja käyttää ja millaisia muita kielellisiä keinoja teksteistä on löydettävissä.

11.1 Seksityöroolin diskurssi

Seksityöroolin diskurssissa seksityöntekijänä toimiminen nähdään vain yhtenä elämän osa-alueena, jota varten tuotettu rooli on vain yksi rooli muiden roolien joukossa. Seksityörooli pyritään pitämään tarkasti erillään henkilökohtaisesta elämästä ja se otetaan käyttöön tarpeen vaatiessa. Teksteissä tulee esille tarve todistaa tilannesidonnainen rooliin astuminen sekä roolista luopuminen, kun roolia ei enää tarvita. Uinuvien ja ilmeisten metaforien avulla voidaan

tehokkaasti liittää esille tuotuun asiaan tietynlainen mielikuva (Jokinen 2002b, 148–150). Roolin laittaminen *off-asentoon* on metaforinen ilmaisu, jolla luodaan kuvaa, että rooli on jotakin, mikä voidaan hetkessä laittaa päälle tai pois päältä.

Diskurssissa hallitsevana teemana näkyy selkeä seksityöroolin rakentaminen ja seksityön muusta elämästä erillään pitäminen. Toisaalta hallitsevassa teemassa kuvastuu erottelun täydellisen onnistumisen mahdottomuus. Seksityöroolin erottaminen muusta elämästä ei ole täysin mahdollista, vaan seksityörooli on taustalla läsnä. Marginaalisena teemana esiintyy näkemys, jossa seksityön kuvataan vaikuttavan koko ajan erotetusta roolista huolimatta. Näkemystä tuotetaan käyttämällä ilmausta *24/7*, mikä viittaa siihen, että seksityö on läsnä elämässä 24 tuntia vuorokaudessa, seitsemän päivää viikossa. Lisäksi tulee esille huoli seksityön vaikutuksista yksilöön myös tulevaisuudessa ”*silti se fiilis, ajatukset, kokonaisuus, ei katoa ikinä mihinkään (blogi 2).*” *Ikinä*-sanan käytön voidaan katsoa kuvaavan tilannetta, jossa seksityön mahdolliset vaikutukset eivät häviä, vaan pysyvät aina läsnä. *Ikinä*-sana voidaan katsoa kuuluvaksi ääri-ilmaisuihin, jotka maksimoivat tai minimoivat kuvauksen kohteen piirteitä (Jokinen 2002b, 150–151). Seksityöstä puhuttaessa ääri-ilmaisu *ikinä* saa negatiivisen sävyn, jolla korostetaan seksityön vaikutusten pysyvyyden raskautta.

”Huora en ole kaikille. Huora olen niille, jotka kanssani eivät asioi muissa merkeissä. Opinnoissani olen opiskelija. Töissä olen kassaneiti. Harrastuksessani olen valmentaja. Kotona olen isän tyttö.”(blogi 6)

”Eikö ihmiset tosiaan ymmärrä, että huoraus on ainakin mulle enemmänkin rooli, joka otetaan käyttöön tarpeen vaatiessa ja laitetaan off asentoon kun tilanne ohi, saattaa kuulostaa mahdottomalta, mutta noi se mulla menee, siis suurimmaksi osaksi menee, niitä paria syvempää hairahdusta lukuuntottamatta.”(blogi 4)

”Joskus tää vaan tempaa mukaansa, ja mun onkin helpompi työaika olla ” Taiteilija Minä”, ja ajatella lähinnä siihen liittyviä asioita, ja sitten kun olen vapaalla, niin unohdan tän kokonaan. Ei toki käytännössä toimi ihan noin,”(blogi 2)

Seksityöntekijän roolista kirjoitetaan blogeissa pääsääntöisesti minä-muodossa ” *huoraus on ainakin mulle enemmänkin rooli (blogi 4)*”. Minä-muotoa käyttämällä rakennetaan omaa toimijuutta ja itsestä puhutaan aktiivisena subjektina. Yksittäisissä tekstikohdissa rooli esitetään

kuitenkin sinä-muotoisesti, ikään kuin passiivissa ”*Se, että olet huora ja kaikki tämä...*” (blogi 2), mikä voidaan nähdä keinoksi etäännyttää seksityöroolia omasta itsestä ja ulkoistaa omaa toimijuutta. Samassa asiakokonaisuudessa sinä-muotoinen kerronta kuitenkin vaihtuu minä-muotoiseksi ”*etten enää muista mitä ”duunipäivän” aikana on tapahtunut*” (blogi 2), jolloin puhe roolista tuodaan taas lähemmäs itseä. Näin roolin käytöstä rakennetaan ristiriitaista ilmiötä, jota välillä tuotetaan henkilökohtaisella tasolla ja välillä ulkoistetaan muualle.

11.2 Näyttelemisen diskurssi

Näyttelemisen diskurssi liittyy läheisesti seksityöroolin diskurssiin. Blogeissa käy ilmi, että näytteleminen on olennainen osa seksityöntekijän rakennettua roolia. Näytteleminen eroaa roolista kuitenkin siten, että rooli toimii eräänlaisena raamina näyttelemiselle. Rooli itsessään toimii kynnyksenä seksityön harjoittamiselle ja näytteleminen puolestaan liittyy voimakkaammin asiakastapaamiseen ja myös asiakkaan miellyttämiseen.

Metaforalla ”*tunteeton naamio*”(blogi 7) tuotetaan kuvaa asiakastapaamisesta, jossa seksityöntekijä toimii näyttelemisen tuottaman naamion suojissa, ilman omien todellisten tunteusten esille tuomista. Metaforan käytöllä rakennetaan asiakastilanteista rutiininomaisia ja mekaanisia tapahtumia, joissa seksityöntekijä tuottaa palvelun asiakasta varten. Seuraavassa esimerkissä näyttelemistä tuotetaan kirjoittamalla omasta käyttäytymisestä rakennettuna ja asiakkaan odotusten mukaisena toimintana: ”*Olen tehnyt seksipalveluita tunteeton naamio kasvoillani. Olen hymyillyt asiakkaalle, keskustellut hänen kanssaan, ollut kiinnostunut hänen ajatuksistaan, asunnostaan, elämästään ja mulkustaan.*” (blogi 7) Asiakkaan seurassa seksityöntekijä voi joutua näyttelemään kiinnostunutta asiakkaasta ja asiakkaan elämästä. Näytteleminen voi olla keino, jonka avulla asiakkaalle tuotetaan illuusio seksityöntekijän halusta asiakasta kohtaan. Blogikirjoittajat itse myös käyttävät ilmaisua *näytteleminen* kertoessaan asiakastilanteiden kulusta, mikä vahvistaa diskurssin olemassaoloa.

”*...en pystynyt katsomaan sinua. Juttusi olivat huonoja ja olin varma, että tajuaisit kikatukseni olevan tekonaurua.*” (blogi 6)

Myös seksuaalista kiihottumista voidaan näytellä asiakkaan tyytyväisyyden takaamiseksi. Näytteleminen ilmenee teksteissä myös osana myyntistrategiaa, jolla pyritään jatkamaan asiakassuhdetta. Seksityössä asiakkaalle myydään mielikuva ihailusta ja himosta asiakasta koh-

taan: ”Myyn myös ihailua. Kun olen asiakkaan kanssa saan hänet tuntemaan, että himoitsen häntä.”(blogi 6) Näyttelemisen tulee erityisen vahvasti teksteissä esille silloin, kun asiakas kuvataan epämiellyttäväksi. Roolin ja näyttelemisen kautta rakennettu asiakaskohtaaminen voi aiheuttaa seksityöntekijässä tuntemuksia, jotka ilmentävät tilanteen valheellisuutta.

”Eräs asiakas sanoi minulle, että ”on se kiva, kun sä oikeasti nautit tästä, toisin kuin muut tytöt kenen kanssa olen tätä kokeillut”. Eivätkö muut tytöt esitä pitävänsä seksistä asiakkaidensa kanssa? Vai olenko minä vain tavallista parempi näyttelijä?”(blogi 3)

Vallitseva teema näyttelemisdiskurssissa on se, että seksityöntekijät joutuvat asiakastilanteissa näyttelemään ja pääsääntöisesti pystyvät ylläpitämään kuvaa miellyttävästä asiakaskohtamisesta. Näyttelemistä tuotetaan aktiivisesti asiakkaiden seurassa ja näyttelemisen nähdään kuuluvan olennaiseksi osaksi asiakkaalle tuotettua kokemusta ja tyytyväisyyttä. Näyttelemisen tarkoituksena näyttää ennen kaikkea olevan asiakkaan miellyttäminen.

Vaikka näyttelemisen vaikuttaisi olevan keskeinen osa seksityön tekemistä, se ei kuitenkaan näyttäisi sisältyvän automaattisesti kaikkiin asiakastilanteisiin tai –kohtaamisiin. Blogikirjoituksissa rakennetaan myös kuvaa, jossa seksityö voi tuottaa seksityöntekijälle seksuaalista kiihottumista, nautintoa ja aitoa himoa asiakasta kohtaan. Näin ollen seksityöntekijä ei joudu erikseen esittämään asiakkaalle kiinnostunutta. Näissä tilanteissa seksityöhön liittyvä näyttelemisen voi unohtua ja seksityöntekijä toimii spontaanisti tilanteen viemänä ja seksityöntekijän omat tunteet ohjaavat toimintaa ja voivat syrjäyttää näyttelemisen: *”Alkujäähmetyksestä selvittyämme mentiin sisälle, suoraan makuuhuoneeseen, pyörrittiin ja hyörittiin sängyssä kun teinit, en edes muista koska olisin viimeks harrastanu seksiä noin intohimoisesti ja vieläpä KOLME TUNTIA.”(blogi 4)* Tilanteet, joissa näyttelemistä ei esiinny, ovat yleensä yhteydessä miellyttävään asiakkaaseen tai omien seksuaalisten tarpeiden tyydyttämiseen.

11.3 Roolien sekoittumisen diskurssi

Seksityöntekijöiden työroolin ja siviiliroolin sekoittuminen näkyy teksteissä työn maksullisuuden hämärtymisenä. Seksityöntekijä voi tehdä päätöksen seksin harrastamisesta asiakkaan kanssa omien seksuaalisten halujen tyydyttämiseksi, eikä tällöin halua rahallista korvausta lainkaan tai pyytää pienemmän korvauksen. Vaikka maksua seksistä ei olisi otettu, asiakassuhde voidaan silti mieltää maksullisen seksin periaatteita noudattavaksi ja täten myös tiedos-

tetaan asiakkaan haluavan ennen kaikkea maksullista seksiseuraa. Toisaalta korvaus seksistä voidaan nähdä myös eräänlaisena ylimääräisenä hyötynä ”*raha oli pelkkää ekstraa*”(blogi,1), kun asiakas on erityisen miellyttävä. Korvauksen ottamatta jättäminen taas voi aiheuttaa katumusta ja häpeää ja asettaa maksullisen seksin periaatteen kyseenalaiseksi. Lisäksi, kun kyseessä on asiakastapaaminen, mutta maksua seksistä ei oteta, seksityöntekijä voi kuvata tuntevansa itsensä vähemmän arvokkaaksi. Tällaisessa tilanteessa seksityöntekijä ei toimi seksityöhön liittyvien käytäntöjen mukaisesti eikä siten täytä seksityöntekijän normia, mutta toisaalta toiminnallaan rikkoo myös kunnialliselle naiselle asetettuja sosiaalisia ja kulttuurisia odotuksia. Maksullisuuden unohtuminen ja sitä kautta roolien sekoittuminen voivat muodostaa yhdistelmän, jonka voidaan katsoa tuottavan kaksinkertaista häpeää. Blogikirjoituksessa kaksinkertaisesta häpeää tuotetaan ilmaisulla ”*sekin*”, millä rakennetaan kuvaa epäonnistumisesta siviilihenkilönä ja epäonnistumisesta seksityöntekijänä.

”Maksu vaiheessa en edes kehdannut ottaa mitään, en edes tiedä oliko se kehtaamisesta vaiko siitä etten halunnut mitään, jälkeensä kyllä hävetti sekin, kuinka halvan itsestäni teinkään. ... Sehän on maksullisen seksin idea, ettei nainen jää roikkumaan.”(blogi 4)

Roolien sekoittuminen voi toisaalta ilmetä lähentymisenä tai jopa ihastumisena asiakkaaseen. ”...*tapaanko oikeesti elämäni miehen huoraamisen kautta?!*”(blogi 4) Tällöin seksityöhön liittyvät periaatteet, kuten oman identiteetin tarkka suojeleminen ja omien todellisten ajatusten ja tunteiden salaaminen asiakkaan seurassa hämärtyvät. Asiakas voidaan päästää lähelle itseä. Omana itsenään oleminen, ilman työroolia, asiakkaan seurassa voi jälkikäteen harmittaa ja aiheuttaa negatiivisia tunteita. Joissain tapauksissa asiakas voidaan kuitenkin tuntea niin läheiseksi, että todellisen minän paljastaminen asiakkaalle kuvataan luonnolliseksi. Asiakkaan ja seksityöntekijän välillä voi syntyä niin vahva luottamussuhde, että seksityöntekijä ei näe tarpeelliseksi peittää henkilöllisyyttään tai säilyttää etäisyyttä asiakkaaseen. Seksityöhön voi liittyä ristiriitaisia tunteita seksistä saadun korvauksen ja asiakassuhteen synnyttämien tunteiden välillä.

”Vastoin kaikkia huora sääntöjä ja lakeja, olen päästänyt joitain asiakkaita aivan liian lähelle itseäni, ja kertonut itsestäni ihan liikaa, harmittaa : (”(blogi 4)

”Kaikki menikin paremmin mitä osasin kuvitella ja oli täysin luontevaa, ihan turhaan mietin kaikkea. Ennen tapaamista annoin hänelle oikean puhelinnumeroni, sillä en jaksanut kaivaa

huoraluuria tämän takia ja tarkkailla milloin viestiä tulee. Tämä varmaan kertoo jo, että luotamus on meillä vahva. En olisi kyllä voinut kuvitellakaan viime kesänä, että antaisin jollekin, joka käy huorissa ja maksaa minulle, oman puhelinnumeroni! Oikeastaan keikka ei tuntunut edes keikalta. En jaksanut esittää mitään, vaan kerroin rehellisesti mitä olen viime aikoina tehnyt ja samalla henkilökohtaisesta elämästäniikin ja myös vastapuoli tuli kertoneeksi asioita. En vaan osaa kuvitella, että olisin huora tuon keikan takia (joka olen, koska otin rahaa tuosta), sillä tuo ei tuntunut yhtään siltä! Ihan kuin vanhoja tuttuja tai jotain fuckbuddyja ja kaikki meni minun ehdoillani. Ihan kuin hän olisi halunnut varmistaa, etten vaan tee mitään, mitä en halua. Tosi outoa samalla. Olin siis taas yön yli.”(blogi 1)

Ennalta suunnittelematon roolin murtuminen voi aiheuttaa seksityöntekijässä nolostumista. Roolien sekoittuminen voi pelottaa. Jos seksityöntekijä on omana itsenään asiakastilanteissa, hän voi kuvata olevansa alttiimpi haavoittumiselle. Blogikirjoituksissa seksityöroolista puhutaan kuorena, jonka tarkoitus on estää inhimillisten piirteiden esiintulon. Esimerkiksi yön yli kestävä asiakastapaamiset voivat etukäteen jännittää, koska pelko rakennetun seksityöroolin rikkoutumisesta on niin vahva. Omien inhimillisten piirteiden paljastuminen asiakkaalle ilmaistaan häpeälliseksi kokemukseksi. Toisaalta pelosta huolimatta oma inhimillisyys voidaan tietyissä asiakassuhteissa paljastaa asiakkaalle. Pelko oman fyysisen turvallisuuden puolesta ei näyttäyty kirjoituksissa, vaan pelko kohdistuu ennen kaikkea kuoren ja roolin rikkoutumiseen ja oman itsen paljastumiseen.

”Mutta siinä on niin paljon enemmän oma itsensä.. Tuntuu, etten ole enää huorana vaan omana itsenäni.”(blogi 1)

Hallitseva elementti diskurssissa on voimakas rooliristiriita, jossa seksityöntekijän työhön liittyvät periaatteet ja omat tuntemukset muodostavat toisiinsa sekoittuvan kokonaisuuden. Vaikka rooliristiriita näyttäytyy vallitsevana elementtinä, ristiriidan aiheuttamat tuntemukset vaihtelevat ja siihen on löydettävissä erilaisia suhtautumistapoja. Mikään suhtautumistapa ei ole toista selkeästi hallitsemammassa asemassa teksteissä. Roolien sekoittuminen voidaan nähdä ahdistusta ja harmia aiheuttavana asiana. Toisaalta siihen voidaan suhtautua hyväksyvästi eikä roolien sekoittuminen aiheuta negatiivisia tuntemuksia, vaikka saattaakin hämmentää.

Roolin sekoittumiseen liittyvässä diskurssissa tekstejä tuotetaan kirjoittajan vahvan subjekti-position kautta. Minä-muodossa kirjoitettu teksti luo kuvaa omaehtoisesta toimijasta, joka hallitsee asiakastilanteita. Kuitenkin teksteistä on löydettävissä myös oman toimijuuden ulkoistamista. Esimerkiksi: *”Muutaman tunnin keikalla vielä pystyy pitämään tietyn kuoren, toinen ei pääse niin syvälle. ... Nukkuessaan on oma itsensä.”*(blogi 1) Edellä esitetyssä tekstikatkelmassa voidaan nähdä passiivimuotoista kerrontaa, joka voidaan nähdä keinona tarkastella asiakastilannetta ulkopuolelta. Lisäksi teksteistä on löydettävissä asiakastapaamiskuvia, joissa aktiivinen toimijuus on luovutettu asiakkaalle: *”Tämän aamuinen herra sai minut itkemään... Nolotti, mutta mies otti minut vain tiukempaan otteeseen...”*(blogi 6) Koska diskurssissa subjekti kuvataan ristiriitaisena, tilannesidonnaisuudesta käsin, se sisältää sekä aktiivisen että passiivisen toimijan elementtejä. Näin voidaan ajatella, että naiset ovat kerroksellisia subjekteja (Husso 2003, 327).

11.4 Tavallisuudesta poikkeamisen diskurssi

Teksteissä tuodaan esille näkökulma, että seksityö ei ole normaalia tai kuulu normaaliin elämään. Seksityö kuvataan kuormittavana ja työtauko nähdään ansaittuna lepona. Blogeissa tuodaan esille myös huoli siitä, ettei seksityötä pysty kokonaan unohtamaan vapaa-ajalla, vaikka haluaisi. Esille tuodaan toiveita tavallisesta arjesta ja seksityön lopettamisesta. Tekstissä synnytetään kuvaa, jossa seksityö ja ihannearki eivät mahdu samaan viitekehykseen. Puhe-tavalla kirjoittajat osaltaan uusintavat kuvaa seksityöstä toisaalla olevana ilmiönä ja seksityöntekijästä epätavallisena naisena. Toive seksityön lopettamisesta ei kuitenkaan ole koko ajan läsnä, vaan nousee esille ajoittain.

Kun seksityöstä pidetään *keikkatauko*, tuotetaan kuvaa seksityöstä työnä, jonka ominaispiirteitä ovat satunnaisuus, epäsäännöllisyys ja lyhytaikaisuus. Seksityötä ei siis nähdä kokopäivätyönä. Asiakkaiden kanssa solmitaan yleensä eräänlaisia lyhytkestoisia yhteistyösopimuksia, jossa palvelut ja raha vaihtavat omistajaa. Tauko työkeikoista esitetään mahdollisuutena viettää tavallista arkea ja pyrkiä unohtamaan seksityön. Puhe omaehtoisesti tauotetusta työstä voi ilmentää kirjoittajien vapaata valintaa tehdä seksityötä.

”Kohta lähden pois kaupungista, viettämään ”normaalista elämää” ja pitämään hauskaa ystäväni kanssa. Parin päivän keikkatauko, ja yritän olla kokonaan ajattelematta tätä (joka kyllä tuskin toteutuu) ja nollata täysin. Oon sen tarpeessa, ja huvini ansainnut.” (blogi 2)

”Joinain hetkinä ajattelen, että toivoisin voivani lopettaa tämän. Toivoisin voivani asettua aloilleen jonkun ihanan kanssa, tehdä normaaleja juttuja, elää pullantuoksuista arkea.”(blogi 2)

Tässä diskurssissa tasapainoilu siviilielämän ja seksityöroolin välillä tulee selkeästi esille. Seksityö erotetaan normaalista elämästä kahdella tavalla. Seksityö voidaan nähdä konkreettisesti tasolla, nykyhetkessä tapahtuvana toimintana, jossa eronteko seksityön ja normaalielämän välillä tapahtuu päivittäin. Toisaalta seksityö voidaan nähdä kokonaisvaltaisempuna elämänvaiheena, joka aiotaan jättää jossain vaiheessa taakse kokonaan. Vaikka seksityöstä puhuttaisiinkin kokonaisvaltaisena elämänvaiheena, se esitetään silti poikkeamana normaalista elämäntavasta. Tämä on nähtävissä erityisesti katkelmissa, joissa kerrontaan liittyy seksityön taakse jättäminen ja sen pyyhkiminen elämänselityksestä uuteen elämänvaiheeseen siirryttäessä.

11.5 Nimettömyyden diskurssi

Seksityöntekijän oikea nimi näyttäytyy teksteissä väylänä seksityöntekijän henkilökohtaiseen elämään ja oikean nimen käyttäminen kuvataan luvanvaraisena toimintana. Teksteissä tuodaan vahvasti esille seksityöntekijän anonyymiys yhtenä maksullisen seksin keskeisenä elementtinä.

Nimettömyys näyttäytyy teksteissä yhtenä tekijänä, jonka avulla seksityöntekijä erottaa henkilökohtaisen minän työroolista. Oman nimen käyttäminen kuvataan liian henkilökohtaiseksi, sitä halutaan varjella ja työtä varten on käytössä keksitty nimi. Keksitty nimi suojaa oikean henkilöllisyyden paljastumiselta, mutta ennen kaikkea se näyttäytyy porttina seksityörooliin. Jos asiakas saa selville seksityöntekijän oikean nimen ja käyttää sitä tapaamisissa, seksityöntekijä voi kokea ahdistusta. Oikean nimen käyttäminen aiheuttaa ärtymystä ja voimakkaita negatiivisia tunteita. Nimettömyyttä ja halua olla anonyymi tuotetaan teksteissä käyttämällä voimakkaita ilmaisuja asiayhteydessä, jossa asiakkaalle on selvinnyt seksityöntekijän oikea nimi, esimerkiksi *”en tykkää yhtään!”*, *”ei, ei, ei”* ja *”vituttaa niin paljon”*. Toistuvilla kiellomerkkeillä pyritään vahvistamaan omaa nimettömyyttä ja nimen suojaamista asiakkailta. Nimettömyydestä kirjoittaessaan seksityöntekijä voi kuvata toimintansa ulkoa päin. Itse toiminta voidaan kuvata minä-muodossa, mutta tällöin seksityöntekijä ulkoistaa oikean nimensä. Puhumalla pronomini-ilmausjensa kautta itsestään seksityöntekijä etäännyttää henkilökohtaista

nimeään ja persoonaansa seksityöstä. Näiden kuvausten keinoin seksityöntekijä vahvistaa oman nimensä ja seksityönimensä erillisyyttä ja siten myös seksityöroolin erillisyyttä omasta minästä.

”Minä olen huora. Sinä et kutsu minua oikealla nimelläni.

Niin! Helvetti meni hermot. Minun nimeäni, oikeaa nimeäni ei kukaan asiakas saa tietää, varsinkaan ei saa kutsua minua sillä nimellä. Sitä nimeä ei käytetä, kun otan rahaa vastaan pänemisestä. Sitä ei käytetä eikä sitä lausuta ääneen!”(blogi 1)

”Oikean nimeni lausumalla tuo jotenkin kaiken tapahtuneen minun henkilökohtaiseen elämäni. Se ei ollutkaan enää se Maija, joka huorasi ja otti rahat. Esitti nauttineensa tai nautti oikeasti. Ei ole enää kulissia tai roolia.”(blogi 1)

Vaikka nimettömyys näyttäytyy vahvana elementtinä seksityössä, se voi saada erilaisia piirteitä ja merkityksiä eri asiakkaiden kanssa. Teksteissä esiintyy sellaisia ilmaisuja, joissa seksityöntekijä kokee pettymystä asiakkaan käyttäessä keksittyä nimeä. Miellyttävän asiakkaan seurassa asiakassuhteeseen voi muodostua sellaisia piirteitä, jotka saavat seksityöntekijän ajoittain unohtamaan maksullisen seksisuhteen luonteen. Seksityöntekijä voi jopa kuvata kokevansa, että asiakassuhde sisältää elementtejä, jotka liitetään yleensä romanttiseen suhteeseen. Nimettömyys voidaan kuvata taka-alalle jääneeksi asiaksi, joka nousee seksityöntekijän tietoisuuteen vasta erityisessä tilanteessa. Maan pinnalle palautumisen metaforalla kuvataan palaamista todellisuuteen jostakin ajatusmallista, jossa seksityöntekijä ei muista rooliaan seksityöntekijänä. Palautuminen todellisuuteen kuvataan tapahtuneen jonkin ulkoisen tekijän vaikutuksesta ja sitä kuvataan negatiivisävytteisellä ilmaisulla.

”Ainut asia, mikä särähti korvaan oli kun hän lauetessaan huudahti ”voi -huoranimeni-!“. Palautti jotenkin maan pinnalle, että missä mennään vai luuleeko hän todella sen olevan oikea nimeni?”(blogi 1)

Hallitsevana teemana nimettömyysdiskurssissa on oman nimen peittäminen ja oman identiteetin suojeleminen keksityn nimen avulla. On mahdollista, että asiakkaat tietävät seksityöntekijän osoitteen ja yksittäistapauksissa teksteissä ilmenee, että seksityöntekijä on luovuttanut asiakkaalle myös oman henkilökohtaisen puhelinnumeronsa. Omaa oikeaa nimeä ei kuitenkaan asiakkaalle tekstien mukaan kerrota. Vaikka asiakassuhteesta tuotetaan voimakkaaseen

luottamukseen perustuvaa kuvaa ja siihen näyttää sisältyvän yleisesti ihmissuhteeseen liittyviä elementtejä, seksityöntekijä käyttää keksittyä nimeä.

Nimettömyysdiskurssissa on löydettävissä muutamia keskeisiä, toistuvia ilmaisuja, joita ovat *anonyyminen, huoranimi ja oikea nimi*. Nimettömyyden diskurssissa näillä ilmaisuilla tuotetaan keinoja erottaa seksityö muusta elämästä. Asettelu *huoranimi – oikea nimi* korostaa keksityn nimen käyttöä osana seksityöroolia. Seksityöhön halutaan liittää tunnistamattomuus ja oman persoonan häivyttäminen, vaikka työtä tehdäänkin omilla kasvoilla.

11.6 Unessa toimimisen diskurssi

Tässä diskurssissa oma toimijuus seksityössä kuvataan passiivisessa roolissa. Vertaus unessa toimimiseen kuvastaa eräänlaista passiivista läsnäoloa. Oma toiminta nähdään ulkopuolisen silmin. Teksteissä tuodaan esille myös se, että ajatus toiminnasta nähdään epämiellyttävämpanä kuin itse toiminta todellisuudessa onkaan. Toisaalta teksteissä esitetään itselle kysymys siitä, oliko myös toiminta itse asiassa epämiellyttävää. Selvää vastausta tähän kirjoituksista ei saada eikä asiaa teksteissä myöskään tarkastella lähemmin. Seksityöntekijät puhuvat blogeissa varsin avoimesti työstään ja sen negatiivisistakin piirteistä, joten on aiheellista kysyä, miksi toiminnan mahdollinen epämiellyttävyys jätetään kirjoitusten ulkopuolelle.

Blogeissa tuodaan esille myös se, että seksityön tekeminen vaatii tietynlaisen tunnetilan ja seksityöhön syntyy tietynlainen rutiini. Lisäksi tuotetaan kuvaa eräänlaisesta seksityön aloittamisen kynnyksestä, joka muodostuu työstä pidetyn tauon jälkeen. Kynnys esitetään kuvitteellisena rajana, jonka ylittämisen jälkeen seksityö voi saada merkityksen rutiininomaisena työnä. Kynnyksen ylittäminen kuvataan porttina, jonka avaaminen on tietyllä tavalla peruuttamatonta. Kun raja on kerran ylitetty, se on helpompi ylittää myös uudelleen.

”Ajatus ällöttää enemmän kuin todellinen toiminta todellisuudessa, se ei todellakaan ollut niin ällöä kuin mitä kuvittelee jälkeensä. Vai oliko, toiminko vain kuin unessa? En tiedä. Ei kai. ...Ajattelet etukäteen miten ällöä se on, mutta todellisuus ei ole niin karmea? Äh, en todellakaan tiedä. Miksi mieltä liioja”(blogi 1)

”Olen alkanut jännittää enemmän. Jotenkin sitä on toiminut kuin unessa. Tämän homman jälkeen on kynnys tulevaisuudessa varmasti matalampi huorilla, mutta silti ajatus jännittää

tällä hetkellä. ...Ehkä se johtuu siitä, että siitä on niin paljon aikaa. Kun sitä tekee, tulee siitä rutiinia. Tauon jälkeen se tuntuu niin kaukaiselta ja pitäisi etsiä se tietty fiilis uudelleen. Nyt on vähän sellainen olo, kuin olisi saanut suuren projektin päätökseen.”(blogi 1)

Blogeissa unessa toimimisen diskurssi tulee esille melko marginaalisena, mutta se näyttäytyy kuitenkin osana siviilielämän ja seksityön välistä tasapainoilua. Unessa toimimisen diskurssissa luodaan kuvaa siitä, että oma toiminta on irrotettavissa itsestä. Seksityöntekijä ikään kuin irrottaa itsensä henkisellä tasolla tilanteesta, eikä seksityön näin katsota vaativan kokonaisvaltaista läsnäoloa tai keskittymistä tilanteeseen.

11.7 Asiakaspalvelun diskurssi

Blogeissa tuotetaan kuvaa seksityöstä työnä, jonka ominaispiirre on asiakaspalvelu. Hallitsevana teemana diskurssissa on seksin näkeminen kaupankäynnin välineenä. Seksipalveluiden tarjoaminen ei ole yhteydessä itsensä myymiseen, vaan seksiä myydään puhtaasti palveluina: *”kukaan ei voi saada minua ostamalla. Kuka vaan voi saada minut käyttöönsä määritellyksi ajaksi, sovitulla hinnalla.”* (blogi 6) Puhuttaessa seksistä nimenomaan palveluna seksityöntekijät puhuvat itsestään ennen kaikkea objekteina, joita asiakas käyttää mielensä mukaan. Puhetapa on ristiriidassa sen kanssa, että omaehtoisessa seksin myymisessä korostuvat tavallisesti myyjän itse määrittämät rajat palveluiden ja asiakaskontaktien suhteen. Kun omia rajoja korostetaan, voidaan ajatella, että seksityöntekijä näkee itsensä enemmän toimijana kuin toiminnan kohteena. Vaikka seksityöstä puhutaan palveluiden myymisenä, on nähtävissä epäilyksiä siitä, että seksipalveluiden myyminen voi johtaa tilanteeseen, jossa seksityöntekijä kokee myyväänsä myös palasia minuudestaan. Seksityöstä luodaan kuvaa kuitenkin ensisijaisesti ammattina, työnä ja ansiokeinona.

Blogeissa ilmenetään työn asiakaspalveluluonnetta, jossa oma mielihyvä tulee siirtää takalalle ja asiakkaan tarpeet ovat huomion keskipisteessä. Kuitenkin nautinnon saaminen työstä on mahdollista. Seksityöstä tuotetaan kuvaa yhtenä asiakaspalvelutyön muotona, ei kokonaisvaltaisena elämäntapana. Seksityö rajataan vain itse määritellyn työajan raameissa tapahtuvaksi toiminnaksi, jossa asiakkaalle myydään palveluita. Seksityön tekemisestä puhutaan tässä diskurssissa sinä- että minä-muotoisesti. Seksityö joko tuodaan lähelle itseä tai etäännytetään. Samalla tavalla asiakkaat voidaan kuvata sekä omiksi asiakkaiksi, jolloin asiakkaat tuodaan lähelle itseä, että tuntemattomiksi henkilöiksi, jolloin asiakkaat etäännytetään itsestä.

”Enkä ainakaan vielä tunne luovuttavani osaa itsestäni asiakkailleni, vaikka heille seksiä tarjoankin.”(blogi 6)

”Ja olethan lisäksi työajalla, joskus toki nauttii aidosti, mutta täytyy ensisijaisesti huomioida jotain muuta kuin itseään.”(blogi 2)

*”Suhtaudun asiakkaisiini kuten asiakaspalvelijan kuuluukin, rennosti, mutta ystävällisesti. Olen töissä. Olen asiakaspalvelija. Bonuksena toistaiseksi ainakin olen nauttinut työstäni.”
(blogi 6)*

Asiakaspalvelun diskurssissa seksityö rinnastetaan mihin tahansa asiakaspalvelutyöhön, eikä sitä nähdä vahingoittavana tai voimakkaita tunteuksia herättävänä toimintana. Seksityöntekijät näyttäisivät liittävän seksityöhön toimintatapoja, joita keneltä tahansa asiakaspalvelutehtävissä työskentelevältä odotetaan. Blogeissa seksityöstä rakennetaan kuvaa, jossa ei nähdä eroa siinä, tekeekö työtä ”kassalla tai kammarissa”.

11.8 Siviilielämän piilottamisen diskurssi

Kirjoitusten perusteella on nähtävissä, että seksityötä tehdään pääsääntöisesti kotona. Kirjoittajat tuovat esille huolensa henkilöllisyytensä paljastumisesta kotona työskentelyn seurauksena. Käyttämällä sanaa ”*eniten*” henkilöllisyyden paljastumisesta puhutaan vahvimpana huolena, joka liittyy kotona työskentelyyn. Itsestä kertovat esineet piilotetaan asiakastapaamisten ajaksi eikä asuntoon haluta jättää näkyville mitään sellaista, mistä asiakkaat voisivat päätellä jotakin seksityöntekijän oikeasta henkilöllisyydestä. Henkilökohtaisten esineiden piilottamisen kuvauksella tuotetaan kuvaa keinoista, joilla siviilielämää ja omaa henkilöllisyyttä suojellaan asiakkaalta ja rajataan asiakkaan ulottumattomiin. Toisenlainen keino pyrkii hallitsemaan henkilöllisyyttä ja identiteettiä on vakituisten asiakkaiden välttäminen. Näiden keinojen kuvaaminen ilmentää sitä, että seksityöntekijät tiedostavat riskin henkilöllisyyden paljastumisesta, kun tekevät työtä kotona.

”Eniten miesten kutsumisessa kotiini minua huolestuttaa henkilöllisyyteni paljastuminen. Miehet tietävät nyt missä asun. Kuka olen. Nimeni ja numeronkin saa osoitteen perusteella aika helposti selville.”(blogi 6)

”Kesällä en uskaltanut pitää seinillä minusta liikaa paljastavia asioita, koulukirjat olivat piilossa, samoin valokuvat kirjahyllystä. Nyt ei tarvi enää miettiä, että joku tulee käymään ja pitää laittaa kämppä sellaiseen uskoon, ettei minusta löydy liikaa vihjeitä.”(blogi 1)

Seksityöntekijän anonyymiyden kuvataan herättävän asiakkaissa uteliaisuutta seksityöntekijän elämää kohtaan. Asiakkaiden kiinnostuminen seksityöntekijän elämästä koetaan rasittavana ja kysymyksiin vastaamista pyritään välttämään. Hallitsevana teemana tässä diskurssissa on se, että omia mielipiteitä tai omia asioita yritetään salata ja asiakkaalle kerrotaan väritettyä totuutta.

”Hän kyseli kovasti minusta...Koetin pitää mielipiteitäni ominani, paljastamatta liikaa.”(blogi 7)

Tekstien mukaan asiakkaiden uteliaisuutta seksityössä ei aina kuvata kuormittavana, vaikka omasta elämästä kerrotaisiinkin valheellisesti tai varioiden. Toisaalta asiakkaiden esittämät kysymykset voidaan kuvata rasittaviksi. Vaikka asiakkaan kyselystä voidaan puhua epämiellyttävänä kokemuksena, itse asiakkaasta voidaan silti puhua miellyttävään sävyyn. Marginaalisena teemana diskurssissa esiintyy henkilökohtaisten asioiden totuudenmukainen kertominen asiakkaalle. Tämä kuitenkin näyttäisi vaativan vahvaan luottamukseen perustuvan vakituisen asiakassuhteen. Lisäksi tällaiset kuvaukset tuodaan blogeissa esille vain yksittäistapauksissa. Vaikka avoimuus esiintyykin marginaalisena teemana ja yksittäistapauksien kautta, sen läsnäolo diskurssissa on mielenkiintoista, koska avoimuus seksityöntekijän ja asiakkaan välillä poikkeaa siitä, mihin rakennetulla roolilla, henkilökohtaisten asioiden suojelulla ja oman persoonan varjelulla pyritään.

”Mies kyseli opinnoistani ja poikaystäväistäni. Kerroin valkoisia valheita. Itse alan harvemmin kyselemään miehen asioista, mutta jos hän itse alkaa kertomaan niin mielelläni kuuntelen. Tämä asiakas halusi jutella vain minusta. Tämä sopi.”(blogi 6)

11.9 Ammattimaisuuden erottamisen diskurssi

Teksteistä on löydettävissä tarve erottaa oma toiminta ammattimaisesta seksityön harjoittamisesta. Teksteissä tuotetaan korostettua näkökulmaa siitä, että kirjoittajan oma toiminta seksityöntekijänä kuvataan jonakin muuna kuin rutiininomaisena ja tunteettomana suorituksena.

Maksullinen nainen kuvataan negatiivissävytteisesti ja ammattilaisuuden ilmaistaan olevan toisaalla. Vaikka seksin maksullisuus on seksityön toiminnan perusta, maksullisuus nähdään vältettävänä asiana ja oma toiminta esitetään arvokkaampana kuin ammattimainen seksityö. Tunne maksullisuudesta kuvataan seksityöhön liittyväksi huonoksi kokemukseksi. Maksullisuuden negatiivinen sävy tulee esille alla esitetyistä esimerkeistä. Maksullisuus ja siihen liittyvät mielikuvat voidaan mieltää kuuluvaksi oman toiminnan ulkopuolelle. Jos omaan toimintaan kuitenkin liittyy maksullisuuden tunne, seksityöntekijä liittyy asiakastapaamiseen negatiivisia merkityksiä. Maksullisuuteen voidaan katsoa liittyvän ajatus seksityöntekijästä objektina. Vaikka seksityöntekijät asettavat tarjoamilleen palveluille hinnan, omaa arvoa ei haluttaisi mitata rahassa.

”Ensimmäistä kertaa tunsin itseni oikeasti maksulliseksi. Ei jäänyt mitenkään hyvä mieli tästä tapaamisesta. Tuli niin halpa olo..”(blogi 5)

”Eikä tämä todellakaan tuntunut siltä, että olisin maksullinen.”(blogi 1)

”...en ole ammattilainen. Minun asiakkaani eivät kohtaa luokseni tullessaan kylmää ja turtunutta horotsua.”(blogi 6)

Teksteissä käytetään ilmaisua huora tuodessa omaan työhön liittyviä seikkoja esille esimerkiksi ilmaisujen *huoraluuri*, *huorarooli*, *huoraaminen* kautta. Myös itseä kutsutaan huoraksi silloin, kun kyse on seksityöstä. Kun itsestä käytetään nimitystä huora, se liitetään ainoastaan asiakassuhteeseen, *”Asiakkailleni olen huora”(blogi 6)*, ei määrittelemään itseä kokonaisuudessaan. Kun nimitys *huora* liitetään asiakassuhteeseen, ilmaisu on neutraali ja se toimii eräänlaisena työnimikkeenä. On kuitenkin löydettävissä myös näkökulma, jossa sana huora saa negatiivisen ja vähättelevän merkityksen. Huora-sanaan liitetään arvo *”...olen vain huora”(blogi 1)*, joka on vähäisempi kuin muilla ihmisillä. Jos joku on *vain huora*, hän on jotakin paljon vähemmän kuin muut. Blogeissa *huora* voidaan kuvata objektina, jota asiakas käyttää. Kun *huora* kuvataan objektina, sen merkitys on kaikkea muuta kuin neutraali. *Huora* saa merkityksiä, joissa naiseen liitetään likaisuus ja yliseksuaalisuus. *Huorasta* rakentuu mielikuva naisena, johon ei haluta samastua. *Huoran* saadessa negatiivisia merkityksiä diskurssissa tuotetaan ja uusinnetaan mielikuvaa seksityöntekijästä huonona ja arvottomana naisena.

”En pidä termistä ”huora”, vaikka se minä kyllä olen. ”Huora” kuulostaa likaiselta ja halvalta, joltain mitä nappaa kadunkulmasta ja antaa ystäväille kuin itse on valmis. (blogi 3)

Toisaalta teksteissä näkyy tarve erottaa itsensä *huorasta* korostamalla omaa tavallisuutta ja omia hyviä puolia. Itseä ei haluta nähdä halpana naisena vaan korostetaan omia sekä ulkoisia että sisäisiä hyviä ominaisuuksia kuten tyylikkyyttä, arvokkuutta ja korvaamattomuutta. Kun seksityöntekijän kuvataan olevan *ehdottomasti* lähempänä tyttöystävää kuin *rivoa huoraa*, ääri-ilmaisulla pyritään vahvistamaan kuvaa itsestä hyväksyttävänä naisena ja toisaalta myös vahvistetaan mielikuvaa siitä, että seksiä myyvä nainen on jotain äärimmäinen epäsoviva, normista poikkeavaa ja paheksuttavaa.

Ammattilaisuus kuvataan omien piirteiden vastakohtana. Ammattilaisuus kuvataan myös ilmiönä, jonka kanssa ei haluta olla tekemisissä ja joka on kaukana omasta toiminnasta. Toisaalta eronteosta huolimatta tuodaan esille oletus ammattilaisten tavallisuudesta. Vaikka ammattilaisuudesta halutaan erottautua, mutta samanaikaisesti ammattilaiset esitetään tavallisina naisina, syntyy ristiriita. Miksi halutaan erottautua jostakin, mikä on tavallista? Vaikka ristiriita on ilmeinen, diskurssissa ei kuitenkaan pohdita sitä, mikä todellisuudessa erottaa ammattilaisuuden tavallisesta naisesta.

”Ammattilaisista en tiedä mitään. Ammattilaisten touhut ei minua kiinnosta. Vaikka luulen niiden ammattilaistenkin olevan aivan tavallisia tyttöjä/naisia...”(blogi 6)

Tässä diskurssissa on löydettävissä toistuvaa ääri-ilmaisujen käyttöä. Ääri-ilmaisujen käyttö ei ole merkityksetöntä, vaan sen käyttö kielellisenä keinona on nähtävissä erityisen voimakkaasti tässä diskurssissa. Esiintyviä ääri-ilmaisuja ovat esimerkiksi *oikeasti*, *todellakaan*, *ehdottomasti*, *mitään*. Ääri-ilmaisulla pyritään vakuuttamaan lukija ja niiden avulla pyritään vahvistamaan niitä merkityksiä, joita teksteihin sisältyy. Ääri-ilmaisuja käytetään erityisesti silloin, kun halutaan tehdä selvä ero oman toiminnan ja ammattimaisen seksin myynnin välille.

11.10 Seksityön vaikuttamattomuuden diskurssi

Blogeissa tulee esille usko siihen, ettei seksityö vaikuta kirjoittajiin. Kirjoitukset itsessään kuitenkin ilmentävät tarvetta todistaa, että seksityöllä ei ole vaikutusta. Teksteissä käy ilmi,

että seksityön myönnetään jollakin tavalla vaikuttavan itseän, mutta korostetaan, ettei vaikutus ole *merkittävä* eikä negatiivinen. Kuitenkin aineistossa esitetään näkökulma, jossa seksityön katsotaan jo vaikuttaneen seksityöntekijän minuuteen: *”Esitän sitä minua, joka olin ennen kokeiluni aloittamista.”*(blogi 6) Lisäksi aineistosta on löydettävissä näkemys, jossa seksityö pyörii seksityöntekijän ajatuksissa enemmän työuran alussa kuin myöhemmässä vaiheessa, millä tuotetaan mielikuvaa, että seksityön tekemiseen tottuu. Jos seksityö on *viimeinen* asia, jota seksityöntekijä miettii, seksityöstä tuotetaan kuvaa, jossa seksityö on vain pieni elämän osa-alue. Mielenkiintoista onkin, että vaikka seksityö kuvataan pienenä ja jokseenkin merkityksettömänä elämän osa-alueena, se on kuitenkin blogien pääteema. Blogin pitäminen aiheesta, jolla ei ole merkitystä, on hämmentävää.

”Minun on vaikea nähdä että huoraamiseni vaikuttaisi identiteettiini mitenkään merkittävästi, saatikaan negatiivisesti.”(blogi 6)

”...Minun on vaikea kuvitella huoraamiseni vaikuttavan mielenterveyteeni merkittävästi...Yksin jäädessäni huoraamiseni on viimeinen asia, jota pohdin.”(blogi 6)

Diskurssi seksityön vaikuttamattomuudesta ei ole löydettävissä laajalti läpi aineiston. Se tuo kuitenkin esille yhden löydettävissä olevan puhettavan. On huomionarvoista, että blogikirjoituksissa ei puhuta merkittävässä määrin seksityön vaikuttamattomuudesta. Toisaalta myöskään seksityön mahdollisia vaikutuksia ei tuoda esille analyysiin valitussa aineistokokonaisuudessa. Seksityön vaikuttavuus ja vaikuttamattomuus jäävät siis aineistossa hyvin pieneen rooliin verrattuna muihin puhetapoihin.

11.11 Itsensä kehumisen diskurssi

Blogeissa tulee esille halu nähdä itsensä hyvänä ja ainutlaatuisena naisena. Blogeissa kirjoittajat kuvaavat itseään seksityöntekijäksi ja tavalliseksi tytöksi, johon asiakkaiden on helppo ihastua. Kirjoittajat tuovat myös esille mahdollisuutensa käyttää viehätysvoimaansa asiakkaan ollessa miellyttävä. Lisäksi on nähtävissä näkökulma siitä, että tarjottavat seksipalvelut sisältävät muutakin kuin pelkästään suorituksenomaisesta fyysisistä kanssakäymistä.

”Mutta nyt tiedän, että se huora voi olla ihan tavallinen naapurintyttö. Se iloinen tyttö, jonka nauru tarttuu kanssaeläjiin. Se lämmin tyttö, jonka vilpitiön olemus saa miehen rentoutumaan.

Se herkkä tyttö, jonka kosketuksesta voi lukea paljon. En haluaisi mieheni vierailevan tuon tytön luona. Hänen kanssaa ei kyse kuitenkaan olisi puhtaasti pelkästä mekaanisesta suorituksesta. Tiedän, että tuo tavallinen naapurintyttö panisi koko flirttinsä peliin komean ja mukavan mieheni kohdalla.”(blogi 6)

Blogikirjoituksissa korostetaan omaa ainutkertaisuutta ja tehdään eroa muihin seksityöntekijöihin. Teksteissä tuodaan voimakkaasti esille omaa paremmuutta seksityöntekijänä verrattuna muihin seksityöntekijöihin, mutta toisaalta myös muistutetaan kaikkien seksityöntekijöiden tavallisuudesta. Blogeissa myös kerrotaan asiakkaiden valikoimisesta ja päivittäinen asiakasmäärä esitetään eräänlaisena mittarina, jonka avulla mitataan toiminnan ammattimaisuutta ja tunteettomuutta. Pieni päivittäinen asiakasmäärä esitetään oikeutetummaksi toiminnaksi kuin useamman asiakkaan vastaanottaminen saman päivän aikana. Tekstissä korostetaan, kuinka kirjoittaja ei pysty päätoimiseen seksityöhön ja tällä tavoin tehdään eroa itsen ja ammattimaisesti seksityötä tekevien välille.

”Hän kyseli kovasti minusta, hämmästeli miten on mahdollista löytää jotain tällaista.”(blogi 7)

”Minä olen lämmin ja hellä. Kiva ja mukava. Olen aivan tavallinen naapurintyttö... En vedä asiakkaita liukuhihnalta. Valikoin. Ennätykseni on kaksi asiakasta päivässä, ja sen tunsin olevan minulle liikaa.”(blogi 6)

Diskurssista esille nostetuista katkelmista on havaittavissa kirjoittajien erilainen asemoituminen suhteessa tuotettuun tekstiin. Omasta työstä ja seksityöntekijän ainutlaatuisuudesta voidaan kertoa tavalla, jossa kirjoittaja ulkoistaa itsensä seksityöntekijästä käyttämällä ilmauksia *se huora, se iloinen tyttö, tuo tavallinen naapurintyttö*. Seksityöntekijä voi puhua itsestään välillisesti pronomini-ilmaisujen avulla. Vaikka seksityöntekijä ulkoistaa itsensä, hän puhuu itsestään hyvässä valossa ja korostaa hyviä piirteitä. Toisaalta korostaessaan hyviä piirteitä seksityöntekijä voi myös puhua minä-muotoisesti käyttämällä esimerkiksi ilmaisuja *olen aina tyylikkäästi pukeutunut, minä olen lämmin*. Minä-muotoinen kerronta tuo esiin tarpeen liittää omaan itseen positiivisia ja toivottuja ominaisuuksia.

Blogeissa näkyy esimerkki myös siitä, miten asiakkaalta saatu positiivinen palaute on nähty tarpeelliseksi tuoda esille. Sitä kautta pyritään tuomaan esille omaa hyvyttä ja tavallisuutta

sekä häivyttämään huorakuvaa ja luomaan mielikuvaa ennen kaikkea työstä, jonka kanssa asiakas haluaa olla yhteydessä myös ilman asiakassuhdetta.

”Eräskin asiakas laittoi viestiä jälkeinpäin: ”Tunnuit kyllä todella mukavalta tytöltä muutenkin, jos joskus tarvitset kuuntelijaa niin mä lupaudun kyllä, voin tulla makoilemaan sängylle viereen ja ihmettelemään maailman menoa!””(blogi 1)

Tässä diskurssissa nousee voimakkaasti esille seksityöntekijöiden tarve korostaa omia, perinteisesti siviilielämään liittyviä hyviä ominaisuuksia. Näiden ominaisuuksien esille tuomisen avulla pyritään nostamaan itseä muiden seksityöntekijöiden yläpuolelle ja korostamaan omaa tavallisuutta. Tässä yhteydessä tavallisuuden korostaminen on keino häivyttää seksityöntekijöihin perinteisesti liitettyjä negatiivisia ominaisuuksia. Tavallisuuden korostaminen muuttuu kuitenkin oman ainutlaatuisuuden korostamiseksi, kun itsestä on ensin luotu kuva tavallisena, normeihin sopivana naisena.

11.12 Yhteenveto seksityön ja siviilielämän välisen tasapainoilun diskursseista

Huomionarvoista on se, että sama kirjoittaja voi tuottaa hyvinkin ristiriitaista kuvaa eri diskursseissa ja jopa saman diskurssin sisällä. Diskursseissa esiintyvät sisäiset ristiriidat eivät siis ole eri kirjoittajien puhetapoja, vaan sama kirjoittaja voi puhua samastakin asiasta eri tavoin. Seuraavassa esimerkissä on nähtävissä poikkeuksellisen hyvin sekä kahden erillisen diskurssin esiintyminen että ristiriitainen puhetapa saman diskurssin sisällä:

”Itse en koe esittäväni. En koe esittäväni asiakkaiden kanssa, ja vielä vähemmän ”siviilissä”. Asiakkaiden kanssa joutuu toki heittämään pieniä valkoisia valheita ja pehmetelemään asioita, mutta lihiksen kanssa elän tunteella. Lihiksen kanssa jokainen ynähdys, huokaus, huuto, kyynel ja nauru ovat aitoja. Lihiksen kanssa olen täysin auki, haavoittuvimmillani. Makuuhuoneen ulkopuolella ehkä sitten esitänkin. Esitän sitä minua, joka olin ennen kokeiluni aloittamista. ” (blogi 6)

Tekstikatkelmassa näyttelemisen diskurssia tuodaan esille kahdella tavalla. Kirjoittaja kertoo, ettei asiakastilanteissa näyttele, mutta kuitenkin kumoaa lausumansa myöhemmin tekstissä. Tekstikatkelmasta on muodostettavissa myös seksityön vaikuttamattomuuden diskurssiin liittyviä elementtejä ja näkemys siitä, että seksityö on vaikuttanut kirjoittajaan.

Aineistosta oli muodostettavissa edellä kuvatut 11 diskurssia. Taulukossa 2 on kuvattu tiivistetysti diskurssien keskeiset piirteet. Taulukosta ilmenee diskurssien samankaltaisuudet ja niiden kietoutuminen toisiinsa. Taulukosta on nähtävissä myös se, miten diskurssit ovat keskenään ristiriitaisia ja kuinka seksityöstä puhuttaessa kerrontatapa vaihtelee sen mukaan, halutaanko seksityötä tuoda lähelle itseä tai etäännyttää itsestä.

Diskurssiin liittyvien tekstikatkelmien lukumäärä on mahdollista esittää numeraalisesti (Juhila & Suoninen 2002). Tässä tutkimuksessa tekstikatkelmien lukumäärä on haluttu tuoda esille, koska se kertoo osaltaan diskurssien esiintyvyydestä aineistossa. Diskursseihin liittyvien tekstikatkelmien määrittäminen on kuitenkin harkinnanvaraista (Suoninen 2001,104). Taulukossa 2 esitetyt tekstikatkelmien lukumäärät ovat suuntaa-antavia, sillä jotkut tekstikatkelmista on mahdollista pilkkoa pienempiin osiin. Tässä tutkimuksessa tekstikatkelmien pilkkominen kaikilta osin ei kuitenkaan ollut mielekästä, koska niiden sisältämät merkityskokonaisuudet kietoutuivat toisiinsa niin vahvasti.

TAULUKKO 2. Seksityön ja siviilielämän välisen tasapainoilun diskurssit

Diskurssin nimi	Tekstikatkelmien lukumäärä	Keskeiset diskurssiiviset elementit
Seksityöroolin diskurssi	7 tekstikatkelmaa	<ul style="list-style-type: none"> - aktiivi/passiivivaihtelu: roolin lähtentäminen/etäännyttäminen - metaforat, ääri-ilmaisut
Näyttelemisen diskurssi	9 tekstikatkelmaa	<ul style="list-style-type: none"> - linkittyä seksityöroolin diskurssiin ja asiakaspalvelun diskurssiin - osa myyntistrategiaa, mutta aina näyttelemistä ei tarvita - minä-muotoinen kerronta - metaforat
Roolien sekoittumisen diskurssi	10 tekstikatkelmaa	<ul style="list-style-type: none"> - maksullisuus hämärtyä - ristiriidat - minä-kerronta, aktiivisen ja passiivisen toiminnan vaihtelu
Tavallisuudesta poikkeamisen diskurssi	2 tekstikatkelmaa	<ul style="list-style-type: none"> - normaalielämän ulkopuolella <ul style="list-style-type: none"> o päivittäinen erottelu o nykyhetki – tulevaisuus - vapaa valinta - minä-muotoinen kerronta - linkittyä ammattimaisuuden erottamisen ja itsensä kehu-

Nimettömyyden diskurssi	10 tekstikatkelmaa	<p>misen diskurssiin</p> <ul style="list-style-type: none"> - linkittyä siviilielämän piilottamisen ja näyttelemisen diskurssiin - anonyymiys - nimi portaana työhön <ul style="list-style-type: none"> o voimakas erottelu seksityönimi/oikea nimi - vaihtelu: minä-muotoinen kerronta/itsestä puhuminen välillisesti pronomini-ilmaisujen avulla
Unessa toimimisen diskurssi	2 tekstikatkelmaa	<ul style="list-style-type: none"> - henkinen irrottautuminen - toimijuus passiivisessa roolissa - kerronnan vaihtelu: omasta toiminnasta kertominen sinä/minä/passiivi
Asiakaspalvelun diskurssi	4 tekstikatkelmaa	<ul style="list-style-type: none"> - palveluiden myynti - linkittyä näyttelemisen diskurssiin - sinä/minä-muotoinen kerronnan vaihtelut
Siviilielämän piilottamisen diskurssi	7 tekstikatkelmaa	<ul style="list-style-type: none"> - henkilökohtaisten asioiden ja persoonan suojeleminen - anonyymiys - linkittyä nimettömyyden diskurssiin
Ammattimaisuuden erottamisen diskurssi	9 tekstikatkelmaa	<ul style="list-style-type: none"> - Ristiriita: oma toiminta ja ammatillaiset - toistuva ääri-ilmaisujen käyttö - ristiriitainen huora-sana - linkittyä itsensä kehumisen ja tavallisuudesta diskurssiin
Seksityön vaikuttamattomuuden diskurssi	4 tekstikatkelmaa	<ul style="list-style-type: none"> - Seksityöllä ei vaikutusta vai onko? - Seksityö vain pieni elämän osa-alue - minä-muotoinen kerronta
Itsensä kehumisen diskurssi	5 tekstikatkelmaa	<ul style="list-style-type: none"> - Tarve korostaa omia hyviä ominaisuuksia, ainutkertaisuutta - minä-muotoinen kerronta, pronomini-ilmaisut - Linkittyä ammattimaisuuden erottamisen ja tavallisuudesta poikkeamisen diskurssiin

12 POHDINTA

Tarkasteltaessa tutkimusta kokonaisuutena tulee huomioida luotettavuuteen ja eettisyyteen liittyvät kysymykset. Seksityö tutkimusaiheena ja Internet-pohjaisen aineiston käyttö asettavat omanlaisia haasteita tutkimuksen luotettavuudelle ja eettisyydelle. Tutkimustulokset on pyritty nivomaan osaksi aikaisempaa tutkimustietoa ja sitä kautta voidaan muodostaa kuva seksityöstä osana sosiaalista todellisuutta ja sen rakentamista. Tulee kuitenkin huomioida, että ilmiön monipuolisuuden vuoksi seksityön tutkiminen yhtenä, koko ilmiön kattavana kokonaisuutena on vaikeaa. Seksityön todellisuutta vastaavan kuvan muodostaminen ei ole helppoa, eikä tämän tutkimuksen perusteella voida sanoa, millaista seksityö on tai millaisia kokemuksia seksityöntekijöillä työstään on. Tämän tutkimuksen avulla voidaan kuitenkin tarkastella sitä, miten seksityöntekijät puhuvat työstään ja millaista kuvaa he ilmiöstä rakentavat.

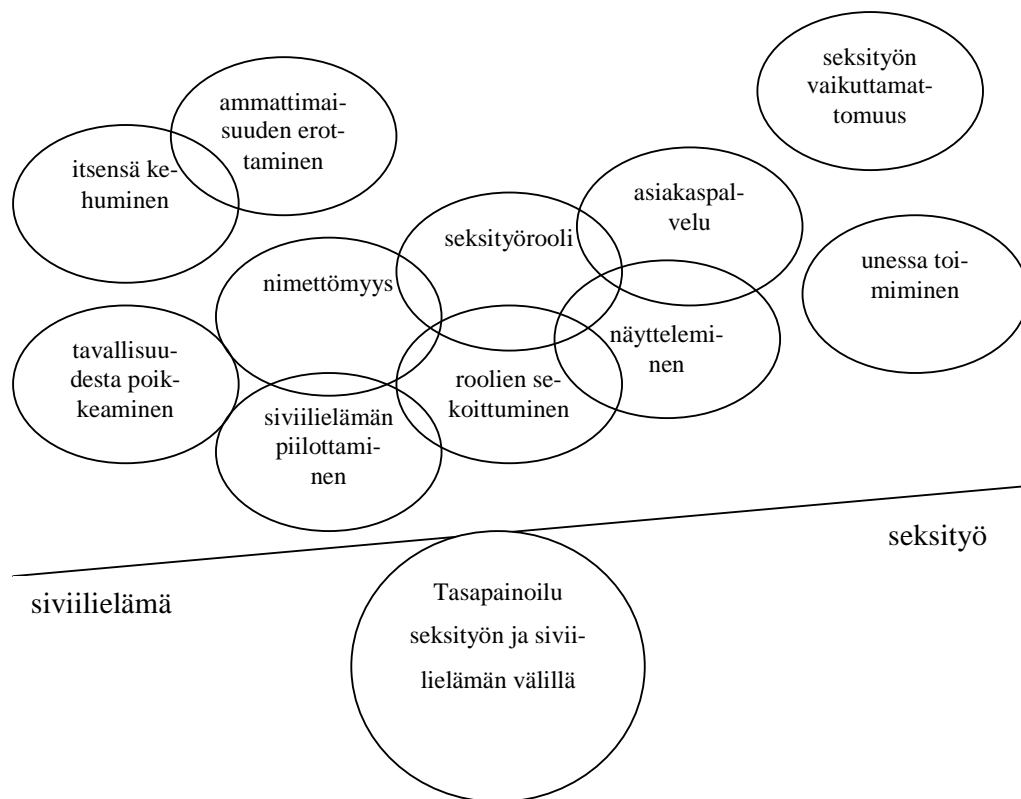
Vaikka blogikirjoituksia diskurssianalyysillä tutkittaessa ei saada selville sitä, mitä seksityö itsessään on tai miksi sitä tehdään, blogikonteksti antaa kuitenkin mahdollisuuden tutkia seksityötä ilmiönä toimijoiden omasta näkökulmasta. Tässä tutkimuksessa on haluttu keskittyä siihen, miten seksityöntekijät itse puhuvat työstään eikä siihen, miten seksityöstä puhutaan julkisessa keskustelussa. Tämän tutkimuksen tulokset tuovat oman lisänsä Suomessa vielä vähän tutkittuun seksityötutkimuksen kenttään. Tutkimuksen avulla pyritään nostamaan esille vaiettua ilmiötä ja luomaan monipuolista kuvaa ilmiöstä uudenlaisen lähestymistavan avulla. Seksityöntekijöiden puhetapojen tarkastelu lisää erilaista tietoa siitä, miten seksityöntekijät näkevät työnsä ja millaista kuvaa he siitä tuottavat.

12.3 Seksityötä ristiriitojen aallokossa

Seksityöntekijät kirjoittavat ristiriitaisesti työstään ja siviilielämän ja seksityön välisestä tasapainoilusta. Peilattaessa tässä tutkimuksessa muodostettuja diskursseja aiempaan kirjallisuuteen olisi houkuttelevaa nähdä diskurssit puhtaasti seksityön selviytymisstrategioina. Tulee kuitenkin muistaa, että syy-seuraussuhteiden etsiminen diskurssien avulla on mahdotonta. Puhetavat tulee suhteuttaa sosiaaliseen kontekstiin, mutta niitä ei voida lähestyä valmiiden kehysten kautta.

Aineistosta muodostettiin 11 erilaista diskurssia, joiden kautta käsiteltiin seksityöroolin ja siviilielämän välistä tasapainoilua. Vaikka diskurssit ovat erillisiä, ne kytkeytyvät läheisesti

toisiinsa ja muodostavat monipolvisen kokonaisuuden. Kuvassa 2 on havainnollistettu diskurssien keskinäisiä suhteita ja pyritty luomaan kokonaiskuva tasapainoilusta seksityön ja siviilielämän välillä. On siis huomioitava, että monet esitetyistä diskursseista linkittyvät toisiinsa ja sisältävät yhteneväisiä piirteitä. Kuitenkin diskursseista on löydettävissä tietynlaisia ominaispiirteitä, jotka puoltavat diskurssien erillisyyttä toisistaan. Kuva 2 pyrkii selventämään omalta osaltaan ilmiön monimuotoisuutta ja puhetapojen ristiriitaisuutta. Ristiriitaiset puhetavat ja keskenään ristiriitaiset variaatiot diskurssien sisällä nousevat voimakkaasti esille ja ristiriitojen olemassaolo näyttäisikin olevan keskeinen osa puhuttaessa seksityöstä blogikirjoitusten kautta.

KUVA 2. Diskurssien keskinäinen suhde.

Tässä tutkimuksessa seksityörooli näyttäytyy keskeisenä diskurssina ja siihen liittyvät muut diskurssit. Seksityöntekijät rakentavat kuvaa tilannesidonnaisesta seksityöroolista, johon liittyy läheisesti näytteleminen ja josta puhutaan etäännyttämiskeinona. Seksityörooli on kokonaisvaltainen etäännyttämiskeino, kun taas näytteleminen on enemmän sidoksissa asiakastilanteisiin. Sandersin (2005), Abelin (2011) ja Orchardin ym. (2013) mukaan työ- ja siviilielämän erottaminen toisistaan toimii suojausmekanismina ja sen avulla seksityöntekijän on

mahdollista etäännyttää itsensä työstä. Sandersin (2005) mukaan seksityö on rinnastettavissa näyttelemiseen ja seksityörooli toimii paitsi etäännyttämiskeinona, myös asiakkaan mieltymykset huomioivana myyntistrategiana. Toisaalta tässä tutkimuksessa näyttelemisen diskurssissa seksityö ei kuitenkaan aina edellytä näyttelemistä, vaan asiakaskohtaamiseen voi sisältyä aitoja reaktioita, jotka eivät kuitenkaan murra rakennettua seksityöroolia. Mielenkiintoista on se, että miellyttäviä asiakastilanteita kuvattiin blogiteksteissä vahvasti.

Abel (2011) muistuttaa, että erilaisten roolien käyttö työ- ja vapaa-ajalla ei koske vain seksityöntekijöitä, vaan kaikkia työntekijöitä. Työrooli voi toimia eräänlaisena kilpenä, ikään kuin osan itsestä voi suojata roolin avulla. Abelin (2011) näkemys on samantyyppinen kuin seksityöroolin diskurssissa rakennettu kuva erilaisten roolien käytöstä arjessa. Seksityörooli ei siinänsä ole poikkeus, sillä useimmissa ammateissa työrooli poikkeaa hieman muista sosiaalisista rooleista. Seksityöntekijän muita sosiaalisia rooleja voivat olla esimerkiksi, opiskelija, äiti tai ystävä.

Seksityötä varten käyttöön otettu keksitty työnimi ja toimintaan liittyvä pyrkimys henkilökohtaisen elämän salaamisesta on löydettävissä tässä tutkimuksessa. Sanders (2005) ja Harris ym. (2011) ovat todenneet, että seksityöntekijöillä on usein käytössä keksitty työnimi, joka toimii eräänlaisena portana seksityöhön. Seksityöntekijöillä on halu erottaa seksityö ja siviilielämä, eivätkä he halua henkilökohtaisten tietojen paljastuvan asiakkaille (Sanders 2005). Nimettömyyden diskurssissa keskeinen elementti on henkilökohtaisen nimen varjelu asiakkailta. On kuitenkin mielenkiintoista huomata, että keksityn nimen käyttäminen asiakastilanteessa kuvattiin aiheuttavan pettymystä seksityöntekijässä jopa siinä määrin, että sen esille tuominen blogissa katsottiin aiheelliseksi. Tämä ilmiö on ristiriidassa identiteetin ja oman nimen suojelemisen kanssa. Voidaan ajatella, että syntynyt pettymys on yhteydessä roolien sekoittumiseen ja sitä kautta roolien rajojen hämärtymiseen. Siviilielämän piilottamisen diskurssissa esiintyvä marginaalinen elementti henkilökohtaisten asioiden avoimesta paljastamisesta on yhteneväinen Sandersin (2005) tutkimustulosten kanssa, joiden mukaan pitkäaikaisten asiakkaiden kohdalla seksityöntekijä voi vahingossa tai tarkoituksella paljastaa asioita henkilökohtaisesta elämästään. Siviilielämän piilottamisen diskurssissa tuotetaan kuitenkin pääsääntöisesti kuvaa, jossa henkilökohtaiseen elämään liittyvät asiat halutaan pitää poissa seksityöstä. Tämän tutkimuksen seksityöntekijät kuitenkin tekevät työtä kotona ja siten päästävät asiakkaansa henkilökohtaiseen tilaan. Husson (2003, 220) mukaan koti voidaan nähdä suojapaikkana, jossa ollaan turvassa muiden katseilta ja arvostelulta. Seksityöntekijöiden kodin voidaan

ajatella muuttuvan yksityisestä tilasta asiakkaiden myötä julkiseksi tilaksi ja siten kodin mahdollinen merkitys suojapaikkana voi kadota.

Roolien sekoittuminen on ristiriitainen ilmiö, sillä seksityöntekijät rakentavat seksityöroolin tietoisesti ja pyrkivät pitämään sitä yllä. Seksityöroolin ja siviiliroolin sekoittuminen, jossa rajat seksityön ja siviilielämän välillä hämärtyivät, oli vahvasti läsnä tässä tutkimuksessa. Aiemmissa tutkimuksissa erilaisen merkityksen antaminen työseksille ja vapaa-ajan seksille on näyttäytynyt keinona suojella henkilökohtaisia suhteita (Sanders 2004; Rekart 2005; Sanders 2005; Abel 2011; Van de Walle ym. 2012). Weatheralin ja Priestleyn (2001) tutkimuksessa seksityöntekijät erottivat työseksin tarkasti romanttiseen suhteeseen liittyvästä seksistä. Tässä tutkimuksessa nähtävissä oleva roolien sekoittuminen ja omien todellisten tunteiden pintaan päästäminen on inhimillistä, mutta on selviytymisstrategioiden käytön kannalta haitallista. Voidaankin siis kysyä, miten paljon seksityöntekijät tietoisesti käyttävät selviytymisstrategioita ja tarvitsevatko he niitä, jos ovat valinneet seksityön vapaaehtoisesti. Roolien sekoittumisen diskurssissa kuitenkin rakennettiin kuvaa tilanteista, joissa työseksi saattoi saada romanttisia tai seksityöntekijän omaa seksuaalisuutta tyydyttäviä merkityksiä. Jos ajatellaan roolien sekoittumista tästä näkökulmasta, voidaan kysyä, miksi romanttisten tai omaa seksuaalisuutta tyydyttävien merkitysten liittäminen työseksiin olisi haitallista.

Seksityöntekijä voi erottaa asiakkaan itsestään henkisellä ja fyysisellä tasolla (Rekart 2005; Harris ym. 2011; Van de Walle ym. 2012; Orchard ym. 2013). Phillipsin (2011) mukaan itsensä emotionaalinen erottaminen omasta toiminnasta on kuitenkin henkisesti kuormittavaa varsinkin, jos käyttäytymismallia joudutaan käyttämään pitkään. Unessa toimimisen diskurssi ilmentää vahvasti erottelua oman toiminnan ja minuuden välillä. Samantapainen vertaus unessa toimimiseen on tullut esille myös parisuhdeväkivallan kohteena olevien naisten kertomuksista (Husso 2003, 301). Vaikka väkivallan kokemukset ja seksityö eivät ole rinnastettavissa toisiinsa, molemmissa ilmiöissä on kyse kehon rajojen tunnistamisesta sekä kehon ja mielen erottamisesta toisistaan. Myös Coyn (2012, 117) tutkimuksessa seksiä myyvien naisten narratiivisissa kertomuksissa tuli esille kuvauksia kuulumattomuudesta omaan kehoon ”not belonging in the body”. Ronkaisen (2008) mukaan voidaan ajatella, että ruumis on seksissä väline, jolla voi loukata, saada nautintoa tai ansaita rahaa. Ruumis on tällöin irrotettavissa minuudesta ja oikeista tunteista. Seksuaalinen kohtaaminen voidaan nähdä tapahtumana, joka ei merkityksellisty seksiksi. Tällöin seksuaalisuuden ilmentäminen on vain teko, jolla ei ole yhteyttä

todelliseen minuuteen. Unessa toimimisen diskurssissa kuvataan mielen ja kehon irrottamista toisistaan ja passiivista toimijuutta seksityössä.

Tässä tutkimuksessa seksistä tuotetaan kuvaa asiakaspalveluna ja kaupankäynnin välineenä. Seksuaaliset toiminnot voidaan rinnastaa myytäviksi tuotteiksi (Saarikoski 2012, 149) ja seksityö voidaan rinnastaa palveluammatteihin (Järvinen 1990, 207; Sanders 2005), joissa seksuaalista vetovoimaa hyödynnetään (Sanders 2005). Vastaavanlainen ilmiö, jossa seksityö nähdään kaupankäynnin muodoksi, on löydetty myös aiemmin Weatheralin ja Priestleyn (2001) diskursiivisessa analyysissä. Seksityön rinnastaminen kaupankäyntiin luo kuvaa seksityöntekijästä itsenäisenä, autonomisena ja aktiivisena toimijana, joka tekee seksityötä vapaaehtoisesti. Kun seksityöstä puhutaan ammattina, siihen ei kuvata liittyvän naisten esineellistämistä, väkivaltaa tai hyväksikäyttöä. Myöskään tämän tutkimuksen aineistossa ei tuotettu väkivallan tai hyväksikäytön kuvauksia, vaan luotiin kuvaa omaehtoisesta ja vapaasta valinnasta tehdä seksityötä.

Perinteisesti seksityöntekijät on nähty stigmatisoituina, paheksuttuina ja yhteisön ulkopuolella olevina naisina (Rekart 2005; Giddens 2006, 443; Abel 2011), joilla on alhainen moraali (World Health Organization 2005b). Seksityöntekijöihin voidaan Saarikosken (2012, 90, 99) mukaan liittää eräänlainen huoraleima, joka Järvisen (1990, 46) mukaan syrjäyttää naisen muut sosiaaliset roolit. Tavallisuudesta poikkeamisen diskurssissa seksityöntekijät tuottavat kuvaa seksityöstä toimintana, joka poikkeaa normaalista ja edustaa toiseutta. Tällä tavoin seksityöntekijät uusintavat ja toistavat käsitystä seksin myymisestä marginaali-ilmiönä, joka poikkeaa yhteiskunnan yleisesti hyväksytyistä normeista. Diskurssilla tuotetaan näkemystä myös siitä, että seksityö on ilmiö, josta tulisi pyrkiä pois eikä diskurssissa tuoteta kuvaa seksityöstä hyväksyttävänä ja normaaliin elämään kuuluvana asiana. Vaikka seksityötä tehdään vapaaehtoisesti ja omasta halusta, se esitetään silti kuuluvaksi normaaliarjen ulkopuolelle. Voimakas ristiriita näkyy siinä, että seksityö esitetään epänormaalina toimintana, mutta samanaikaisesti korostetaan omaa tavallisuutta. Vähitellen oma tavallisuus jalostuu oman erinomaisuuden ja ainutlaatuisuuden korostamiseksi, mistä muodostuu itsensä kehumisen diskurssi. Itsensä kehumisen diskurssissa keskeistä on itsensä kuvaaminen ainutlaatuisena ja arvokkaampana naisena kuin ammattimaisesti seksiä myyvät naiset ja samalla halutaan tehdä selvä ero paheksuttuihin, stigmatisoituihin, ammattimaisesti seksiä myyviin naisiin. Onko itsestä positiivisessa sävyssä puhuminen osa eräänlaista selviytymisstrategiaa? Harris ym. (2011) ovat tuoneet esille työn positiivisten puolten korostamisen yhtenä seksityöstä selviy-

tymisen keinona. Voidaanko siis ajatella, että itsensä kehuminen on rinnastettavissa työn hyvien puolten korostamiseen?

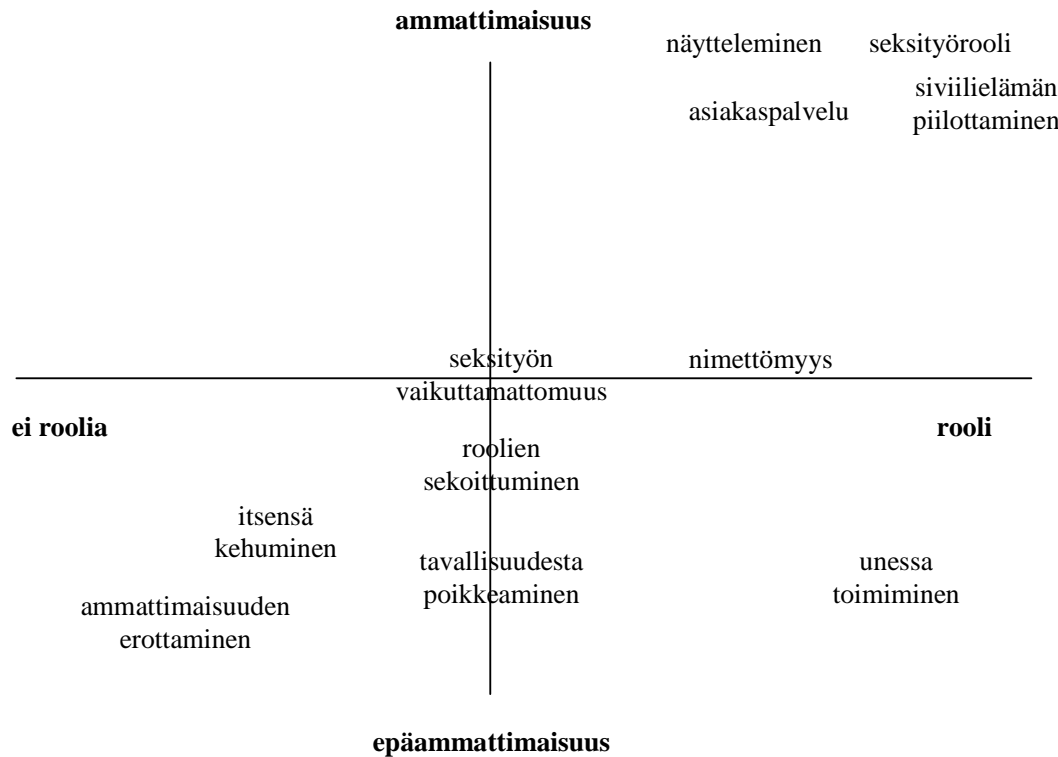
Voidaan miettiä, miksi tämän tutkimuksen seksityöntekijät haluavat erottaa itsensä voimakkaasti ammattimaisuudesta ja seksityökulttuurista, vaikka seksityökulttuuri Kontulan (2008, 165) mukaan tarjoaa naisille mahdollisuuden hyväksytyksi tulemisesta osana yhteisöä seksin myymisestä huolimatta. Eronteke nousee voimakkaasti esille ammattimaisuuden erottamisen diskurssissa. Voimakas halu erottaa itsensä seksityökulttuurista ja siten ammattimaisuudesta voi ehkä toimia keinona pyrkiä näkemään itsensä lähempänä valtaväestön sosiaalisia normeja: *”...vai onko yhteiskunnan ”nainen on alistuva ja antaa, ei saa” vaikuttanut siihen, etten uskalla muuta tai että minusta tuntuu väärältä?”* (blogi 1) Järvisen (1990, 46) mukaan seksityön korostaminen sivutulona, joka ei liity naisen muihin ammatillisiin identiteetteihin, voi olla keino suojata itseä seksityöhön liittyvältä leimalta. Ammattimaisuuden erottamisen diskurssilla tuotettu kuva omaehtoisuudesta ja työn satunnaisuudesta voi viitata haluun suojata itseä seksityöleimalta.

Eronteosta huolimatta seksityöntekijä voi puhua itsestään ja työstään ammatti-ilmaisuja käyttäen. Orchardin ym. (2013) mukaan seksityöntekijät voivat käyttää itsestään puhuessa ilmaisuja huora, vaikka huora-sana sisältääkin ajatuksen kunnioitusta vailla olevasta naisesta. Itsensä määrittäminen huoraksi voidaan kokea myös ylpeyden aiheena (Orchard ym. 2013). Tämän tutkimuksen aineistossa kirjoittajat käyttävät huora-ilmaisua itsestään ristiriitaisesti sekä vähättelevässä että neutraalissa merkityksessä. Ulkopuolisten ei kuitenkaan haluta käyttävän huora-ilmaisua, koska se nähdään loukkaavaksi ja Sandersin ja Campbellin (2007) mukaan se myös lisää seksityöntekijän negatiivisia tunteita työtä kohtaan. Ammattisanaston käyttäminen työstä puhuttaessa voi saada erilaisia merkityksiä. Weatheralin ja Priestleyn (2001) diskursiivisesta tutkimuksesta ammattisanastoa käytettiin seksityön ammatillisuutta korostettaessa, kun taas tässä tutkimuksessa ammattisanaston käytöstä huolimatta oma toiminta haluttiin erottaa ammattimaisesta seksityöstä.

Seksityöstä tuotetaan ensisijaisesti näkemystä, jonka mukaan seksityö ei vaikuta seksityöntekijään negatiivisesti. Tämän tutkimuksen blogiteksteissä tuotettu näkemys seksityön kuormittavuudesta poikkeaa muun muassa Sandersin (2004) ja Rösslerin ym. (2010) tutkimuksista, joiden mukaan seksityö on henkisesti kuormittavaa ja aiheuttaa negatiivisia vaikutuksia. Lisäksi Skaffari (2010, 251) on tuonut esiin näkemyksen, jonka mukaan seksityö muokkaa sek-

sityöntekijän naiseutta. Diskurssi on kuitenkin yhteneväinen Puidokien (2013, 207) haastatteleminen seksityöntekijöiden näkemysten kanssa, joiden mukaan seksityö ei aiheuta traumaattisia seurauksia. Vaikka seksityön ei nähty työn lopettamisen jälkeen aiheuttavan vakavia seurauksia, haastateltavat kertoivat työn kuitenkin aiheuttavan muun muassa häpeää, itsesyytöksiä, stressiä ja itsensä kadottamisen tunteita (Puidokiene 2013, 215, 218). Myös seksityön vaikuttamattomuuden diskurssissa taka-alalla näyttäytyy ajatus siitä, että seksityön tekeminen on vaikuttanut minuuteen. Kontula (2005, 37) on todennut, ettei seksityö automaattisesti aina aiheuta ongelmia seksityöntekijöille, vaikka siihen voi liittyä ilmiöitä, jotka hankaloittavat seksityöntekijöiden elämänhallintaa. Mielenkiintoista onkin se, miten vähälle huomiolle seksityön vaikutusten kuvaus jää tämän tutkimuksen diskurssianalyysin aineistossa: onko kyse siitä, että vaikutuksia ei pohdita vai siitä, että pohdintaa ei haluta tuoda esille? Kyse on myös siitä, minkälaista todellisuutta blogikirjoittajat haluavat kirjoituksillaan tuottaa. Kirjoitusvalinnat voivat olla niin tietoisia kuin tiedostamattomiakin: toisaalta voidaan tietoisesti päättää sulkea ulos tietynlaiset asiat tekstien aihepiireistä, mutta valintoja voidaan tehdä myös tiedostamatta. Diskurssianalyysin avulla ei kuitenkaan pyritä vastaamaan siihen, miksi jokin asia jätetään vähälle huomiolle tai miksi jokin toinen asia saa paljon tilaa teksteissä. Tärkeää on kuitenkin huomata myös se, mistä ei puhuta, vaikka analysoidun aineiston koko asettaakin rajoituksia tämän kysymyksen tarkemmalle tarkastelulle. Voidaan myös kysyä, missä määrin tutkimuksen lukijan käsitys seksityöstä ohjaa näkemään seksityön vaikuttamattomuuden diskurssin selviytymisstrategioiden kautta. Tämän tutkimuksen perusteella ei voida sanoa, miksi kirjoittajat puhuvat tietyllä tavalla. Sen vuoksi tähänkin diskurssiin tulisi suhtautua puhtaasti puhetapana, ei pyrkiä näkemään puhettavan syitä.

Kuvassa 3 on kuvattu nelikenttämalli, jossa kuvastuu diskurssien asemoituminen suhteessa toisiinsa ja suhteessa rooliin ja ammattimaisuuteen. Esimerkiksi seksityöroolin diskurssi kuvastaa ammattimaisuutta ja roolin merkitystä seksityössä, kun taas ammattimaisuuden erottamisen diskurssissa korostuu kerronta omasta toiminnasta ilman ammattimaisuuden piirteitä ja kerronta seksityön tekemisestä omien todellisten luonteenpiirteiden kautta. Nelikenttämallin perusteella voidaan todeta, että seksityöntekijöiden puheesta ei ole muodostettavissa diskursseja, jossa yhdistyisivät korkea ammattimaisuus ja seksityön tekeminen ilman roolia. Seuraava esimerkki kuvastaa hyvin ammattimaisuuden ja ilman roolia työskentelyn välistä epätodennäköisyyttä: ”...en ole ammatilainen... En osaa vetää roolia. Kohtaan aina ihmisen. Reaktioni ovat aitoja,...” (blogi 6) Sitä vastoin ammattimaisuus ja rooli näyttävät kulkevan käsi kädessä ja monet muodostetut diskurssit sisältävät ammattimaisuuden ja roolin elementtejä.

KUVA 3. Nelikenttämalli diskurssien jäsentymisestä.

Tässä tutkimuksessa on käynyt ilmi, kuinka ristiriitaisesta ilmiöstä seksityössä on kyse ja kuinka voimakkaita ristiriitoja myös seksityöntekijät itse tuottavat puhuessaan työstään. Ristiriidoista huolimatta olisi tärkeää lähteä pohtimaan ilmiötä ennen kaikkea seksityöntekijöiden näkökulmasta ja tunnustaa heidän toimijuutensa. Niin kauan, kun seksityöntekijät nähdään stigmatisoituina toisina naisina ja uhrin asemassa, heidän omia voimavarojaan ei pystytä hyödyntämään kehitettäessä esimerkiksi heille suunnattuja palveluita. Koska seksityö on emotionaalisesti kuormittavaa (Sanders 2004; Rössler ym. 2010; Vanwesenbeeck 2011, 9), se on sitä kautta riski myös terveydelle. Vaikka seksityöntekijät tässä tutkimuksessa eivät puhu seksityöstä merkityksellisenä osana elämäänsä, blogin kirjoittaminen kertoo kuitenkin tarpeesta käsitellä työn synnyttämiä tuntemuksia.

Kun puhutaan seksityöstä, puhutaan ilmiöstä, joka halutaan helposti mieltää normaaliuden ulkopuolelle eikä sen tutkimista sen vuoksi välttämättä nähdä tarpeelliseksi. Tätä pro gradu – tutkielmaa työstäessä on törmätty voimakkaisiin ennakkokäsityksiin ja kyseenalaistaviin näkemyksiin tutkimuksen tarpeellisuudesta. Mielenkiintoista on myös ollut se, että harva ihminen tietää seksityöilmiöstä kovinkaan paljon, mutta silti lähes kaikilla on aiheesta vankka

mielipide. Kuitenkin usein, kun jotakin monitahoista aihetta alkaa tarkastella laajemmin, yksiselitteisen mielipiteen muodostaminen on hankalaa. Tässä työssä ei pyritä tuomaan esille vastauksia seksityöhön liittyviin ongelmiin, vaan halutaan nostaa esille seksityöntekijöiden oma ääni ja heidän puhetapansa. Samalla seksityöntekijät halutaan nähdä oman alansa ja elämänsä asiantuntijoina, joiden ihmisarvoa eikä toimijuutta vähennä heidän tekemänsä työ.

11.4 Johtopäätökset

Tämän pro gradu –tutkielman tarkoituksena oli selvittää, millaista kuvaa seksityöntekijät rakentavat seksityön ja siviilielämän yhdistämisestä blogeissaan. Tämän tutkimuksen perusteella voidaan tehdä seuraavat johtopäätökset:

- Seksityöntekijät voivat puhua työstään tavoilla, jotka ovat keskenään ristiriitaisia. Ristiriitaiset puhutavat osoittavat, että seksityö kytkeytyy niin vahvasti minuuteen, että se ei voi olla ristiriidatonta. Yksiselitteistä ja yhtenäistä kuvaa seksityöstä ei ole olemassa seksityön asiantuntijan eli seksityöntekijän puheessa.
- Seksityöhön liittyvät diskurssit kytkeytyvät toisiinsa ja näyttäisivät kietoutuvan vahvasti seksityörooliin. Seksityörooli näyttäytyy keskeisenä, kun tehdään eroa seksityön ja siviilielämän välillä.
- Seksityöstä puhuttaessa ääri-ilmaisujen käyttö ja subjektiposition vaihtelu teksteissä on yleistä. Kielellisillä keinoilla pyritään tekemään seksityötä ymmärrettäväksi lukijalle.
- Vaikka seksityöntekijät puhuvat seksityöstä erilaisten selviytymiskeinojen kautta, seksityö ei näyttäydy seksityöntekijöiden blogikirjoituksissa ainoastaan negatiivisessa valossa, vaan siitä puhutaan erilaisista näkökulmista. Seksityöstä rakentuu kuvaa työnä, johon kuuluu sekä positiivisia että negatiivisia puolia aivan kuin mihin tahansa muuhunkin työhön.

12.1 Tutkimuksen luotettavuus

Hyvän diskurssianalyysin kriteerejä voidaan lähestyä käänteisesti. Antaki ym.(2003) ovat tuoneet esille elementtejä, jotka eivät kuulu hyvään diskurssianalyysiin. Diskurssianalyysi ei tarkoita tekstisisältöjen tiivistämistä, eikä diskurssianalyysin tarkoitus ole tuoda esille vain tiettyjä näkökantoja puoltavia näkemyksiä. Myöskään liiallinen tekstikatkelmien lainaaminen

ei ole tarkoituksenmukaista. Diskurssianalyysissa ei voida tehdä suoraviivaisia johtopäätöksiä tekstikatkelmia ja niiden taustalla olevien yksilön ajatusten tai tarkoitusperien välillä. Lisäksi voimakas yleistäminen tai itsestäänselvyyksien osoittaminen ei kuulu hyvään diskurssianalyysiin (Antaki ym. 2003). Tässä tutkimuksessa on pyritty tuomaan esille aineiston variaatiota ja vaihtelevuutta sekä tuomaan esille ristiriitaisuuksia ja myös sellaisia näkökulmia, jotka eivät ole aineistossa vallitsevassa roolissa. Analyysissa on pyritty neutraaliin asioiden esittämiseen eikä sen tarkoituksena ole ollut tuoda esille mitään yksittäistä näkökantaa seksityöstä. Tutkimusraportissa ei haluta ottaa kantaa seksityöhön tai sen tekemiseen eikä sen avulla pyritä löytämään syytä ilmiön takana.

Potter ja Weatherell (1987, 169–172) ovat tuoneet esille diskurssianalyysin validiuden vahvistamiseen liittyviä seikkoja. Johdonmukaisuus validiuden kriteerinä käsittää analyysin johdetavuuden aineistoon. Tässä tutkimuksessa tulkinnat aineistosta on pyritty rakentamaan siten, että ne muodostavat johdonmukaisen kokonaisuuden ja kattavat koko analysoidun aineiston. Uusien ongelmien asettaminen diskurssianalyysin validiuden kriteerinä sisältää puolestaan sen, että aineistoa analysoitaessa diskurssianalyysillä syntyy tulkintoja ja edelleen aineistolta voidaan kysyä uusia kysymyksiä (Potter & Weatherell 1987, 169–172). Blogikirjoituksia analysoimalla voidaan nähdä seksityö erilaisista näkökulmista ja samalla löytää myös uusia kysymyksiä, jotka koskevat seksityötä. Analyysin hedelmällisyys on tärkein diskurssianalyysin validiuden kriteeri. Analyysin hedelmällisyyteen liittyy uusien näkökulmien tuottaminen teieteelliseen keskusteluun (Potter & Weatherell 1987, 169–172). Analyysin hedelmällisyyttä voidaan arvioida, kun tarkastellaan, millaista uutta ymmärrystä diskurssianalyysillä on tuotettu seksityöstä ja sitä koskevista blogikirjoituksista.

Kvalitatiivinen analyysi on luonteeltaan subjektiivista, koska tutkija itse on analyysin työkalu ja siksi diskurssianalyysin tekijän tulee pysyä tietoisena omasta perspektiivistään ja positiossaan analyysiprosessissa. Tutkijan roolina on varmistaa analyysin täsmällisyys ja luotettavuus (Starks & Brown Trinidad 2007). Tutkija kuvaa tutkimustulosten kautta sosiaalista todellisuutta ja samanaikaisesti myös luo sitä. Tutkijan tekstiä ei siten voidakaan tarkastella faktojen raportoimisena, vaan tekstiin tulee suhtautua refleksiivisesti, jolloin teksti peilautuu tutkijan kautta (Jokinen 2002a). Myös tässä tutkimuksessa tutkimustulokset peilautuvat väistämättä tutkijoiden esiymmärryksen kautta. Tutkijat ovat tarkastelleet ilmiötä ulkopuolelta ja tutkimukseen liittyvät teemat ovat nousseet tutkijoiden ymmärrykseen vasta tutkimuksen myötä. Tutkijoilla on kuitenkin väistämättä ollut jonkinlainen esiymmärrys ja ennakko-olettamuksia

seksityöstä, mikä on voinut vaikuttaa tutkimuksen tekemiseen. Nämä ennako-oletukset on kuitenkin pyritty tunnistamaan ja tunnustamaan ja niiden vaikutus tutkimustyöhön on siten yritetty minimoida. Tutkimusprosessissa on kuitenkin pyritty ottamaan huomioon erilaiset näkökulmat ja esittämään ne aineiston kertomalla tavalla. Tutkijan tehtävä on työstää tulkintaa vastuullisesti ja tehdä oikeutta tutkittavalle kohteelle niin paljon kuin mahdollista. Tekstin tulkinta on väistämättä kuitenkin spekulatiivista ja produktiivista. Täydellistä objektiivisuutta on siis lähes mahdoton saavuttaa, sillä tekstin kanssa käytävä dialogi mahdollistaa aina uusia ymmärtämisen tapoja (Ilmonen 2007).

Kahden tutkijan ansiosta aineistoon ja sen analyysiin liittyvät valinnat ja ratkaisut eivät perustu ainoastaan yhden tutkijan näkemykseen. Molemmat tutkijat lukivat koko aineiston ja tekivät muistiinpanoja toisistaan riippumatta. Aineiston läpikäymisen toisessa vaiheessa näkemyksistä muodostettiin yhteinen kuva aineiston sisällöstä. Tutkimuksen objektiivisuutta ja tarkkuutta parantaa useamman tutkijan käyttäminen sekä aineiston tarkastelu useammin kuin yhden kerran (Eskola & Suoranta 2008, 213–214). Aineisto luettiin useaan kertaan ja siihen liittyvät valinnat ja siitä tehdyt tulkinnat ovat syntyneet kahden tutkijan yhteistyössä, mikä parantaa tutkimuksen luotettavuutta. Tutkimusraportin tulee pyrkiä esittämään analyysi ja johtopäätökset siten, että lukija pystyy seuraamaan tutkijan työskentelyn etenemistä. Tätä kautta lukijalla on mahdollisuus arvioida prosessin eri vaiheita ja tehdä johtopäätökset tutkimuksen luotettavuudesta (Potter & Weatherell 1987, 172). Tässä tutkimusraportissa analyysi on pyritty kuvaamaan mahdollisimman tarkasti, jotta analyysiä voidaan arvioida.

Tutkimuksen luotettavuutta voi heikentää tutkimukseen sopimattomien lähteiden käyttö ja pitäytyminen kapeakatseisessa lähestymistavassa tutkimusaiheeseen (Gilbert & Mulkay 1984, 68–69). Lähdemateriaalia etsittäessä tutkijat törmäsivät ongelmaan siitä, missä määrin aiemmat tutkimukset soveltuvat käytettäväksi tässä tutkimuksessa. Esimerkiksi puhuttaessa sisätiloissa tapahtuvasta seksityöstä (indoor sex work) monissa tutkimuksissa tarkoitettiin bordelleissa, hierontalaitoksissa ja klubeilla harjoitettua seksityötä. Itsenäisesti kotona tehtävästä seksityöstä oli löydettävissä verrattain vähän tutkimustietoa.

Tätä tutkimusta varten kootun lähdemateriaalin käytössä on pyritty huomioimaan kulttuurinen konteksti. Merkittävästi suomalaisesta kulttuurisesta kontekstista poikkeavaa lähdemateriaalia ei ole käytetty sellaisessa yhteydessä, jossa kulttuuri on olennainen asia. On kuitenkin huomioitava, että suomalaista seksityötä koskeva tutkimus on toistaiseksi vähäistä, mikä asettaa

haasteita tähän tutkimukseen suoraan sovellettavalle lähdemateriaalille. Myös Kontula (2008, 38) on todennut että lähteitä suomalaisesta seksityöstä on saatavilla rajoitetusti. On vielä muistettava, että suomalainen seksityöntekijä on usein aivan erilaisessa asemassa kuin Suomessa työskentelevä ilman työ- ja oleskelulupaa oleva ulkomaalainen seksityöntekijä (Sirkiä 2003; Liitsola ym. 2013), mikä osaltaan vähentää joidenkin Suomessa tehtyjen tutkimusten sovellettavuutta tähän tutkimukseen.

Aineiston luotettavuutta arvioitaessa tulee muistaa, että Internet mahdollistaa kuvitteellisen identiteetin ja elämän luomisen (Hookway 2008; Snee 2010). Toisaalta, vaikka blogikirjoitukset eivät olisikaan täysin todenmukaisia esityksiä bloggaajan elämästä, ne kuitenkin tarjoavat kuvan siitä, miten tiettyä ilmiötä tai asiaa halutaan sosiaalisesti tai kulttuurisesti tuottaa. Vaikka blogikirjoitusten todenmukaisuudesta ei voida olla varmoja, se ei toisaalta eroa juurikaan muista keinoista, joilla pyritään saamaan kuva ihmisen henkilökohtaisesta elämästä. Esimerkiksi haastattelutilanteessa haastateltava voi antaa valheellista tai muunneltua tietoa itsestään (Hookway 2008). Aineiston täydellisestä totuudenmukaisuudesta ei voida olla varmoja milloinkaan, kun aineisto perustuu ihmisten tuottamaan puheeseen tai kirjoitukseen.

Koska diskurssianalyysin aineisto on pieni, tulosten arviointi voi vaikeutua. Analysoitu aineisto on valikoitunut koko aineistosta systemaattisen lukemisen ja teemoittelun perusteella, mutta on mahdollista, että analysoidusta aineistosta on jäänyt pois tutkimuskysymysten kannalta relevantteja tekstikohtia. Muodostettujen diskurssien olemassaoloon tekstikohtien puuttuminen ei vaikuta, mutta niiden sisältyminen olisi saattanut rikastaa analyysia ja tuottaa lisää diskursseja tai muuttaa niiden keskinäistä suhdetta. On huomattavaa, että diskurssien muodostuminen perustuu tutkijoiden tulkinnoille ja siten ne eivät ole ehdottomia ja kritiikkittömiä tosiasioita.

Kuten kaikilla tutkimuksilla, myös tällä tutkimuksella on tiettyjä rajoituksia. Tutkimuksen tulokset eivät ole yleistettäviä ja niiden vertaaminen kansainväliseen tutkimuskenttään on haastavaa. Diskursiivista tutkimusotetta ja tekstiaineistoja hyödyntäviä seksityötä koskevia kansainvälisiä tutkimuksia on melko vaikea löytää. Tutkimuksia, joissa on hyödynnetty seksityöntekijöiden omia näkemyksiä, on kyllä löydettävissä, mutta niiden tutkimusmenetelmät ja –asetelmat poikkeavat tästä tutkimuksesta. Toisaalta tässä tutkimuksessa uusi lähestymistapa seksityön tutkimiseen tuo uudenlaisen näkökulman ilmiöön ja on siten arvokas lenkki seksityötutkimusten ketjussa.

12.2 Tutkimuksen eettisyys

Tutkimuksen eettisyyttä pohdittaessa ensimmäiseksi kysymykseksi voi nousta valittu aihe. Seksin myyminen on tunteita herättävä aihe ja siitä harvoin pystytään keskustelemaan neutraaliin sävyyn. Voidaan ajatella, onko oikein tutkia seksin myymistä ilman ihmiskaupan ja hyväksikäytön kontekstia, sillä esimerkiksi O’Doherty (2011) tuo esille ajatuksen, että seksityö itsessään on väkivaltaa naisia kohtaan. Lisäksi on mahdollista rinnastaa seksin myyminen raiskaukseen, jos raiskauksen määritelmään kuuluu seksiakti, jossa seksin haluaminen on yksipuolista (Farley 2004). Tällaisiin ajattelutapoihin nojaten voidaan ajatella, että seksityön tutkiminen neutraalina ilmiönä on kyseenalaista. Toisaalta esimerkiksi Kontula (2007) kuitenkin toteaa, että jos seksityö nähdään ensisijaisesti naisiin kohdistuvana väkivaltana, muun muassa seksityöntekijöiden omat selviytymiskeinot jäävät huomioimatta. Tätä ajatustapaa mukailien ilmiön tutkiminen seksityöntekijän omaa toimijuutta korostavassa kontekstissa ja ilmiön monitahoisuuden tunnistaminen ja tunnustaminen on eettisesti kestävä.

Tutkimuksen eettisyyteen voidaan liittää myös se, miten aiheen esiin nostaminen vaikuttaa ilmiön yleisyyteen. Kontula (2005, 19) on todennut, että ilmiön käsittely julkisuudessa voi madaltaa kynnystä aloittaa seksityö. Ei kuitenkaan voida sanoa, onko esimerkiksi opiskelijoiden osa-aikainen seksin myyminen todella yleistynyt vai onko ilmiö vain saanut aiempaa enemmän näkyvyyttä. Tämän tutkimuksen vaikutusta seksin myymisen lisääntymiseen on kuitenkin erittäin vaikea nähdä. Voidaan myös katsoa, että on eettisesti vastuullista nostaa tutkimuksiin esille myös sellaisia marginaalisia ilmiöitä, joita ei vielä perinteisesti liitetä hyvinvointia käsitteleviin aiheisiin.

Tutkittaessa seksin myymistä jo käsitteiden valinnalla on merkitystä. Käsitevalinnat kertovat osaltaan arvoista, joita tutkija seksin myymiseen liittää. Ei ole siis itsestään selvää tai merkityksetöntä, mitä käsitteitä tutkija työssään käyttää. Kontulan (2009) mukaan tutkija tekee käsitevalinnallaan eräänlaisen yhteiskuntapoliittisen kannanoton. Käsitteet seksityö ja prostituutio ovat poliittisessa puheessa polarisoituneet ja vakiintuneet vastakkaisten näkemysten edustajien käyttöön. Tässä työssä on tiedostettu käsitevalintojen taustalla olevat merkitykset ja myös poliittiset sävyt. Käsitevalinnoilla on kuitenkin ennen kaikkea haluttu tuoda esiin seksin myyjien omaa toimijuutta. Käsitevalinnoilla halutaan myös tehdä ero omaehtoisen seksin myymisen ja pakottavia tai hyväksikäyttäviä elementtejä sisältävän seksin myymisen välille. Lisäksi

on eettisesti oikeutetumpaa käyttää toimijuutta korostavaa käsitettä, kun kyse on suomalaisista, itsenäisesti seksiä myyvistä ja työstään avoimesti kirjoittavista naisista.

Tutkimuksen eettisyyttä arvioitaessa tulee huomioida hyvän tieteellisen käytännön periaatteet (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012). Tässä tutkimuksessa eettisyyteen liittyvät seikat tulevat esille erityisesti aineistoa koskevissa kysymyksissä. Internet muodostaa omanlaisensa haasteen tutkimuksen eettisyydelle. Raja yksityisen ja julkisen välillä on Internet-maailmassa häilyvä. Voidaan ajatella, että blogit ovat Internetissä kaikkien saatavilla ja julkista materiaalia. Niiden tutkimuskäyttöön ei siis tarvita blogikirjoittajan lupaa (Hookway 2008; Snee 2010), mutta kirjoittaja pitää tuoda esille lähdemerkinnöillä (Snee 2010). Voidaan ajatella, että blogin pitäminen on julkista toimintaa, jossa kirjoitetaan oletetulle yleisölle. Yksityiseksi tarkoitettun tekstin bloggaaja voikin halutessaan rajoittaa vain tietyn lukijakunnan saataville (Hookway 2008). Snee (2010) näkee blogikirjoittajat kahdella tavalla. Blogikirjoittajat voidaan rinnastaa haastateltaviin, joiden anonymiteetin suojaaminen on ensisijaisen tärkeää. Anonymiteetin suojaaminen on kuitenkin käytännössä vaikeaa, koska Internet mahdollistaa sitaattien johdettavuuden helposti blogeihin. Blogikirjoittajat voivat toisaalta haluta, että heidän kirjoittamansa teksti tunnustetaan juuri heidän tekstikseen. Tästä näkökulmasta katsottuna blogikirjoittajat voidaan rinnastaa esimerkiksi toimittajiin, jotka kirjoittavat sanomalehtiartikkeleita (Snee 2010).

Blogeja tutkittaessa eettiseksi ongelmaksi voi nousta blogisitaattien johdettavuus bloggaajiin (Hookway 2008). Blogikirjoittajat voivat kuitenkin pitää blogia kertomatta oikeaa henkilöllisyyttään, jolloin kirjoittajan anonymiteetti säilyy, vaikka sitaatit olisivatkin yhdistettävissä tiettyyn blogiin. Lähdemerkinnät sitaattien yhteydessä puolestaan suojaavat blogikirjoittajien tekijänoikeuksia. Tässä tutkimuksessa kirjoittajien oikeus omaan tekstiinsä tunnustetaan osoittamalla, mistä blogista sitaatit on lainattu. Toisaalta tässä tutkimuksessa myös säilyy kirjoittajien anonymiteetti, sillä kukaan valittujen blogien kirjoittajista ei ole kertonut tietoja, joista kirjoittaja olisi tunnustettavissa.

12.5 Jatkotutkimusaiheita

Suomessa tai suomalaisista seksityöntekijöistä on olemassa vielä verrattain vähän tutkimusta. Suomessa 2000-luvulla seksityötutkimusta ovat tehneet muun muassa Kontula (2008), Skaffari (2010) ja Puidokiene (2013). Seksityötutkimus näyttäisi siis olevan aihe, johon vain harvat tutkijat Suomessa tarttuvat. Seksityökenttä on alati muuttuvaa ja sen vuoksi olisi tärkeää tuottaa seksityöstä ajantasaista tutkimustietoa. Ilman tutkimustietoa ei pystytä muodostamaan kokonaiskuvaa seksityöstä eikä toisaalta seksityöntekijöiden tarpeet tule riittävästi tai oikealla huomioiduksi.

Kansainväliset, seksityötä koskevat tutkimukset keskittyvät edelleen pitkälti kadulla tapahtuvaan seksin myymiseen, mikä tuottaa vääristynyttä kuvaa seksityöstä (Abel 2011). Sen sijaan kotona tapahtuvaan seksityöhön, joka länsimaissa on merkittävä seksityön muoto ja yhä kasvava ilmiö, ei kiinnitetä riittävästi huomiota (Hubbard & Prior 2013). Olisikin tärkeää tutkia kotona työskenteleviä seksityöntekijöitä ja heidän näkemyksiään työstä, jotta saataisiin tietoa tästä kasvavasta seksityön muodosta.

Erityisen tärkeää olisi tutkimuskentällä huomioida seksityöntekijöiden oma näkökulma ja omat ajatukset työstä. Orchardin ym. (2012) mukaan on tärkeää tunnistaa seksityöntekijöiden ainutlaatuiset kokemukset ja tutkia eri seksityön muodoissa työskenteleviä naisia ja heidän näkemyksiään. Tutkimuksissa, joissa etsitään keinoja seksityöntekijöiden terveyden ja elämänlaadun parantumiseen, seksityöntekijät tulisi ottaa mukaan kehittämistyöhön ja nähdä heidät oman elämänsä asiantuntijoina (Sirkiä 2003; World Health Organization 2005a, 7; Ross ym. 2012). On siis olemassa tietoa siitä, miten tärkeää seksityöntekijöiden kuuleminen on, kun tuotetaan tietoa seksityöstä. Kuitenkaan esimerkiksi Suomessa vuonna 2013 tehdyssä seksinostokieltoa koskevassa selvityksessä (Niemi & Aaltonen 2013) ei ole kuultu seksityöntekijöiden näkökantaa asiaan. Tutkimuskentässä on siis yhä suuri tarve seksityöntekijöiden omien kokemusten ja näkemysten esiin nostamiselle. Orchard ym. (2012) toteavat, että monipuolisesti seksialaa tutkimalla voidaan horjuttaa vallitsevaa ajatusmallia siitä, että seksityöntekijät voitaisiin niputtaa samaan kategoriaan.

Sosiaalinen tuki vaikuttaa positiivisesti seksityöntekijöiden mielenterveyteen, ja sosiaalinen tuki muodostuu toisista seksityöntekijöistä ja yhteisöllisyys seksityöntekijöiden välillä on keskeinen elementti (Rössler ym. 2010). Tässä tutkimuksessa seksityön ja vertaistuen merkitys ei

tullut esille. Olisi kiinnostavaa tutkia, miten sosiaalinen tuki ilmenee itsenäisesti kotona seksiä myyvien naisten elämässä ja missä määrin kotona työskentelevät seksityöntekijät hyödyntävät seksialan verkostoja tuen muotona.

Olisi tärkeää tutkia seksityöntekijöiden terveyteen liittyviä teemoja monipuolisesti ja päästä irti ajattelumallista, jonka mukaan kaikki seksityöntekijät kärsivät samanlaisista ongelmista (Cwikel ym. 2003; Puidokiene 2013, 314). Esimerkiksi suomalaiset kotona työskentelevät seksityöntekijät kohtaavat työssään erityyppisiä haasteita kuin esimerkiksi kehittyvässä maissa parittajan alaisuudessa seksiä myyvät naiset. Myös työ- ja turvallisuusnäkökulmia voidaan tutkia osana seksityötä, sillä muun muassa Ross ym. (2012) ovat tuoneet esille, että ne ovat seksityössä yhtä keskeisiä huomioitavia seikkoja kuin missä tahansa muussakin työssä. Sen lisäksi, että tutkitaan keinoja, joilla naiset selviytyvät seksityöstä, tulisi muun muassa Puidokiene (2013, 314) mukaan tutkia myös niitä keinoja, joilla naisia voidaan auttaa pois seksityön parista. Tässä tutkimuksessa yhtenä näkökulmana nousi esille pyrkimys seksityöstä irrottautumiseen ja sitä kautta voidaan ajatella, että olisi tärkeää tutkia keinoja, joiden avulla seksityöstä irrottautuminen on mahdollista.

Tämän tutkimuksen koko aineisto käsittää 194 sivua, joista diskurssianalyysiin valikoitui 13 sivua tekstiä. Kerätystä aineistosta jäi siis huomattava osa analyysin ulkopuolelle. Ennen varsinaista diskurssianalyysia muodostettuja aihekokonaisuuksia olisi mielenkiintoista tutkia diskursiivisesti tai tarkastella koko aineistoa esimerkiksi sisällönanalyysin keinoin. Blogien laajempi hyödyntäminen saattaisi lisätä tietoa seksityöntekijöiden omista ajatuksista ja näkemyksistä seksityöalalla toimimiseen. Saatua tietoa voitaisiin hyödyntää esimerkiksi kehitettäessä seksityöntekijöille suunnattuja palveluita tai tukitoimia.

LÄHTEET

- Abel, GM. 2011. Different stage, different performance: The protective strategy of role play on emotional health in sex work. *Social science & medicine* 72, 1177-1184.
- Antaki, C., Billig, M., Edwards, D. & Potter, J. 2003. Discourse analysis means doing analysis: a critique of six analytic shortcomings. *Discourse Analysis Online*, 1. Viitattu 12.11.2013. <http://extra.shu.ac.uk/daol/articles/v1/n1/a1/antaki2002002-t.html>
- Antonovsky, A. 1985. *Health, stress and coping*. 5. Painos. San Fransisco: Jossey-Bass.
- Bernstein, E. 2007a. Sex work for the middle classes. *Sexualities* 10 (4), 473-488.
- Bernstein, E. 2007b. *Temporarily yours: Intimacy, authenticity and commerce of sex*. Chicago: University of Chicago Press.
- Bjønness, J. 2012. Between emotional politics and biased practices – prostitution policies, social work, and women selling sexual services in Denmark. *Sexuality research and social policy* 9, 192-202.
- Butcher, K. 2003. Confusion between prostitution and sex trafficking. *Lancet* 361:1983.
- Coy, M. 2012. 'I am a person too': women's accounts and images about body and self in prostitution Teoksessa M. Coy (toim.) *Prostitution, harm and gender inequality. Theory, research and policy*. Farnham: Ashgate, 103-120.
- Cwikel, J., Ilan, K. & Chudakov, B. 2003. Women brothel workers and occupational health risk. *Journal of epidemiology and commun health* 57, 809-815.
- Eskola, J & Suoranta, J. 2008. *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. 8.painos. Tampere: Vastapaino.
- Farley, M. 2004. "Bad for the Body, Bad for the Heart": Prostitution Harms Women Even if Legalized or Decriminalized. *Violence against women* 10 (10), 1087-1125.

- Giddens, A. 2006. *Sociology*. 5. painos. Cambridge: Polity Press.
- Gilbert, GI. & Mulkay, M. 1984. *Opening Pandora's box: a sociological analysis of scientists' discourse*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Goffman, E. 1986. *Stigma: Notes on the management of spoiled identity*. 10.painos. Harmondsworth: Penguin Books.
- Harris, M., Nilan, P. & Kirby, E. 2011. Risk and risk management for Australian sex workers. *Qualitative health research* 21 (3), 386-398.
- Hesekielin kirja. 23.luku. Raamattu.
- Hochschild, AR. 1979. Emotion work, feeling rules and social structure. *American Journal of Sociology* 8 (3), 551-575.
- Hookway, N. 2008. "Entering the blogosphere": some strategies for using blogs in social research. *Qualitative research* 8 (1), 91- 113.
- Hubbard, P. & Prior, J. 2013. Out of sight, out of mind? Prostitution policy and the health, well-being and safety of home-based sex workers. *Critical Social Policy* 33 (1), 140-159.
- Hubbard, P. & Whowell, M. 2008. Revisiting the red light district: Still neglected, immoral and marginal? *Geoforum* 39, 1743–1755.
- Husso, M. 2003. *Parisuhdeväkivalta: lyötyjen aika ja tila*. Tampere: Vastapaino.
- Häkkinen, A. 1995. *Rahasta – vaan ei rakkaudesta: prostituutio Helsingissä 1867-1939*. Helsinki: Otava.
- Ilmonen, K. 2007. Muuan diskurssianalyysi. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin II: näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin*. 2. Painos. Jyväskylä: PS-kustannus, 126-141.

- Indoors-project. 2013. Different jobs. Equal rights. Viitattu 17.12.2013. <http://www.indoors-project.eu/>
- Jokinen, A. 2002a. Diskurssianalyysin suhde sukulaistraditioihin. Teoksessa A. Jokinen, K. Juhila & E. Suoninen (toim.) Diskurssianalyysi liikkeessä. 2.painos. Tampere: Vastapaino, 37–53.
- Jokinen, A. 2002b. Vakuuttelevan ja suostuttelevan retoriikan analysoiminen. Teoksessa A. Jokinen, K. Juhila & E. Suoninen (toim.) Diskurssianalyysi liikkeessä. 2.painos. Tampere: Vastapaino, 126-159.
- Jokinen, A. & Juhila, K. 2002. Diskurssianalyttisen tutkimuksen kartta. Teoksessa A. Jokinen, K. Juhila & E. Suoninen (toim.) Diskurssianalyysi liikkeessä. 2.painos. Tampere: Vastapaino, 54–97.
- Juhila, K. & Suoninen, E. 2002. Kymmenen kysymystä diskurssianalyysista. Teoksessa A. Jokinen, K. Juhila & E. Suoninen (toim.) Diskurssianalyysi liikkeessä. 2.painos. Tampere: Vastapaino, 233–252.
- Järjestyslaki 2003. 7/25.8.2006.
- Järvinen, M. 1990. Prostitution i Helsingfors – en studie i kvinnokontroll. Åbo Akademi: Åbo Akademi Press.
- Keeler, L. & Jyrkinen, M.(toim.) 1999. Who's buying? The clients of prostitution. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus. Publications on equality 4.
- Koken, JA. 2012. Independent female escort's strategies for coping with sex work related stigma. *Sexuality & culture* 16, 209-229.
- Kontula, A. 2005. Prostituutio Suomessa. Helsinki: Sexpo.
- Kontula, A. 2007. Seksuaalisuus seksityössä. *Yhteiskuntapolitiikka* 72 (5), 493–502.

- Kontula, A. 2008. Punainen eksodus: tutkimus seksityöstä Suomessa. Helsinki: Like.
- Kontula A. 2009. Miksi puhua seksistä työnä? Työelämän tutkimus 7 (1), 42-47.
- Kontula, O. & Haavio-Mannila, E. 1997. Intohimon hetkiä: Seksuaalisen läheisyyden kaipuu ja täyttymys omaelämäkertojen kuvaamana. Helsinki: WSOY.
- Laukkanen, M-E. 1998. Kuhinaa kulisseyssä: kun suomalainen mies myy potenssiaan. Stakes. Raportteja 231.
- Liitsola, K., Kauppinen, J., Nikula, M., Thesslund, E., Huovinen, M., Aalto, E., Ollgren, J. & Brummer-Korvenkontio, H. 2013. Terveyttä erotiikka- ja seksialalla: erotiikka-, escort- ja seksityötä tekevien terveys ja hyvinvointi Suomessa. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Työpaperi 45.
- Marttila, A-M. 2009. Tavoitteena tasa-arvo. Suomalainen keskustelu rajat ylittävästä prostituutiosta. Sosiaali- ja terveysministeriö. Selvityksiä 37.
- Meriläinen, R. & Säteri, M. (toim.) 1999. Seksibisnes. Helsinki: Vihreä Sivistysliitto Ry.
- Murphy, LS. 2007. Determinants of Behavior Among Women Choosing to Engage in Street Level Prostitution. MBC Policy Brief, University of Baltimore County, 6.
- Murphy, LS. 2010. Understanding the social and economic contexts surrounding women engaged in street-level prostitution. Issues in Mental Health Nursing 31, 775-784.
- Murphy, AK. & Venkatesh, SA. 2006. Vice careers: The changing contours of sex work in New York City. Qualitative Sociology 29, 129-154.
- Mäntynen, A. & Pietikäinen, S. 2009. Kurssi kohti diskurssia. Tampere: Vastapaino.
- Niemi, J. & Aaltonen, J. 2013. Seksikaupan kohteen hyväksikäyttö: Seksinostokiellon toimivuuden arviointi. Oikeusministeriö. Selvityksiä ja ohjeita 39.

- O'Doherty, T. 2011. Victimization in off-street sex industry work. *Violence against women* 17 (7), 944-963.
- Orchard, T., Farr, S., MacPhail, S., Wender, C. & Yang, D. 2012. Sex work in the forest city: experiences of sex work beginnings, types and clientele among women in London, Ontario. *Sexuality research and social policy* 9 (4), 350-362.
- Orchard, T., Farr, S., MacPhail, S., Wender, C. & Yang, D. 2013. Identity management, negotiation and resistance among women in the sex trade in London, Ontario. *Culture, health & sexuality* 15 (2), 191-204.
- Phillips, A. 2011. It's my body and I do what I like with it: Bodies as object and property. *Political theory* 39 (6), 724-748.
- Potter, J. 2004a. Discourse analysis. Teoksessa M. Hardy & A. Bryman (toim.) *Handbook of data analysis*. London: SAGE Publications, 607-624.
- Potter, J. 2004b. Discourse analysis as away of analysing naturally occurring talk. Teoksessa D. Silverman (toim.) *Qualitative research: theory, method and practice*. 2.painos. London: SAGE Publications, 200-221.
- Potter, J. & Weatherell, M. 1987. *Discourse and social psychology. Beyond attitudes and behaviour*. London: SAGE Publications.
- Puidokiene, D. 2013. *Covert Codes of Women in Prostitution: Pathways for Recovering Roots after Trauma Interface*. Lapin yliopisto. *Acta Electronica Universitatis Lapponiensis* 110.
- Pönkä, A. 1984. Prostituution vaikutuksesta sukupuolitautien esiintyvyyteen Helsingissä. Sosiaali- ja terveysministeriö. Suomen virallinen tilasto, *Sosiaalisia erikoistutkimuksia XXXII*: 97.
- Rauhala, U. 1984. Huoltopoliisin tietoon tullut prostituutio Helsingissä. Sosiaali- ja terveysministeriö. Suomen virallinen tilasto, *Sosiaalisia erikoistutkimuksia XXXII*: 97.

- Rekart, ML. 2005. Sex-work harm reduction. *Lancet* 366, 2123–2134.
- Rikoslaki 1889a. 20.luku, 9, 3/24.7.1998.
- Rikoslaki 1889b. 20.luku, 8; 8a /25.8.2006.
- Roberts, R., Sanders, T., Myers, E. & Smith, D. 2010. Participation in sex work: students' views. *Sex Education* 10 (2), 145-156.
- Ronkainen, S. 2008. Intiimi loukkaus ja haavoittuvuus: seksuaalisen väkivalta ja pornografisoivat narratiivit. Teoksessa S. Näre, & S. Ronkainen (toim.) *Paljastettu intiimi: sukupuolistuneen väkivallan dynamiikkaa*. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus, 43-83.
- Ross, MW., Crisp, BR., Månsson, S-A. & Hawkes, S. 2012. Occupational health and safety among commercial sex workers. *Scandinavian journal of work, environment & health* 38 (2), 105-119.
- Rössler, W., Koch, U., Lauber, C., Hass, A-K., Altwegg, M., Ajdacic-Gross, V. & Landolt, K. 2010. The mental health of female sex workers. *Acta Psychiatrica Scandinavica* 122, 143-152.
- Saarikoski, H. 2012. Mistä on huonot tytöt tehty. Tutkimus huora-sanan käytöstä ja tyttöjen kokemasta kiusaamisesta. Helsinki: Patruuna.
- Sanders, T. 2002. The condom as psychological barrier: Female sex workers and emotional management. *Feminism & psychology* 12 (4), 561-566.
- Sanders, T. 2004. A continuum of risk? The management of health, physical and emotional risk by female sex workers. *Sociology of health & illness* 26 (5), 557-574.
- Sanders, T. 2005. "It's just acting": Sex workers' strategies for capitalizing on sexuality. *Gender, work and organization* 12 (4), 319- 342.

- Sanders, T. & Campbell, R. 2007. Designing out vulnerability, building in respect: violence, safety and sex work policy. *The British Journal of Sociology* 58 (1), 1-19.
- Sanders, T., O'Neill, M. & Pitcher, J. 2009a. The Cultural Context of Commerce and Sex Teoksessa T. Sanders, M. O'Neill & J. Pitcher (toim.) *Prostitution: Sex Work, Policy and Politics* London: SAGE Publications Ltd, 16-33.
- Sanders, T., O'Neill, M. & Pitcher, J. 2009b. Sex workers and sex work. Teoksessa T. Sanders, M. O'Neill & J. Pitcher, (toim.) *Prostitution: Sex Work, Policy and Politics* London: SAGE Publications Ltd, 33-52.
- Scambler, G. 2007. Sex Work Stigma: Opportunist Migrants in London *Sociology* 41 (6), 1079–1096.
- Schneider, SM. & Foot, KA. The web as an object of study. *New Media & Society* 6, 114-122.
- Skaffari, P. 2010. Rajat ylittävä prostituutio – Tutkimus naisten kokemuksista pohjoisen itä-prostituutiosta. *Lapin yliopisto. Acta Electronica Universitatis Lapponiensis* 61.
- Skaffari, P. & Urponen, K. 2004. ”Ei vain rakkaudesta, vaan myös...” Esiselvitys Lapin seksimarkkinoista ja prostituutiosta. *Lapin yliopisto. Yhteiskuntatieteiden tiedekunnan julkaisuja C, työpapereita* 48.
- Silfverberg, K. & Kauppinen, J. 1992. Raportti Suomen prostituutiolanteesta: Viranomaiskäytännöt, palvelujärjestelmät ja lainsäädäntö. *Publications of the advisory board for international human rights affairs*, 4.
- Sirkiä, J. 2003. Onko prostituoitu ihminen? *Tiedepolitiikka* 28 (4), 13-22.
- Sloan, L. & Wahab S. 2000. Feminist Voices on Sex Work: Implications for Social Work. *Affilia* 15 (4), 457-479.

- Snee, H. 2010. Using blog analysis realities toolkit # 10. Viitattu 26.11.2013. <http://www.socialsciences.manchester.ac.uk/morgancentre/realities/toolkits/blog-analysis/10-toolkit-blog-analysis.pdf>
- Suoninen, E. 2001. Miten tutkia moniäänistä ihmistä? 2.painos. Tampereen yliopisto. Acta Universitatis Tamperensis 580.
- Suoninen, E. 2002. Näkökulma sosiaalisen todellisuuden rakentumiseen. Teoksessa A. Jokinen, K. Juhila, & E. Suoninen (toim.). Diskurssianalyysi liikkeessä. 2.painos. Tampere: Vastapaino, 17–36.
- Starks, H. & Brown Trinidad, S. 2007. Choose your method: A comparison of phenomenology, discourse analysis, and grounded theory. *Qualitative health research* 17 (10), 1372–1380.
- Svedin, CG. & Priebe, G. 2007. Selling sex in population based study of high school seniors in Sweden: demographic and psychosocial correlates. *Archives of sexual behavior* 36, 21-32.
- Terveystieteiden tutkimuskeskus. 2014. Riskikäyttäytyminen yhteydessä tapaturmiin. Viitattu 3.4.2014. <http://www.thl.fi>
- Tones, K. & Green, J. 2004. Health promotion: Planning and strategies. New Delhi: SAGE Publications.
- Tuomaala, V. 2013. Sähköpostikeskustelu Taipalus S – Tuomaala V, tiedottaja, Pro-Tukipiste Ry, 12.8.2013.
- Turunen, M-M. (toim.) 1996. Kun kaikki on kaupan... Prostituution asiantuntijatyöryhmän raportti. Stakes. Raportteja 190.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Viitattu 28.11.2013. <http://www.tenk.fi>

- Van de Walle, R., Picavet, C., Van Berlo, W. & Verhoeff, A. 2012. Young Dutch people's experiences of trading sex: a qualitative study. *The journal of sex research* 49 (6), 547-557.
- Vanwesenbeeck, I. 2005. Burbout among female indoor sex workers. *Archives of sexual behavior* 34 (6), 627-639.
- Vanwesenbeeck, I. 2011. Sex workers' rights and health: the case of Netherlands. Teoksessa RL. Dalla, LM. Baker, J. DeFrain & C. Williamson (toim.) *Global perspectives on prostitution and sex trafficking: Europe, Latin America, North America and global*. Maryland: Lexington Books, 3-24.
- Wahab, S. 2004. Tricks of the Trade : What Social Workers Can Learn about Female Sex Workers through Dialogue. *Qualitative Social Work* 3 (2), 139-160.
- Wardlow, H. 2004. Anger, economy and female agency: problematizing "prostitution" and "sex work" among the Huli of Papua New Guinea. *Journal of women in culture and society* 29, 1017-1040.
- Weatheral, A. & Priestley, A. 2001. A feminist discourse analysis of sex `work`. *Feminism & Psychology* 11 (3), 323-340.
- Wenzel, L., Glanz, K. & Lerman, C. 2002. Stress, coping and health behavior. Teoksessa K. Glanz, BK. Rimer & FM. Lewis. (toim.) *Health behavior and health education: Theory, research and practice*. 3. painos. San Fransisco: Jossey-Bass, 210-239.
- Williamson, C. & Baker, LM. 2009. Women in Street-based Prostitution : A Typology of their Work Styles. *Qualitative Social Work* 8 (1), 27-44.
- World Health Organization. 2005a. Toolkit for targeted hiv/aids prevention and care in sex work settings. Viitattu 17.9.2013
<http://whqlibdoc.who.int/publications/2005/9241592966.pdf>

World Health Organization. 2005b. Violence against women and HIV/AIDS: Critical intersections. Violence against sex workers and HIV-prevention. Department of Gender, Women and Health. Information bulletin series, 3.

AINEISTONA OLLEET BLOGIT

- Blogi 1: Opiskelijan satunnaista huoraamista
<http://iloisenatyttona.blogspot.fi/>
- Blogi 2: Tässä talossa asuu huora
<http://tassatalossaasuuhuora.blogspot.fi/>
- Blogi 3: Asiakaspalvelua
<http://asiakaspalvelussa.blogspot.fi/>
- Blogi 4: Ammattina ilotyttö
<http://asiakaspalveluaparhaimmillaan.blogspot.fi/>
- Blogi 5: Elämää on tämäkin
<http://rakas-risainen-elama.blogspot.fi/>
- Blogi 6: Naapurintyttöä naidaan
<http://naapurintyttoanaidaan.blogspot.fi/>
- Blogi 7: Prostituoidun päiväkirja
<http://prostituoidunpaivakirja.blogspot.fi/>

AINEISTON VALITSEMINEN DISKURSSIANALYYSIIN

